

divadelní HROMADA

*upravodaj samostatných
divadelníku,
loutkářů a recitátorů
ve východních Čechách,
na pomoci
Moravy a v části
Sudeta*

XLIV.

léto

2005

Drama (letní) ze života

**Hryzala myška překližku
Fošna ji spadla na šišku
Zůstala ležet na ponku
A myšák si vzal Japonku**

(Jiří Suchý, z Říkadel pro Madlu a Kadla)

1901 - 1956 = XLIV/05 str. 1 - 56 léto

4 VE VOLNÉM STYLU (ZPRÁVY VSVD)

Z jednání rady VSVD

- 5 Zatím známé termíny přehlídek v roce 2006,
Výměna českých legitimací, Čtenáři nám píšou

6 IMPULSY Z IMPULSU / bylo a bude...

32. Loutkářské Libčany

- 7 Šrámkova Sobotka
8 Červený Kostelec a Miletín 2006
10 Pozvánka na výlet

11 VIDĚLI JSME

Náchodská divadelní scéna

12 PRKNA PRAŠTĚLA, PRAŠTÍ A PRAŠTĚT BUDOU

Soubor v Makově..., Premiéra v Pelclově divadle...,
Premiéra v Hronově

- 13 V Brněnci se připravují na oslavu, Východočeši v Činoherním
klubu v Praze
14 Telegraficky o Heřmanu, 15 Turnovských drahokamů,
Open air program
17 PRKNA PRAŠTĚT BUDOU
1. Lojzíkův Machov, Košumberk 2005, Theatrum Kuks
18 Komenského Labyrint světa...

19 ŠKOLA HROU

Klub dětského divadla a jeho festival

22 VÝCHODOČEŠI...

33. ročník národní přehlídky Pohárek SČDO 2005

- 23 Východočeši na Náchodské prima sezóně,
FEMAD Poděbrady/ Divadelní Třebíč
25 Recenze...
26 44. Šrámkův Písek
27 Recenze...
28 Wolkrův Prostějov
29 Dětská scéna
33 Východočeši v Chrudimi

37 OSOBNOSTI

Petr Kouba

40 VE SLUŽBÁCH THÁLIE

Ivana Richterová

- 41 Mirka Císařová
45 Naďa Gregarová
48 Hana Procházková, Milena Janečková, Antonín Kubíček
49 Běda Mach, Jiří Ducháček
50 Smutná zpráva, Loutkáři v Chlumci n/C. oslavili 20 let
51 80 let divadelní budovy Krakonoš
52 Symposion jubiluje, V Novém Bydžově oslaví...

53 PELMEL, PO UZÁVĚRCE

- 54 Divadelní jarmárka profesora Císaře

Uzávěrka příštího čísla:
5. listopadu 2005

Příští číslo vyjde **26. listopadu**,
v den slavnostního "cenění"
na závěr divadelní sezóny.

Příspěvky a foto prosíme zaslat
na adresu:

IMPULS
Okružní 1130
500 03 Hradec Králové
e-mail:
gregarova@vsvd.cz
<http://www.vsvd.cz>

HROMADA č. XLIV/2005
LÉTO

Vydává:
Středisko amatérské kultury IMPULS,
Okružní 1130,
500 03 Hradec Králové
Telefon: 495 582 622
Tel./fax: 495 546 560
ve spolupráci
s Volným sdružením
východočeských divadelníků

Vychází 3x ročně

REDAKCE:

Alexandr Gregar (chefredacteur),
Josef Tejkl, Mirka Císařová,
Alena Exnarová, Karla Dörrová,
Jan Merta, Břetislav Lelek,
Naďa Gregarová

GRAFICKÁ ÚPRAVA:

Mario Alfieri

TISK:

GRANTIS Ústí nad Orlicí

Registrováno na
MK ČR E 11424

Vychází za finančního přispění
MK ČR

Neprodejné!

Náklad 370 ks

Neprošlo jazykovou úpravou!

úvodník

Já vlastně nerad píšu úvodníky! I když mě za ně Milan Zlesák chválí... Psát úvodník neboli editorial (jde však většinou o slovo chefredacteur, jen párkrát se mi k tomu podařilo zlákat PepíkaTejkla či Jana Císaře), není zrovna radost. Do okamžiku, kdy sedám k počítači, se strašně trápím. Noci nespím, možná všechny od minulého úvodníku. Co tam zas, proboha, dám? Jako posledně nějaký košatý obsah či reklamu na články, které si stejně přečtete? Sednu k počítači a mám pocit, že jste právě obsadili všechna místačka v mém pracovním pokoji. Ano, vy všichni, naši milí čtenářové, ani na stropě není k hnutí, koukáte mi přes rameno, co to klepu na klávesnici, což zrovna považuju za důležité a kocháte se, jak se topím, zda právě tohle je důležité nebo blbost. Editorial je prohlášením redakce, jenže já ji mám v tu chvíli daleko. Naděnka vždycky vyhrkne – a ještě úvodník! Zítřka to Mário veze do tiskárny! Takže ta poslední noc je nejdelší, to abys věděl, Milane...

Od minulého psaní úvodníku uplynul jen měsíc a pár dnů. Opět mám vysedět něco, za co mě Milan pochválí, a trnu: událo se toho za těch pár dnů tolik, aby to bylo na úvodník? Výbuchy v Londýně! Ne! Zabejčený Paroubek? To nechám Kalenský! Vrať se raději do Hromady, Sašo! Od té minulosti se toho v našem národě divadelním stalo taky dost. Přehlídky, výročí, mj. právě se jich dopustili i Mírka Císařová s Nadou Gregarovou a Ivanou Richterovou (blahopřál jim samotný ministr kultury, kterého taky zdravíme a přeje mu sílu k uzdravení!). A budeme měnit legitimize VSVD, ale jen těm, kteří řádně platí či po urgenci doplatí své členské příspěvky - organizace nemůže být holubníkem a nemůže doplácet z peněz ostatních? A na Dětské scéně opět smutno z fungování veřejných diskusí...

Jednu věc však tato Hromada přináší jako horkou novinku. Změnu zásad pro výběr na naše regionální přehlídky. Ta změna je vlastně návratem. Konečně, marxisti, vzpomínáte, učili o spirále vzhůru, jak se po ní ale dostanete na stejný místo, jenže prý vejš, vždycky jsem o tom pochyboval... Pamětníci pamatují, jak výběrové komise či poroty objížděly kdysi domovské scény souborů a vybírali inscenace do přehlídek. A okresní funkcionář třeba vytknul souboru, že (v Lucerně) mlynář řekl „pozdrav pámbů, babičko!“ a pro náboženskou propagaci soubor nepostoupil... Pamatujeme samozřejmě i krásné diskuse, pracovní, poučné, věcné. Leč při slově výběr mnohému se možná otevře kudla v kapse a ovane ho odér minulosti. Tenkrát byl takový vtíp - jak auditorium tvoří lidé, co místo hlav mají žárovky - a přednáší jim osoba, která má místo mozku svíčku... A tak se to tak dere na mysl. Pravda, vybrat z množství představení ta správná, vybrat objektivně a odpovědně, tedy podle nějakých kritérií, srovnatelně, je práce nevděčná, sysifovská a frustrující a v umění vždycky problematická. Však jsme na radě VSVD moc a moc probírali kompetentnost „výběřčích“ a shledali, že si vzájemně musíme vypomoci všichni – celá rada, neb je čitelná, osoby známé a vesměs tvůrčí.

Posláním přehlídky regionální je přece i postup na přehlídku celostátní. Je to tedy soutěž a další výběr! Při soutěži, při závodech, vždycky řeknou: na start, zaklekněte! I získávání grantů je soutěží – žádost musí být vyplněna jak NAŘÍZENO, odevzdat se MUSÍ v TERMÍNU! Protože kolem je konkurence a ta chce taky. A kdo by nechtěl na Hronov? To jen, když to nedopadne, se vyrukuje s lidovým rčením: „však my to pro poroty neděláme“... Přehlídka jsou samozřejmě i krásným setkáním, sbližováním, vzájemnou inspirací - máme na to taková hezká slovíčka. Avšak pro mnohé soubory jakoby přehlídka byla jen pěkným reprízovým místem, s dobrými diváky. A protože je v našich krajích vždy tolik inscenací (zaplat' pámbů, babičko), že se na jednu přehlídku nevejdou, tak nezbyvá nic jiného. Zkusme to.

P.S. - Jo, Open Air se vydařil. Renomovaní kritici čeští (s výjimkou pí. Machalické z Lidovek, již místo mulety stačí Zeman s Morávkem) už vzali na vědomí, že se – i díky našemu Open Air programu – koná v Hradci Králové největší český divadelní festival, možná největší široko daleko po střední Evropě, že 270 představení za deset dnů (Open Air 174!) se sice nedá fyzicky ani psychicky zvládnout, ale, když je všude plno, tak to je dobré, ba dokonce výborné! A dokonce, jsou-li některá představení nezajímavá, tak se najdou (právě kvůli tomu množství) i pěkná a dokonce dlouho nezapomenutelná. Tak nějak to napsal Vladimír Just. - Jo, a taky na Hronově sepišeme smlouvu o součinnosti s SCDO a založíme svaz, který se možná nebude jmenovat Thalia, ale Matice českých divadelníků. - Jo, a psát úvodník pro kamarády je radost!

Saša Gregar

D I V A D E L N Í

VE VOLNÉM STYLU (ZPRÁVY VSVD)

Do uzávěrky XLIV. Hromady
přišly na účet VSVD další příspěvky.

Děkujeme.

okres Hradec Králové:

Vladimír HRUBÝ, Miroslav KUŽEL, Vladimír BEŇO,
Marie JACKOVÁ, Agáta HAVLÍKOVÁ, Danuš KRČMA,
Jindřiška LEJSKOVÁ

okres Havlíčkův Brod:

Eva BECHYŇOVÁ, Sdružení ADIVADLO Havlíčkův Brod

okres Chrudim:

Svatopluk VOBEJDA, JDO Jaroslav Luže

okres Jičín:

Divadelní soubor ERBEN Miletín

okres Náchod:

Jiří KUBINA, Ivana RICHTEROVÁ, Martin VAKRČKA

okres Pardubice:

DS (a) Maták Pardubice, Anna a Miloslav KUČEROVI

okr. Rychnov nad Kněžnou:

Josef TEJKL, Miroslav VORLÍK, Josef ŽID, Eva ŽATEČKOVÁ

okres Semily:

Vratislav OUHRABKA, Jana OTMAROVÁ, Jaroslav IPSEK

okres Svítavy:

Milena DUCHOŇOVÁ, Josef ŠVEC

okres Trutnov:

Zina RÝGROVÁ, Marie NÝDROVÁ, Dagmar HALÍŘOVÁ

okres Ústí nad Orlicí:

Helena PODOLSKÁ

Naši další členové a příznivci:

Jaroslav VONDRUŠKA

Adresář odběratelů Hromady a členů VSVD je aktualizován a je celý zaveden do počítače. Jakékoliv případné nesrovnalosti nám hlase na naši adresu do Impulsu. Další zájemce o předplatné Hromady nebo o členství ve VSVD samozřejmě velice vítáme.

Valná hromada VSVD na svém zasedání 10. února 2001 stanovila výši ročního příspěvku:

- roční příspěvek pro fyzickou osobu se stanoví minimálně ve výši 150,- Kč,
- snížený (důchodci a studenti) minimálně ve výši 100,- Kč
- roční příspěvek právnické osoby se stanoví ve výši minimálně 600,- Kč
- nečlenové, zájemci o Hromadu platí 200,- Kč/rok (3 čísla včetně poštovního)

VSVD, Okružní 1130, 500 03 Hradec Králové

bankovní spojení:

Česká spořitelna a.s. Hradec Králové

1085997309/0800

Z JEDNÁNÍ RADY VSVD

V sobotu 4. června 2005, za účasti M. Hermannové, M. Císařové, A. Gregara, N. Gregarové, J. Tejkla (na chvíli), B. Lelka, J. Josefa, P. Kouby, M. Pergera, J. Pošepného, P. Záruby, H. Sekáčové, P. Švorčíka, P. Hájka, A. Exnerové, J. Merty a P. Labíka (omluveni byli F. Štibor, M. Zlesák, M. Hýbner, B. Šefrnová, M. Malínek a P. Haken, hosté Z. Stejskal, F. Sekáč), se od 10,00 v klubovně SAK Impuls v Hradci Králové konala první schůze Rady VSVD po únorové valné hromadě. Hned na začátku přítomní poblahopřáli tajemnici Nadě Gregarové k životnímu jubileu a ona jim za to nalila čistého vína značky Prosecco (IT).

Projednány byly závěry a usnesení únorové valné hromady VSVD, především **redakce zásad pro regionální postupové přehlídky**, princip výběru souborů (viz konečné znění v rubrice Impulsy z Impulsu). Rada rozhodla, že její členové budou tvořit komisi pro výběr inscenací na regionální přehlídky dle novely statutu přehlídek.

Rada projednala připomínky k připravované smlouvě o součinnosti mezi VSVD a ostatními občanskými sdruženími v oblasti amatérského divadla, **ustavení Svazu Thalia** (pracovní název). Rada VSVD vyžaduje zdůraznit samostatnost jednání a právní subjektivitu jednotlivých sdružení v rámci vlastních aktivit, včetně fundraisingových, a zavazuje předsedu VSVD k projednáním textu smlouvy s ŠČDO a následnému vyzvání ostatních organizací - předběžný termín uzavření smlouvy a 1. konference Svazu Thalia může být stanoven na letošní Jiráskův Hronov.

Bylo projednáno zajištění letáku a stretch banneru s grafikou M. Alfieriho k **zlepšení propagace VSVD**. V různém projednáno - **Zlatí Tylové** budou předány Mirce Císařové, Emilce Dynterové a Rudolfovi Faltejskovi 6. srpna před večerním zahajovacím představením JH. Členové rady se podle možností zúčastní.

Zhodnocení průběhu krajských postupových přehlídek bylo uveřejněno v Hromadě, na diskusi k propozicím přehlídek amatérského činoherního divadla s postupem na FemadP/DT a Krakonošův divadelní podzim - z časových důvodů nedošlo, prosíme o písemné zpracování, aby mohlo být projednáno na příštím setkání. Rada VSVD souhlasí s využitím zásad VSVD pro přehlídku Dospělí dětem v Havlíčkově Brodzu (námět M. Hermannové).

Schůze ukončena ve 14.00 hod. zapsal: A. Gregar, doplnila N. Gregarová

ZATÍM ZNÁMÉ TERMÍNY PŘEHLÍDEK V ROCE 2006:

9. - 12. března
Červený Kostelec

24. - 26. března
AUDIMAFOR Kostelec nad Orlicí

31. března - 2. dubna
Loutkářská přehlídka - Divadlo Jesličky Hradec Králové

7. - 9. dubna
Dětská scéna - Divadlo Jesličky Hradec Králové

5. - 7. května
Miletín, přehlídka venkovského divadla

18. - 19. března
Turnovský drahokam

23. - 26. března
Zlom vaz! Ústí nad Orlicí

12. - 14. května
Dospělí (pro radost) dětem Havlíčkův brod

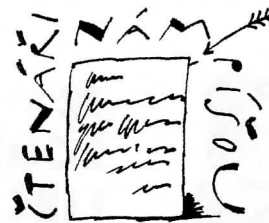

Výměna členských legitimací

K 1. červenci končí platnost členských průkazů VSVD. V souvislosti s jejich výměnou bude provedena revize členské základny a pravidelně platícím členům bude členství prodlouženo automaticky. Členové, kteří mají v placení členského příspěvku nepořádek, budou písemně upozorněni a členství jim bude prodlouženo až po doplacení dlužných členských příspěvků. Pokud nebudou v termínu reagovat, nebude jim členství obnoveno. Členské průkazy VSVD totiž mají i svou „ekonomickou“ hodnotu – jsou jednak slevenkami do profesionálních východočeských divadel (a mnozí, dle informací divadel, jí využívají), jednak jsou předplatným Hromady, kterou VSVD ve spolupráci se SAK Impuls vyrábí a členům zaslává na vlastní náklady – k jejichž úhradě jsou určeny právě členské příspěvky. Pokud má tedy někdo v placení nepořádek, získává výhody na úkor druhých, víc nelze dodat. Výše členského příspěvku se bez ohledu na ekonomickou situaci od roku 2001 nezměnila. Roční příspěvek pro fyzickou osobu je minimálně ve výši 150,- Kč a roční snížený příspěvek (důchodci a studenti) minimálně ve výši 100,- Kč. Roční příspěvek pro právnické osoby (včetně tzv. „kolektivního“ členství souboru bez právní subjektivity či členství

souboru, který je občanským sdružením) je minimálně 600,- Kč, a to s nárokem na 3 ks přenosných členských průkazů a 3 výtisky každého čísla Hromady.

Nové průkazy budou zaslány do konce srpna. Budou jiné barvy a místo rodného čísla si doplníte datum narození. O výměně průkazů VSVD jsou informována divadla, s nimiž máme smlouvu o poskytnutí slev.

Čtenáři nám píšou

Mohla by to být nastálo taková podrubrika, jakou jsme zatím nepoužívali. V různých bulletinech ji ale mají, a většinou tisknou, jak se čtenářům ty noviny líbí, a občas taky trochu, že píšou blbosti. A protože nás pochvala taky těší, dovoluujeme si otisknout vzkaz naší Hromadě od Milana Zlesáka z Luže (samozřejmě nevyžádaný), a nejen kvůli té pochvalě.

"...právě dnes jsem otevřel novou Hromadu. Je super. Plně odráží dění v divadelnictvu u nás v kraji. Je toho v tom čísle tolik, že se to snad do jedné "hromady" ani nemohlo vejít. A to je dobře. Nejhorší by bylo, kdyby nebylo o čem psát. Ale já si myslím, že obsah Hromady a koneckonců Hromada vůbec překračuje dávno hranice našeho teritoria, tedy teritorium VSVD. Proto díky Tobě, Nadě, a celé redakční radě. Hromada není tiskovina samoučelná, ale velmi v našem ochotnictvu očekávaná. Vše podstatné, a s tím se plně ztotožňuju, napsal Saša v úvodníku, jako vždy bezvadně. Nic na tom, že odešel do starobního důchodu. Leč je to ohavnost. Mám ještě poznámku k poslední Valné hromadě VSVD. Vyjádřím to stručně - naše valná hromada není jen proto, že podle Stanov či Statutu musí každoročně být, ale proto, že ji ochotnictvo potřebuje. Politika nám "nadělila" hodně těžkostí, s kterými se, ač z krajů různých, musíme vypořádávat. A poslední věcné jednání to plně prokázalo. Myslím si, že by valné hromady, s ohledem na množství témat, mohly v budoucnu být i dvoudenní..."

IMPULSY Z IMPULSU

BYLO...

32. LOUTKÁŘSKÉ LIBČANY

32. ročník přehlídky inscenací loutkářských souborů "O cenu Matěje Kopeckého" v Libčanech se blíží. Uzávěrka přihlášek na přehlídku, která probíhá během

listopadu a která je určena souborům hrajícím převážně pro malé děti, je jako obvykle 15. září.

Přihlašujte se v hradeckém Impulsu u Nadi Gregarové. Na přihlášce uveďte: soubor, autora, název hry, režie, počet zúčastněných osob, délku představení.

A jaká byla přehlídka minulá, 31.?

Ještě jsme se o ní v Hromadě nezmínili. - Byla pěkná, zajímavá, podnětná k zamyšlení, rozmanitá inscenacemi a na dobré úrovni a jako vždy dobře organizovaná. Hrál se po čtyři neděle, vystoupilo na ní sedm souborů s osmi inscenacemi. Opět tu o Ceně rozhodovala dvacetiletá dětská porota pod vedením paní učitelky Šlechtové. Cenu Matěje Kopeckého získala inscenace Zakletý rytíř Klubu loutkářů Úpice a podle výsledků hlasování jen těsně před LS HAD a jeho hry My se vlka nebojíme.

Pozitivní je, že se na přehlídce objevily inscenace, které naplnily zaměření přehlídky tím, jak adresně směřovaly k malým dětem. Kromě uvedené hry úpického souboru k nim patřila podle mého soudu ještě inscenace HADU My se vlka nebojíme a inscenace Dětského souboru ze Smiřic O Dudáskovi. Shodou okolností se jedná o inscenace z "kamenných divadel", t.j. od souborů, které mají své stále scény, ve kterých divadlo pro děti pravidelně hrají, znají svého diváka nejlépe a jemu podřizují svoji tvorbu. Udrží dobrou úroveň svých inscenací a hledají také nové formy inscenačního pojetí, mířícího k současnější podobě loutkového divadla. Jejich obecnost je stále. Jsou to malé děti, které jejich divadlo navštěvují většinou ještě v doprovodu svých rodičů. A je

charakteristické, že adresnost ovlivňuje způsoby jejich tvorby. Jejich inscenace obohatily přehlídku o další rozměr loutkového divadla a přiřadily se k ostatním, bez kterých by přehlídka nebyla taková jaká je. Rozmanitá, podávající přehled o dalších formách a možnostech loutkového divadla i o souborech, jejichž inscenace jsou ve vztahu k divákům jakoby univerzálnější.

**Podívejme se však jen ve stručnosti
co se na přehlídce hrálo:**

V NEDĚLI 31. ŘÍJNA 2004:

- **O Dudáskovi - Dětský loutkářský soubor ze Smiřic:** Předvedl inscenaci večerníčkového typu, o sluníčku, mráčku s deštičkem a o větru, kterým pomůže z nesnázi skřítek Dudásek s čarovnými dudami a oni pomohou zase jemu. Poetické, hravé a barevné představení, ve kterém se hodně zpívá. Spíše epické vyprávění, než dramatické jednání, však z řadou loutkářských nápadů, hrané spodovými loutkami. Do současného loutkového divadla převedný příběh pro ty nejmenší a menší, odehraný už velkými dětmi s chutí a se zájmem.
- **Bezhlavý rytíř - LS BOĎI Jaroměř:** Krácený původní příběh o vině a trestu, hraný marionetami na nitích v kukátkovém prostoru, jako připomenutí starých časů, v důrazném hlasovém partu s příslušným patosem staré rytířny, staré hry lidových loutkářů, ze kterého se poněkud vymykal svým hlasovým pojetím Kašpárek.

NEDĚLE 7. LISTOPADU:

- **Tajemství pohádkových knížek - LD POLI Hradec Králové:** Tvůrci zdvojené inscenace Jiří Polehňa a Jarda Ipser odehráli postupně každý na svém jevišti vytvořeném z velké pohádkové knížky svůj příběh. Dvě krátké autorské pohádky, spíše anekdoty, malými marionetkami, jako dvě rodinná divadélka s odkrytým vedením, herecky vtipně a zkušeně.
- **Dětský LS Čtyřlístek - ZUŠ Clumec nad Cidlinou - /Ne/povedená pohádka:** Hrál maňásky za parávanem zprvu jakoby neuměle a pak znovu správně, vlastní dramaturgií příběhu o Honzovi, Marjance a loupežnících.

NEDĚLE 14. LISTOPADU:

- **Klub loutkářů Úpice - Zakletý rytíř:** - Zkušený úpický soubor předvedl únanovskými marionetami, iluzivně, v kukátkovém prostoru, Čechovu hru s Kašpárkem, Honzou, policajtem Pivoňkou a dalšími, kteří za soustředěné pozornosti diváků vysvobodili rytíře zakletého do postavy kostlivce. Přehledný jednoduchý příběh, velké loutky, marionety, dobře nasvícená scéna, čitelná řeč, dobře mluvený Kašpárek. To vše zřejmě získalo dětskou porotu, aby inscenaci udělila hlavní cenu přehlídky.

NEDĚLE 21. LISTOPADU:

- **Dětský LS Uzel - ZUŠ Chlumeck nad Cidlinou - Jak vdát princeznu:** S chutí a vtipem a ve správném rytmu odehrané představení, dobře přijaté diváky, o tom, co se všechno musí princezna naučit, aby si ji ten pravý princ chtěl vzít za ženu.
- **LS HAD Hradec Králové - My se vlka nebojíme:** Nová vlastní dramatizace souboru, sestavená ze dvou známých pohádek O třech prasátkách a Neposlušných kůzlátkách, spojená postavou vlka, kterého hrají střídavě (pro každou pohádku jiný) dva herci. Hraje se maňásky za paravánem. Svěží, veselá, dobře udělaná inscenace pro malé děti, odehraná s vtipem a neskryvanou chutí.

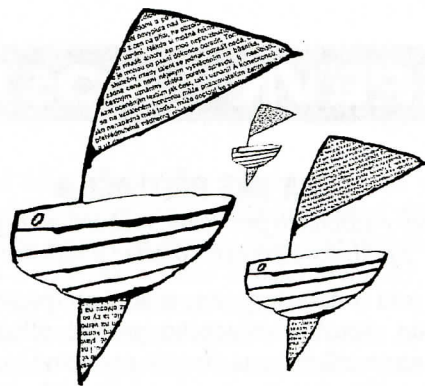

LS HAD, My se vlka nebojíme
foto: Michal Drtina

Závěr přehlídky se uskutečnil jako obvykle slavnostně. Při něm proběhlo vyhlášení výsledků, ozvláštěně hudebním vystoupením členů školního kroužku, za přítomnosti zástupců účinkujících souborů a dalších hostů. Členů obou rodin Aničky Kopecké-Novákové a Matěje Kopeckého jn., zástupců Impulsu a VSVD, manželů Gregarových i místních pořadatelů, paní Ryklové, Jiřího Poláka i pana starosty Jiřího Pohořského.

Takže nezbyvá než konstatovat, že se přehlídka opět vydařila zásluhou zúčastněných souborů i pořadatelů. Byla diváky po všechny neděle hojně navštívena a má stále dobré důvody pro svoji další existenci.

Jan Merta

BYLO...

LITERÁRNÍ SOUTĚŽ ŠRÁMKOVA SOBOTKA ZNÁ SVÉ VÍTĚZE

Středisko amatérské kultury Impuls spolu se Střediskem městské kultury v Sobotce je vyhlášovatelem LITERÁRNÍ SOUTĚŽE Šrámkovy Sobotky, která je určena autorům do pětatřiceti let. Soutěž je vyhlášena v kategoriích prózy, poezie a historicko vlastivědné literatury. V letošním roce se zúčastnilo 140 autorů z celé České republiky.

Součástí ocenění nejlepších prací je účast v dílně tvůrčího psaní, kterou letos vedl Jiří Dědeček. Dílna byla zahájena 3. a trvala do 7. července. Pátého července se uskutečnilo vyhlášení výsledků a předání ocenění, na které navázal program "Chci být i kýmisi čten", sestavený z oceněných prací letošního ročníku soutěže. V pořadu vystoupili členové Divadla Jesličky v dramaturgii a režii Emy Zámečnickové. V průběhu setkání se uskutečnil rozborový seminář pro přítomné autory s odbornými lektory, kteří jejich práce posuzovali.

Mezi oceněnými autory se umístili i východočeši: Marie Zelbová z Hradce Králové, Martina Chládková z Poličky, Nela Plisková z Moravské Třebové, Václav Franc z Nové Paky a Ilona Pluhařová z Valdic. Oceněným východočešům blahopřejeme.

V rámci LS ŠS byl vydán almanach sestavený z oceněných prací tohoto ročníku soutěže. Pokud vás almanach zajímá, na vyžádání rádi zašleme.

Literární soutěž Šrámkovy Sobotky byla celá v režii další divadelnice z Jesliček, Jany Portykové.

-ng-

ČERVENÝ KOSTELEC A MILETÍN 2006

DOBA NÁS PŘITLAČILA

(novinky v zásadách pro výběr souborů na regionální přehlídce Červený Kostelec a Miletín)

Kde jsou ty časy, kdy jsme si stýskali (po roce 1989), že divadlo, včetně ochotnického, prožívá útlum, všichni se vrhli na podnikání a na divadlo prý nebyl čas, i já měl tenkrát soubor plný ženskejch, krásnejch, mužský se dali na kapitalismus. A on to ten kapitalismus zvládnul a mužský poslal zpátky na jeviště, přibylo dnes souborů, počet premiér v sezóně jen v našich liberecko-hradecko-pardubicko-vysočinských luzích jde do desítek ba stovek. A kupodivu sílí žádostivost být u toho, někam patřit – k tomu dávají příležitost regionální přehlídky, v Červeném Kostelci i v Miletíně je nás vždy družně kopa veliká! Přehlídkám regionálním říkáme výběrové, postupové, jsou součástí celostátního systému „výběru“ na Jiráskův Hronov a ambici zúčastnivších se souborů je proto hrát na Třebíči, V Poděbradech, na Vysokém nad Jizerou, na Hronově, tedy ukazovat před celou českou veřejností, jak jim to na jevišti pěkně jde...

Jenže, ouha. Ten kapitalismus zas tak moc bohatý není. A kulturní politika státu to taky nevytrhne, proto nejsou, jak pamětníci pamatují např. okresní přehlídky, které by v našem lidnatějším regionu jistý samovýběr zdolaly. A kdo by to taky organizoval? Vždyť zaplat' pánbůh a krajský úřad královéhradecký, že máme Impuls - jinde v republice toto zařízení kulturní marně prosazují. Pravda, máme asi také nejvíce činných souborů v celé republice. A proto, po mnoha diskusích v Radě VSVD, jež je velmi reprezentativním vzorkem názorů a nálad východočeského ochotnictva, jsme připravili **novelu soutěžního statutu našich regionálních přehlídek činoherního divadla.**

Vedlo nás k tomu především již nezvládnutelné množství premiér, časová a organizační omezení pořadatelů, ekonomická náročnost - vždyť peníze na přehlídky je nutno zajistit z celostátních nebo krajských grantů (Impuls má ve svém rozpočtu pouze náklady na nutnou administrativu)! K novele nás vedly i některé nešvary, např. že některé soubory tu uváděly premiéry či považovaly účast na přehlídce za nezávazné rozšíření možností reprízování - ani jedno však nemá s posláním přehlídky, tedy s celostátní soutěží, nic společného. Novela spočívá ve dvou hlavních zásadách: stanovuje nové termíny pro podávání přihlášek a zavádí statut výběrové komise, která do doby před ukončením výběru inscenací zhlédne všechna přihlášená představení - do 20. ledna pro přehlídku činoherního divadla v Červeném Kostelci a do 20. února pro přehlídku venkovských souborů v Miletíně a pořadatelům těchto přehlídek navrhne program soutěžních představení. Proto si zásady velmi pozorně prostudujte - i tady bude platit, že neznalost se nevyplácí. **Kdo zaváhá, nehraje...**

A. Gregar

ZÁSADY PRO ÚČAST AMATÉRSKÝCH DIVADELNÍCH SOUBORŮ DOSPĚLÝCH V REGIONÁLNÍCH POSTUPOVÝCH PŘEHLÍDKÁCH ORGANIZOVANÝCH SAK IMPULS HRADEC KRÁLOVÉ A VSVD

- Regionální postupové přehlídky činoherního divadla, organizované SAK Impuls v Hradci Králové ve spolupráci s VSVD a místními pořadateli, jsou určeny souborům v působnosti VSVD a především z královéhradeckého kraje, které mají zájem vystavit svou tvorbu kritice, zkvalitňovat a soustavně zvyšovat úroveň své práce a ambici uspět na celostátních divadelních přehlídkách. Účast v soutěži má rovněž povahu konzultační a metodickou.
- Přihlášky podávají soubory po vyhlášení soutěže v letním čísle Divadelní Hromady.
  - uzávěrka přihlášek inscenací je nejpozději do 31. října** (datum odeslání)
  - soubory v přihlášce navrhnou termíny představení, která by mohla navštívit výběrová komise
  - termín a místo účasti výběrové komise se určí dohodou prostřednictvím tajemníka VSVD
  - definitivní ukončení výběru inscenací je k 20. lednu pro přehlídku činoherního divadla v Červeném Kostelci a k 20. únoru pro přehlídku venkovských souborů v Miletíně
- Výběr na regionální přehlídku provádí výběrová komise složená z členů Rady VSVD
  - přihlášené představení musí zhlédnout minimálně dva členové této komise
  - přihlášená představení musejí být zhlédnuta do termínu dle bodu 2. písm. d)
  - určený člen komise zpracuje písemné hodnocení, do uzávěrky výběru nevěřejné, které je součástí dokumentace přehlídky
  - po zhlédnutí všech přihlášených inscenací sestaví výběrová komise programy přehlídek. Z tohoto jednání bude učiněn zápis.
- Program regionální přehlídky je limitován časově zvládnutelným počtem představení (zpravidla 9) během prodlouženého víkendu.
- Pořadatelé si vyhrazují právo zařadit inscenaci v termínech a časech, které vyhoví dramaturgickým a marketingovým záměrům pořadatelů přehlídky
  - pokud vybraný soubor ani po projednání své zařazení neakceptuje, zařadí pořadatelé do programu přehlídky jiný soubor, a to na dodatečný návrh výběrové komise.
  - uzávěrka časového harmonogramu přehlídek je 31. leden pro Červený Kostelec a 10. březen pro Miletín.
- Představení regionální přehlídky hodnotí nezávislá odborná porota.
  - umělecky nejhodnotnější inscenace může nomi-

H R O M A D A
BUDE...

ČERVENÝ KOSTELEC A MILETÍN 2006

- novat, popř. doporučit na celostátní přehlídku.
b) navrhuje pořadatelům individuální ocenění.
7. Pokud není kapacita přehlídky naplněna, mohou pořadatelé doplnit program nesoutěžním představením.
8. V období výběru může být v Divadelní Hromadě zveřejněna reflexe zhlédnutého představení, obvykle v rubrice „Viděli jsme“, která nemá povahu hodnocení soutěžního vystoupení pro výběr na regionální přehlídku.

***

ČINOHRA A HUDEBNÍ DIVADLO

**Krajská přehlídka
v Červeném Kostelci
9. - 12. března 2006**

Spolupořadatel:
Městské kulturní středisko
a Divadelní soubor MĚKS Červený Kostelec

**Datum uzávěrky přihlášek:
31. října 2005**

Přehlídka je otevřená souborům
bez ohledu na jejich regionální příslušnost.

Přehlídka zahrnuje účast divadelních souborů v těchto třech kategoriích:

- soubory, které uplatňují principy hereckého divadla dramatické postavy, jejichž inscenace vycházejí z textů dramatických autorů;
- soubory využívající různých principů hereckého divadla, jejichž inscenace vycházejí z nejrůznějších zdrojů tzv. otevřené dramaturgie;
- soubory hudebního divadla.

Každý soubor se může zúčastnit se stejnou inscenací pouze jedné krajské přehlídky, která je programově postupovou pro FEMAD Poděbrady / Divadelní Třebíč.

Opakovaná účast souboru se stejnou inscenací v jiném roce je považována za účast na druhé krajské přehlídce. Bude-li jeden soubor se stejnou inscenací nominován či doporučen z více jak z jedné krajské přehlídky, budou takové návrhy považovány za neplatné.

Odborná porota krajské soutěže má právo nominace jedné inscenace a doporučení neomezeného počtu inscenací s uvedením pořadí pro program celostátní přehlídky.

Odborná porota krajské soutěže má rovněž právo doporučení inscenací s uvedením pořadí pro program národní přehlídky inscenací her pro děti a mládež „Rakovnická Popelka“ a celostátní přehlídky studentského divadla Náchodská prima sezóna.

***

VENKOVSKÉ DIVADELNÍ SOUBORY

**Krajská přehlídka
„Miletínské divadelní jaro“
v Miletíně**

ve dnech 5. - 7. května 2006

Spolupořadatel: Divadelní soubor Erben Miletín

Datum uzávěrky přihlášek: 31. října 2005

Přehlídka je otevřená souborům bez ohledu na jejich regionální příslušnost.

Národní přehlídky a krajských přehlídek venkovských divadelních souborů se mohou soutěžně zúčastnit divadelní kolektivy mající sídlo v místě, které má charakter venkovského sídla a nemá víc jak 5 000 obyvatel.

Odborná porota krajské přehlídky má právo nominace jedné inscenace. Dále má právo doporučit neomezený počet inscenací s uvedením pořadí k výběru do programu Celostátní přehlídky venkovských divadelních souborů "KRAKONOŠŮV DIVADELNÍ PODZIM"

Odborná porota krajské soutěže má rovněž právo doporučení inscenací s uvedením pořadí pro program národní přehlídky inscenací her pro děti a mládež „Rakovnická Popelka“.

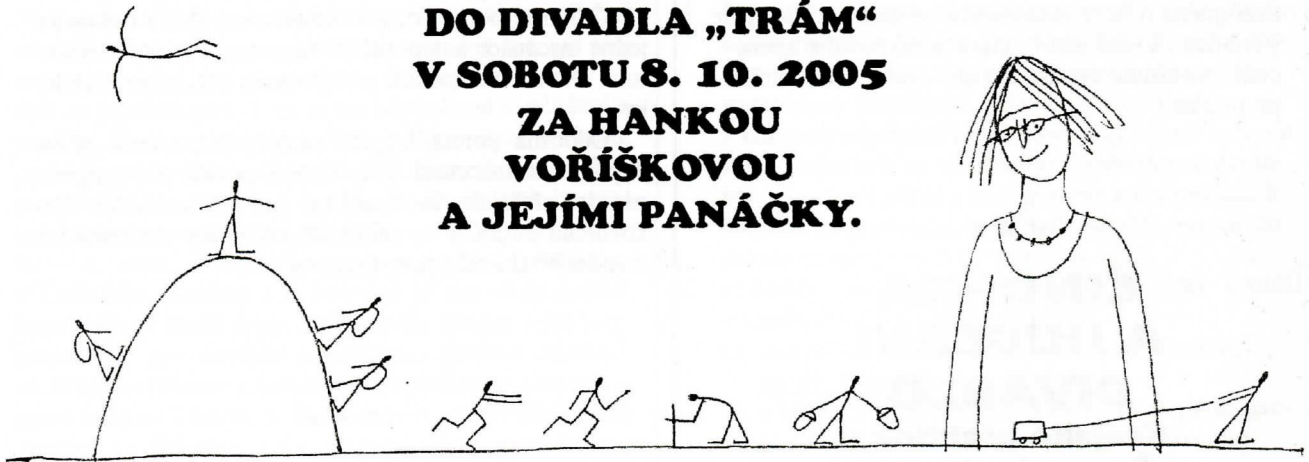
KONTAKT:

Středisko amatérské kultury Impuls, Okružní 1130, 500 03 Hradec Králové
telefon: 495 582 622 (Gregarová), fax: 495 546 560
gregarova@vsvd.cz

ČERVENÝ KOSTELEC A MILETÍN

BUDE...

**MILÍ LOUTKÁŘI
ZVEME VÁS NA VÝLET
DO SVITAV
DO DIVADLA „TRÁM“
V SOBOTU 8. 10. 2005
ZA HANKOU
VOŘÍŠKOVOU
A JEJÍMI PANÁČKY.**

Uvidíme:

PANÁČKOVÉ

výstava obrazů, knížek a lampionů

OŘÍŠKOVÁ CHALOUPKA

Docela malé loutkové divadlo inspirované pohádkou
O Perníkové chaloupce, vhodné jako zákusek
k odpolední kávě nebo čaji.

VÝLET

Úplně malé loutkové divadlo pro 1 - 2 diváky s dobrým zrakem nebo dobrými brýlemi. Příběh o
tichém putování, inspirovaný výletem tří poutníků o jedné neděli na sklonku babího léta.

Svou účast prosím avízuje u N. Gregarové:

e-mail: gregarova@vsvd.cz

tel.: 775 067 869, 495 582 6222

Včas vám zašleme program a bližší informace.

adresa! Hanka

VIDĚLI JME

NÁCHODSKÁ DIVADELNÍ SCÉNA

F. Tetauer - Vratislav Blažek:
STRAŠIDLA

NA KARŠTEJNĚ

Satirická veselohra o 3 dějstvích premiéra:

7. 4. 2005 v 16,30 a 19 hod.

Úprava a režie: Ludmila Šmídová

Náchodský soubor nastudoval uvedenou hru jako vzpomínku na náchodského rodáka Vratislava Blažka, který ji upravil spolu s autorem Frankem Tetauerem v roce 1952 pro Městská divadla pražská. Pro uvedení v Náchodě ji nyní upravila a také režírovala Lída Šmídová. Je to opět jedna z řady inscenací, které v náchodském divadle inscenovala. A nevybrala si předlohu nijak snadnou. Padesát let je dlouhá doba, jednala-li se o satirickou komedii napsanou v době tak problematické, omezené a tak poplatné protiamerickým náladám. Je to hra, na které Blažek spolupracoval v počáteční éře své divadelní kariéry. Zdá se, že uplynulá léta a minulá doba i přes současné úpravy a krácení předlohu ovlivnila, satira ztratila břitkost a zůstala veselohra posunutá spíše do oblasti grotesky či anekdoty. Autoři v ní využili známou příhodu ve které troufalý podvodník prodá hrad Karlštejn americkému milionáři a rozvinuli ji do veselohry, ze které je pro dnešní dobu stále platné téma peněz, chytráctví a podvodníků.

Do obce pod hradem přijíždí americký milionář Elmer C. van Dongen se svoji ženou Phyllis a dcerou Dianou. Dva podvodníci "konzul" Skalický a Karel Štejn mu chtějí prodat nejdříve vilu, ale pak se rozhodnou pro prodej hradu Karlštejn. Jejich domluvu vyslechne vedoucí místního ochotnického spolku Prachta a spolu se svými kolegy, členy spolku, působí v humorných situacích proti záměrům podvodníků. Milionář má o koupi hradu zájem, neboť chce hrad rozebrat a převést do Ameriky. Láká jej nabídka koupě hradu i se strašidly, které jsou údajně jeho součástí. Prachta zinscenuje na hradě pro milionáře přehlídku personifikovaných duchů domácí šlechty. Právě při ní má odevzdat Američan peníze podvodníkům. Při výplatě peněz jsou oba podvodníci zadrženi dvěma policisty. Hra je bohatá na postavy a vedlejší motivace a těží

svůj humor ze střetů mezi oběma záměry. Mezi úmysly dvojice podvodníků a skupinou vedenou Prachtou.

Viděli jsme odpolední představení, jako předpremiéru večerního představení. Soubor byl v závěrečných zkouškách na jevišti z provozních důvodů divadla časově omezen, (nebylo volné jeviště), což znamenalo i úvodní představení. Jevilo se ještě jako upovídáné a někdy zdouhavé. Výkony některých herců byly místy poněkud rozpačité a soustředovaly se více na reprodukci textu než na sdělování tématu. Z hereckých výkonů zaujal především Josef Kindl v postavě Američana. Také Jiří Borůvka jako Prachta i Jan Tomek jako sluha Dominik. Obstal i Rostislav Hejcman v roli Karla Stejna. Renata Klicperová a Ivana Horáková, milionářova manželka a dcera se v rámci hry nechávaly strhnout k poněkud přexponovaným zobrazením noblesních členů rodiny. V inscenaci působila dobře rytmická hudba, která ji posouvala k lehkému komediálnímu žánru. Objevily se tu i písničky, dobře odezpívané Ondřejem Tučkem a Ivanou Horákovou.

Obecenstvo se bavilo a věříme spolu s inscenátory, že si hra získá své další diváky, zvláště až ji opustí počáteční nejistoty a tréma, a hra dostane patřičný rytmus a švih. A my se můžeme už teď těšit na další inscenaci Lídy Šmídové a setkání s ní.

režisérka Lída Šmídová

J. Merta a B. Lelek

foto Open: Saša Gregar

PRKNA PRAŠTĚLA, PRAŠTÍ A PRAŠTĚT BUDOU

***

PREMIÉROU HRY NAŠI FURIANTI LADISLAVA STROUPEŽNICKÉHO SI SOUBOR V MAKOVĚ PŘIPOMNĚL 20. VÝROČÍ OBNOVENÍ ČINNOSTI

V Makově, malé obci, kterou musíte na mapě chvíli hledat mezi Vysokým Mýtem a Litomyšlí, působí řadu let Divadelní klub.

Na zkoušky a představení se do makovské sokolovny sjíždíme my, členové souboru, z okolních obcí, ba i z Litomyšle a Vysokého Mýta. (Poz. red: Do Makova jezdil režisovat z Vysokého Mýta i pan učitel Josef Mlejnek, nestor dramatické výchovy v Čechách). Divadlo hrajeme pro svoji potěchu a radost a hlavně pro své příznivce a diváky v obcích v blízkém i vzdáleném okolí, kteří se vždy těší na nová představení makovských ochotníků. Každé představení tak mívá kolem dvaceti repríz.

Úspěchem souboru byla i účast na národní přehlídce venkovských divadelních souborů Krakonošův divadelní podzim ve Vysokém nad Jizerou v roce 2001 s hrou Betlémská hvězda (rež. Jana Hájková).

Tento úspěch znamenal i příchod nových tváří do souboru a také snad i změnu pohledu na dramaturgickou a režijní práci. V současné době v souboru pracuje více jak 30 členů.

V roce 2002 v červnu měla premiéru divadelní fraška Karla Piskoře Tulácké dobrodružství v režii Jaroslava Josefa. Tato hra se dočkala 17-ti repríz. Květen 2004 byl pro soubor ve znamení premiéry hry Naši furianti Ladislava Stroupežnického. Režie se ujala Kristýna Dušková. Touto hrou si soubor připomněl 20. výročí obnovení činnosti. Při práci na inscenaci jsme vycházeli jak z původního textu, tak i z některých pozdějších úprav, jež zařazují i lidové písničky. O úspěchu Našich furiantů svědčí již 15 repríz, několik dalších pozvání a naše účast a ocenění na letošní divadelní přehlídce venkovských souborů pardubického kraje Sněhový Brněnec 2005.

Jaroslav Josef

***

PREMIÉRA V PELCLOVĚ DIVADLE V RYCHNOVĚ NAD KNĚŽNOU

Jednalo se o autorský scénář režiséra Josefa Bahníka sestavený z anekdot, poesie a semaforových písní z různých představení Semaforu S + Š. "Rámcové" osoby, dva jako bezdomovci vyhlížející hoši na předscéně posouvají vyprávěním anekdot běh pásma od písně k písni (krom jiných se zaskví Eva Šreibrová a Honza Kráčmer jako sóloví zpěváci - Eva v kostýmu černošky, což je zajímavě funkční i při Lásce nebeské) a celé se mi to jevílo jako milé, až hřejivé oživení důvěrně známých písniček zpívaných s vervou, invencí

a čistě sborem mužů a žen od osmnácti do dvašedesáti let + 3 výborní muzikanti.

Bylo plno - asi 300 diváků z Rychnova i dalekého okolí, obecenstvo nechtělo herce-zpěváky pustit.

Kontakt:

Jaroslav Havel, tel. 494 532 178

-ja-

***

Z činnosti
hronovského divadelního souboru.

PREMIÉRA ANDERSENOVY "SNĚHOVÉ KRÁLOVNY" V HRONOVĚ.

V neděli 24. dubna 2005 odpoledne se uskutečnila premiéra představení "Sněhová královna" v Jiráskově divadle v Hronově. Hru v drammatizaci J. Švarce nastudoval hronovský soubor po dlouhém období zkoušek.

Hra není jednoduchá, střídání prostředí kladlo velké nároky na scénu, původní hudba musela být v souladu s herci a dalším úskalím byly dětské role. Budiž řečeno, že se inscenace s těmito problémy dobře vyrovnala. Funkční a jednoduchou scénu vytvořil ak. malíř Ivan Krejčí, působivou hudbu zkomponoval Martin Štědroň z pardubické konzervatoře a děti, přestože hrály poprvé, obstály velmi dobře.

Z naplněného divadla odcházeli

Hronovský soubor ve „Sněhové královně“, foto: archiv

spokojení diváci. Překvapilo, že dětské publikum v klidu pozorně sledovalo hru, i když sama pohádka je pro děti velice náročná. V hlavních rolích vystoupili: Sněhová královna - Romana Pacáková, Pohádkář - Daniel Zobal, Rádce - Miroslav Lelek, Náčelnice loupežníků - Ivana Richterová. V dětských rolích: Gerda - Tereza Zobalová, Kai - Tomáš Vašina. Režii měl ing. Miroslav Houšťek.

Ještě jsme ani naplno neprožili dobré přijetí pohádky a již se znovu na hronovském jevišti začalo zkoušet. Tentokrát stojí před souborem velký a nelehký úkol: **Oslavit 100. výročí Jiráskovy Lucerny**. 11. listopadu 2005 uplyne sto let od prvního uvedení této, dnes již slavné, hry a hronovský soubor za pomoci členů divadelních souborů z náchodského okresu chce Lucernu v režii ing. Miroslava Houšťka nastudovat. Premiéra má být spojena s otevřením výstavy "100 let Lucerny" vernisáží v dopoledních hodinách 17. 11. 2005.

Hronovský soubor se v květnových dnech také zúčastnil národní přehlídky amatérských divadelních souborů v Třebíči s úspěšnou inscenací "Charleyova teta" v režii Miroslava Lelka. V rámci Jiráskova Hronova bude uvedena v předvečer zahájení, tj. v pátek 5. srpna.

Členové souboru jistě jako každým rokem intenzivně prožijí i letošní jubilejní 75. Jiráskův Hronov a pro další sezónu 2006 již připravuje hru režisér Miroslav Lelek. Z toho všeho je zřejmé, že amatérské divadlo

v Hronově žije intenzivním životem a to je dobře.

***

V BRNĚNCI SE PŘIPRAVUJÍ OSLAVIT 70 LET

Dne 22. září 1935 se v našem divadelním stánku Lidový dům hrálo první ochotnické představení „Na tý louce zelený“. Při příležitosti kulatého 70. výročí chceme pravděpodobně začátkem listopadu (přesný termín v příští HROMADĚ) uspořádat na odpoledne a večer pásmo ukázek z některých uvedených her, promítání diapozitivů, výstavu fotografií, rekvizit i kostýmů historicky spjatých s tímto obdobím. V Lido-vém domě se s menšími či většími přestávkami hraje stále a pokud nám budou božové nakloněni, dočkáme se nové opony. Ta stávající původní, tedy 7 desítek let stará, se třeba dobře vydraží. Tento způsob se nám na závěr přehlídky osvědčil, neboť se podařilo slušně vydražit poslední sněhové pečivo. (Císařovi byli svědkem!)

Při těchto oslavách chceme kromě vzpomínání také ocenit naše dlouholeté členy i naše mladé pracovitě divadelníky.

-mp-

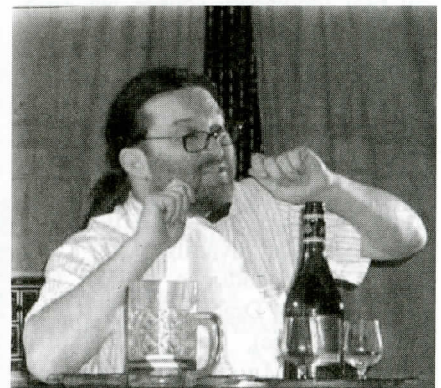
*** VÝCHODOČEŠI V ČINOHERNÍM KLUBU V PRAZE

*(redakčně upraveno
a silně redukováno ze zprávy
Radvana Pácla,
dramaturga projektu Činoherní klub
Praha uvádí..., kterou nám, pod
názevem Deník labužníka, poslal s hodinou
zaslání
o půl třetí ráno...)*

Pozval mě Pepa Tejkl na premiéru Čilimníku. V projektu Činoherní klub Praha uvádí... jsem už dříve uvedl i jeho Amatéry a Solný sloup. V divadle ABC před časem padl nápad pozvat také Zelňačku z Červeného Kostelce. Ta byla pochválena na Jiráskově Hronovu, zatímco Tejklův Solný sloup tam v následujícím roce prošly Sodomou a Gomorou. No a Čilimník – hodnocen spíše jako gastronomický zážitek. Co však vidíme v představení je důsledkem úspěšného lovu - Černí šviháci jsou sic banda divadelníků, ale v hledišti vždy mají bandu labužníků. Čilimník je pro mě příznámý k určitému druhu divadelní intimity.

Letos, kromě Čilimníku, uvedl Činoherní klub V.A.D. Kladno s Rozmarným létem, Psa baskervillského z České Lípy, Divadelní klub Českrumlovská scéna s Rackem a konečně červenokosteleckou Zelňačku. Ta do Činoherního klubu přinesla klasiku - dovednost, tah skutečného divadelního zážitku - herecký projev vycházel ze skutečného jednání dvou mužských, shodou okolností také

foto: archiv

labužníků, francouzských originálů a českých chlapů. Černí šviháci a soubor z Červeného Kostelce, oba jsou jiné, mají svou vlastní a svobodnou volbu rizik a především snahu udržet svou autenticitu. V hledišti Činoherního klubu se i proto žádný "Větr z hor" nekonal.

*Radvan Pácl,
dramaturg Činoherní klub Praha
uvádí...*

***

TELEGRAFICKY O HEŘMANU

Nemáme moc času. Jsme stále schopni hrát na požádání Blesky paní Mc Wiliamsové, poslední představení jsme hráli 8. června v Chrasti. Mortimer zůstal celý. V rámci oslav výročí 680 let Heřmanova Městce chystáme obnovenou premiéru Krylovova Trumfa (po čtrnácti nebo třinácti letech?). Premiéra bude v sobotu 30. září 2005. Všechny srdečně zveme. Možná si s tím troufneme i na nějakou přehlídku, budou-li nás chtít. Jinak se nám dva členové znovu oženili (Michal a Radim-Oskar). Taky se některým narodili potomci - Kůčovejmi Julinka a Oskarovejmi Agátka. Jinak nic nového. Takže 30. září přijďte podpořit a potleskat.

Heřmani

***

PATNÁCT TURNOVSKÝCH DRAHOKAMŮ

Kroniku turnovské přehlídky začal psát loutkářský soubor Na Židli v říjnu 1983. V té době vedla soubor Jana Hrazdírová, která pracovala na kulturním středisku. Podařilo se jí přesvědčit ředitele a zorganizovala v turnovském městském divadle první ročník loutkářské přehlídky s názvem TURNOVSKÝ DRAHOKAM. Pro zajímavost uvádím, CO, KDO hrál: Čtyři pohádky o drakovi (Na Židli Turnov), Dračí pohádky (Čmukaři Modřišice), Červená Karkulka (Sluníčko Mnichovo Hradiště),

O třech prasátkách (Vysoké Mýto), Čert a Káča (Popelka Lomnice n. Popelkou), Zlatovláska ("C" Svita-vy), Aladinova kouzelná lampa (Kacafírek Chrudim), Cirkus Tlesk (MLS Semily).

Další ročníky probíhaly pravidelně v podzimních měsících a musely být pořádány vždy u příležitosti nějakého "výročí". Jedinou výjimkou z "výročí" byl Rok českého divadla.

Do roku 1987 se uskutečnilo pět ročníků, na kterých zahrálo 21 souborů 36 pohádek. Potom následovala dlouhá přestávka až do roku 1996. V únoru jsme se pokusili navázat na tradici předešlých ročníků VI. Turnovským drahokamem. Ten se jako jediný neuskutečnil v divadle, ale v malém sále střediska CHKO Český ráj a byl pouze jednodenní. Netušili jsme, jaký bude o loutkové divadlo ve městě zájem. Hrál se téměř nepřetržitě celý den.

Následující Turnovské drahokamy jsme se rozhodli pořádat jako dvoudenní přehlídku v Městském divadle. V tyto dny proměníme divadlo přímo pohádkově. Vstupní prostor a sál ožije naaranžovanými loutkami a pohádkovými scénami. Divadlo hlídá Kašpárek, který je umístěn na oponě přímo nad jevištěm. Od X. ročníku má Turnovský drahokam i putovní cenu dětského diváka. O jejím udělení rozhodují diváci hlasováním pomocí žetonů, které po každé pohádce vhazují do "osudí" ve tvaru hlasovacích Kašpárků. Mají průhledné válcové tělo a svým úsměvem vyjadřují, jak se jim pohádka

líbila či nelíbila. X. ročník jsme obohatili o inspirativní činoherní představení Noc na Karlštejně v podání DS Čáp z Dobrušky.

Vznik nových krajů byl pro nás impulsem, možná i od Impulsu, povýšit XII. Turnovský drahokam na regionální loutkářskou postupovou přehlídku pro Liberecký kraj a Český ráj. Náš záměr se podařil. Přehlídku finančně pomáhá zajišťovat Město Turnov a Krajský úřad Libereckého kraje. Na letošní XV. ročník se sjely soubory ze tří krajů.

Na závěr statistika z patnácti ročníků: V Turnově si zahrálo 46 souborů z celé republiky 135 představení. Z toho si Čmukaři zahráli na přehlídce 14 krát, 12 krát náš soubor Na Židli a deseti ročníků se zúčastnili BOĎI Jaroměř a Spojáček z Liberce.

Dle ohlasů usuzuji, že soubory do Turnova na Turnovský drahokam jezdí rády a zároveň vytvářejí příjemnou loutkářskou divadelní atmosféru divákům, nám pořadatelům i samy sobě.

*Petr Záruba
Loutkářský soubor Na Židli Turnov*

***

**OPEN AIR PROGRAM
PŘI MEZINÁRODNÍM
DIVADELNÍM
FESTIVALU
DIVADLO
EVROPSKÝCH
REGIONŮ
HRADEC KRÁLOVÉ
21. - 30. ČERVNA 2005**

FESTIVAL OTESÁNEK

V posledním čísle deníku Hadrián, který vychází při mezinárodním festivalu Divadlo evropských regionů v Hradci Králové, jsem použil stejný titul. Jestliže totiž v roce 2004 obsáhl festival v hlavním i Open Air programu 186 představení (a k tomu navíc 48 desetiminutových produkcí pro deset diváků od Head Quarters z Velké Británie) dohromady, zda-li loni vystoupilo na scénách profesionálních divadel a na otevře-

ných prostranstvích Openu 1 078 umělců před 55 tisíci diváky (z toho 12 000 na OAP), pak letos strženy rekordy. A náš Open Air program se na nich podílel razantně.

Letošní ročník nebyl jubilejní, jen „jedenáctý“. 64 představení produkovalo Klicperovo divadlo, 30 Divadlo Drak. V hlavním programu 668 umělců a těchto 94 produkcí a doprovodných koncertů před Klicperovým divadlem vidělo 34 860 diváků.

Open Air program (i díky finanční injekci Státního fondu kultury) výrazně narostl. Na otevřených podiích Radnice a Městské hudební síně, letos dokonce i ve dvou stanech, v ulicích města a v parcích, se hrálo 107 inscenací! O dvacet pět více než loni - a k tomu navíc sedmdesát čtyřminutových Grónských písniček zahrála vždy pro jednoho diváka Hanka Voříšková z Chocně. V Open Air programu vystoupilo 617 účinkujících, profesionálové i amatéři a odhad počtu diváků fascinující - téměř 17 tisíc!

Za deset festivalových dnů v obou větvích Divadla evropských regionů 2005 tedy zaznamenáno: 271 představení, 1 285 vystupujících herců, tanečníků, muzikantů..., návštěv-

Divadlo Jesličky v „modrém“ šlo hradcem

nost přes 52 tisíc diváků a pokud by někoho trápil mírný schodek v návštěvnosti oproti loňsku, vězte, že hlavní program uvedl o deset představení méně než loni.

Čísla samozřejmě nejsou to hlavní. Kvůli nim se festival nedělá. Svědčí jen o tom, že hradecký festival je bezesporu největším v Česku a v dohledné střední Evropě, byť se s Avignonským nemůže rovnat ani do kotníčku, tam zahrají za festival

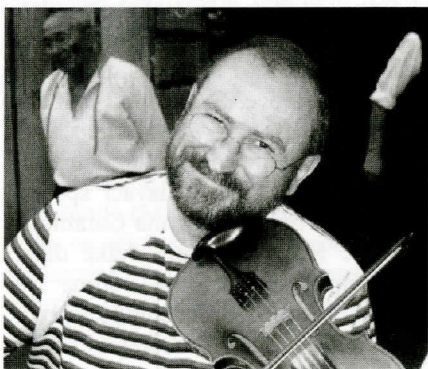
na 14 500 představení! Čísla jsou však důležitá pro historii či pro sponzory. Ti jsou vždycky radši, když se kolem jejich peněz pohybuje větší společnost. - Open Air program finančně zaštitilo především město Hradec Králové, Státní fond kultury, Krajský úřad, taky zčásti Klicperovo divadlo, technicky a materiálně Hradecká kulturní a vzdělávací společnost. A propagačně firma Garamond Hradec Králové. Všem velké díky. A vstupné se nevybírá - ctíme své poslání i zadání královéhradecké radnice. Rozpočet OAP nepřesahuje 400 tisíc, a tak snadno dojdete k závěru, že je to sice největší, ale zároveň nej-lacinější festival v Česku, možná i na planetě. OAP se začíná blížit „frinčovému“ off festivalu, jak jej známe třeba právě z Avignonu nebo Edinburghu - soubory tam přijíždějí na své náklady a pořadatel dává k dispozici propagaci, know-how a hrací prostor, většinou za nájem... My souborům, kromě gratis reklamy, prostor a technického zabezpečení, hradíme ubytování a přispíváme na část jejich režijních nákladů. A i když je to v Českých zemích dosud nezvyklé, řada souborů na OAP jezdí ráda, některé opakovaně (Esence, Puchmajeri, Divadlo V Soukolí aj.). Letos v OAP hrála za stejných podmínek i profesionální divadla, v atriu Městské hudební síně měli zcela narváno Kladenští Sluhu dvou pánů i liberecké Divadlo F.X.

Open patřil také dětem

Mimotauři z Prahy

Principál Ořechovského divadla
Vlastík Pešek

Šaldy na Noci v Neslezské věži.

Letošní festival zaplnil ulice starého města dokonale. Poprvé zcela zřetelně přilákal – i díky OAP - obrovskou masu lidí, kteří proudili ulicemi, přecházeli z jedné scény na druhou, plnili i bary, předzahrádky. Přijeli baťůžkáři, jak do Karlových Varů nebo Uherského Hradiště, spalo se kde se dalo. Sály Klicperova divadla i v Draku vždycky samozřejmě plné, na vstupenky i na „last minute“, a denně na doraz publikum na Radnici i v Městské hudební síni, a co teprve ve stanech Vosto5ky a Dna! Na Kavčím plácku vznikla alternativa ke „společensko gurmánskému“ prostoru před Klicperovým divadlem,

nové divadelní náměstíčko, kde život pulsoval dlouho do noci.

Do posledního možného místa bylo plno na ořechovském Po všem hovno, po včelách med, na premiéře (konečně) Želvy Matiji Solce, úspěch slavilo Liberecké krátké a úderné divadlo a ING z Frýdku Místku s neodolatelným Impériem, výtečně se uvedly umělecké, převážně herecké školy, Malé vinohradské divadlo, Divadlo Dno muselo svůj Cirkus několikrát opakovat. Byl i Trinational Projekt herců z Německa, Polska a Česka, jejich představení Kafky stejně zajímavé jako v Hronově, ale režisér trochu zlobil, chtěl pod širým nebem málem tahy, smlouva nesmlouva, ale to patří k věci. Poprvé tu hrála i Lantova Společnost dr. Krásky, jen trochu vosku do keyboardu nakapali tentokrát. A Geisslers Hoffkomedianten a Dredi, ti dokonce performovali i s publikem po půlnoci v temných řekách Labe. A ÚstaF Brno fascinující! A Divadlo Bořivoj Mirky Vydrové! A mnozí další a všichni pěkní.

Open patřil taky dětem. Denně pohádky a ke scénám se nalévaly a zas vylévaly ven proudy capartů na kočárcích, na kolech, někteří utíkali, aby stihli přední místa. Letos vynikající Karromato Pavly Srncové a samozřejmě Divadlo Neslyším z Brna,

neztratila se parta Romany Hlubučkové, výborná Jarka Holasová, úžasná Johanka Vaňousová s Tureckou vojnou! A různé produkce z Jeslíček, ani opera nescházela (Dráteník z Pardubické konzervatoře), vynikající pouliční divadlo předvedli Mimotauři z Prahy, a nová produkce Alfreda ve Dvoře, Mr. Bruffein od souboru XXL Praha zaujala výtečně, neztratil se ani Pavel Černochoch, rentiér z Blatné.

Open Air program je obrovská věc. Coby součást „velkého“ festivalu se má čile k světu, už po šesté jsme ho pořádali (v roce 2000 jen s dva a dvaceti soubory...) Každoročně říkáme, že už jsme na hranici technických, prostorových a finančních možností, přesto se nám ten podnik neuvěřitelně rozrůstá. Produkční tým OAP je přitom malinký. Nad'a a Saša Gregarovi po celý rok, první den festivalu nastupují Jana Portyková, Dominika Špalková a Martina Erbová plus dva technici, kterým velí Lád'a Vintr, a toť vše. Open Air považujeme za součást činnosti Volného sdružení východočeských divadelníků, sice trochu netypickou, nejde totiž jen o amatérské činění, jak bývá zvykem. Ale OAP dělá našemu sdružení obrovskou propagaci. A to je docela fajn a kéž nám to vydrží, Nad'a stejně říká, že to dělá jen z lásky ke mně...

Festival byl sic namáhavý, ale byl také lékem. Trochu jsme ho naordinovali i Mirce Císařové (pan profesor se dal slyšet, že napřesrok přijede i se studenty!). Festivalová setkávání jsou navíc ještě jakousi společenskou terapií unaveného občanství, kterou všichni tak nutně potřebujeme.

P.S. Ale tomu avignonskému festivalu jsme se stejně jen trochu přiblížili. Po ránu totiž na královéhradeckém starém městě začaly poněkud smrdět postranní uličky, s prominutím močí. V Avignonu to taky plné měchýře nemají snadné, ale tam místní počišťovači za kuro-pění vyrážejí pěšky za kropicími vozy a z velkoobjemových rozprašovačů aerosolují na příslušná místa levandulové esence. Ještě se máme co učit...

Saša Gregar

bude...

***

OBČANSKÉ SDRUŽENÍ
PŘÁTELE „ČERNÝCH ŠVIHÁKŮ“
KOSTELEC NAD ORLICÍ
ZA SYMPATÍÍ OBČANSKÉHO
SDRUŽENÍ TRIARIUS
ČESKÁ TŘEBOVÁ
JAKOŽ I S LASKAVOU
PODPOROU OBCE MACHOV
POŘADAJÍ A TÍMTO ZVOU NA

1.

LOJZÍKŮV MACHOV

11. - 12. 8. 2005

OBECNÍ DŮM
MACHOV

(salon připuštěných, nepřipuštěných,
rozpuštěných a vypuštěných)

PROGRAM:

ČTVRTEK 11. 8. 2005

18,00

TRIARIUS ČESKÁ TŘEBOVÁ

FRANZ KAFKA:

POPIS JEDNOHO ZÁPASU

21,00

ČERNÍ ŠVIHÁCI
KOSTELEC NAD ORLICÍ

JOSEF TEJKL:

AMATÉŘI

PÁTEK 12. 8. 2005

11,00

HAPPENING
**HRABĚ CHAMARRÉ
ZAKOPÁVÁ POKLAD**

16,00

ČERNÍ ŠVIHÁCI
KOSTELEC NAD ORLICÍ

JOSEF TEJKL:

SOLNÝ SLOUPY

19,00

ČERNÍ ŠVIHÁCI
KOSTELEC NAD ORLICÍ

JOSEF TEJKL:

ČILIMNÍK

21,00

KONCERT + TANEČNÍ REJ
THE FORK
(FORMACE FRONTMANA SLÁVKA
KLECANDRA A CHLAPÍKŮ)

Z OBOROHU, PROSTORU, GENORU,
ANDROMEDY ETC.)

LOJZÍKŮV MACHOV vznikl proto,
že po něm Jiráskův Hronov volá!
LOJZÍKŮV MACHOV v budoucnu
představí ty soubory, jež mohou uká-
zat svou tvorbu ve vývojové kontinu-
itě (tzn. mají na repertoáru alespoň
tři inscenace „věčně zelené“ a jsou
ochotny uvést je v posloupnosti).
LOJZÍKŮV MACHOV neřeší, zda
tvorba takového souboru směřuje ke
vzletu, stagnaci či pádu.
LOJZÍKŮV MACHOV není, nechce
být a nebude salonem odmítnutých

-jt-

***

KULTURNÍ LÉTO KOŠUMBERK 2005

Divadelní program

Sobota 2. 7. ve 21,30

JDO „Jaroslav“ Luže - N.V. Gogol:

ŽENITBA

Sobota 9. 7. ve 21,30

DS MĚKS Č. Kostelec

René Fallet, Alexandr Gregar:

ZELŇAČKA

Sobota 16. 7. v 15 a 21,00

loutkové Divadlo Julie Praha:

PERNÍKOVÁ CHALOUPKA

Sobota 23. 7. ve 21,15

DS Jiráskova divadla Hronov

Jevan Brandon – Thomas:

CHARLEYOVA TETA

Sobota 13. 8. ve 21,15

Spolek divadelních ochotníků

Žamberk

Giovanni Boccaccio – L. Semrádová:

PŘÍBĚHY Z DEKAMERONU

Neděle 21. 8. ve 21,00

Divadelní spolek barokního divadla

Litomyšl

PESTROBAREVNÁ

KOMEDIE

(Comedia dell'arte)

Sobota 27. 8. ve 21,00

DS J. K. Tyl Meziměstí

Jaroslav Vostrý:

TŘI V TOM

***

THEATRUM KUKS

festival barokního divadla, opery

a hudby v Kuksu

25. – 28. srpna 2005

(čtvrtý, resp. třetí oficiální ročník)

Pořadatelé:

GATE Náchod, Obec Kuks,

Hospital Kuks

THEATRUM KUKS POTŘETÍ

Vlastně počtvrté, počítáme-li i
nultý ročník v roce 2000. Ve dnech
25. – 28. srpna 2005 se vrací do
Kuksu divadlo, opera a hudba, orga-
nizátoři spojili oba břehy kukského
Labe nitkami nových uměleckých
projektů. Každoročně se jim povedl
nějaký dramaturgický objev nebo
inspirace spojené s Kuksem a hrabě-
tem Sporckem. Letos mezi ně bude
patřit inscenace hry Heinricha Rade-
mina (napsaná právě v Kuksu v roce
1724) v provedení Geißlers Hoffko-
medianten a v režii Petra Haška pod
názvem Atalanta. K inscenovaným
objevům patří i Popis Lázní Kuks od
hraběcího dvorního básníka G. B.
Hanckeho (1722), kterou nastudoval
Zdeněk Vrága, či Tanec smrti autorů
Seemanna – Wasserburgera – Renze
ve sporckovské hrobce, kde ji uvádí
dr. Stanislav Bohadlo se Zuzkou
Milkovou. K letošním objevům patří
ještě opera Antonia Bionio Andro-
macha dochovaná v podobě dvanácti
árií. Zbývající text vyřešil P. Hašek
jako činohru (hraje opět Geißlers

Hofcomedianten). Důležitým článkem jedinečného prostředí je zejména hospitál a jeho zahrada, Hubertův dvůr, kostel Nejsvětější Trojice, kazatelna, Lapidárium, terasa s Blahoslavenstvími, nádvoří, Hrabčící pokoj či zahradní domek. Tam všude se představení hrají. Lapidárium se divadelním hracím prostorem stalo loni, kdy Divadlo Jesličky a Smíšený pěvecký sbor Jitro v režii A. Gregara tam uvedli Komenského Poutníka v labyrintu. K němuž se vracíme do datečnou recenzi Václava Martince.

V poslední fázi je rekonstrukce Comedien-Haus, bude se hrát i na kaskádovém schodišti, u sochy Herkomanna (Goliáše), v kukském Podsvětí a také na Labi, tam Musica Fresca uvede Lodžku z Benátek do Padovy (1623). Program ozdobí i houslistka G. Demeterová, cellista G. Greiner (SRN), gambista D. J. Valencia (Rakousko), J. Tůma s klavichordem, chlapecký sbor Bonifantes, Ctibor Turba se svými studenty a také opery Itu innocens a Coronide souboru Damian.

Braunovým cyklem Ctností a Neřestí jsou inspirovaná hned tři představení - Výzva osudu Mladé scény z Ústí nad Labem, Neřesti a ctnosti v českých lidových baladách v podání Malého vinohradského divadla (režie V. Martinec) a hra Ivana Frieda Hrabě Špork, kterou uvede Esence Praha. K festivalu THEATRUM KUKS patří i stavba makety Šporkova zámečku a art-instalace A. Libanskeho z Vídně, který loni nainstaloval z 20 000 knih základy již neexistujícího Domu filozofů. Letos skutečný projekt Bibliotheca II. Podrobný program festivalu THEATRUM KUKS na www.theatrum.zde.cz

Stanislav Bohadlo

KOMENSKÉHO LABYRINT SVĚTA...

Vzpomínkou Václava Martince si připomeňme společný loňský projekt Divadla Jesličky a Smíšeného pěveckého sboru Jitro z Hradce Králové, Poutníka

foto: Jana Neugebauerová

v labyrintu podle Kunderovy dramatizace Komenského Labyrintu světa...

„Na barokním festivalu divadla a hudby ve Šporkově Kuksu jsem měl možnost zhlédnout divadelně hudební zpracování textu, ke kterému se sám často vracím. Komenského biblická čeština není jazyk čtivý, který by přitahoval širokou čtenářskou obec, ale ve chvíli, když se do jeho dlouhých a bohatě strukturovaných souvětí „večtete“, jako se obdobně musíte umět „vpít“ do chuti vzácného vína, začnete lépe chápat svoji mateřštinu. Jsou-li Komenského věty náročné pro čtenáře, pak jsou ještě náročnější pro herecké zpracování.

Když jsem v podání hereckého ansámblu Divadla Jesličky uslyšel Komenského Labyrint světa a ráj srdce (pod názvem Poutník v labyrintu), pochopil jsem, že tento jazyk, velice náročný pro oko čtenáře, je pro ucho posluchače „příjemně a lehce stravitelným pokrmem“. Jako divadelník si umím představit tu míru pracnosti při nakládání s tímto, pro mysl i ústa, náročným jazykem. Mlu-

vený text Komenského v ústech herců zněl svrchovaně hudebně, inscenátoři vědomě rozvíjeli tuto muzickou dispozici staré češtiny a skladatel Pavel Horák zpracoval části textu inscenace i originální partiturou pro pěvecký sbor Jitro. Výrazně akustické zpracování volil režisér Alexandr Gregar formou statického oratoria, z působivého sluchového vjemu, drobných výtvarných podnětů a situací si posluchač sám v mysli dovtvářel obrazy a sledoval je pak svým vnitřním zrakem. A tyto obrazy, které ve mně před několika měsíci vyvolaly hlasy herců a zpěváků, se mi dodnes vybavují.

Děkuji, Vašek Martinec

(Poutník v labyrintu měl jen čtyři provedení, dvě představení na loňském mezinárodním divadelním festivalu v Hradci Králové a na Teatru Kuks, pro nějž byl speciálně vytvořen. Projekt byl natolik náročný, že se ho, byť to tvůrci zamýšleli, již nepodařilo pro letošní ročník obnovit. A.G.)

foto: Michal Drtina

KLUB DĚTSKÉHO DIVADLA A JEHO FESTIVAL

Již druhý ročník završil Klub dětského divadla, který zajišťuje hra-decký Impuls pro učitele a učitelky, jakož i další zájemce, pracující s dětskými divadelními soubory. Bývá jich zhruba patnáct a scházejí se v jednom víkendu měsíčně.

Loni Klub pracoval na jediné společné inscenaci: od výběru vhodných textů v knihovně přes jejich dramaturgickou přípravu, tvorbu scénáře, scénografie, hudební složky až po onen nezapomenutelný víkend, během něž načrtl a zahrál premiéru i derniéru svého díla - Bradburyho Celé léto v jediném dni.

Letos se zaměřila práce na vlastní tvorbu účastníků: znovu a znovu se vracely k rozborům texty a scénáře, u nichž víc a víc vystupovaly do popředí i praktické otázky režijní, sem tam nějaká videonahrávka, a ve zbytcích času něco málo o voicebandu, něco málo o mizanscéně - zkrátka o problémech, které se z oné inscenační práce vynořovaly - až...

Až na samém konci, 28. - 29. května 2005, sešla se (i s dětmi) sedmdesátka bláznů, ochotných strávit dva tropické dny s divadlem v podobě devíti inscenací (dvě další, žel, na poslední chvíli odpadly). Bylo to setkání přátelské, setkání příjemné, setkání užitečné. Protože jsme všichni věděli, jakými těžkostmi i radostmi se kdo probíral k výsledku, měli jsme pochopení pro nedostatky, a protože jsme věděli, že se setkáváme a vidáme rádi a dobrovolně, nestyděli jsme se na ně navzájem upozorňovat, bez zášti a povýšenectví, a protože jsme věděli, že nám to po-

máhá, přijímali jsme takové připomínky bez urážení se a ublíženectví.

Osm souborů zahrálo svou inscenaci a po krátkém prodiskutování kladů a záporů v úzkém kruhu dospělých jsme vždy poprosili děti, aby s nám chvilku zkoušeli některou epizodu udělat třeba i trochu jinak, pozměnit ji, naplnit zřejmějšími a působivějšími vztahy, patrnými z jednání v prostoru, vyjasnit, kdo v ní co chce, jaký kdo je..., zkrátka učinit její smysl viditelným a účinným i pro diváka.

Přiznávám, že strach jsem z téhle vymyšlenosti měl převeliky: inscenace, kterou jsem právě viděl prvně v životě, děti, které vidí prvně v životě mě, rychle vytáhnout to, co je důležité a typické a během půlhodinky hned zkusit v těch dětech nejen vzbudit důvěru, aby byly ochotny se otevřít k divadelní tvorbě, ale také je dotáhnout k alespoň malé, ale patrně změně... Děti to však byly vesměs šikovné, otevřené, schopné vnímat a ochotné pracovat. Takže se ve většině případů podařilo zjistit, že to jde, a to k dobru věci. I vedoucí si líbovali - přesněji líbovaly.

Co do složení účastníků se opět projevil trend posledních patnácti let: pět z devíti inscenací přišlo ze základních uměleckých škol, dvě z vesnického souboru a po jedné ze základní školy a z domu dětí a mládeže.

Uzel ZUŠ Chlumeck nad Cidlinou přivezl Šokující objevy souboru Uzel. Jak už jsme u Romany Hlubčkové zvyklí, jde o lehce recesní nonsensově-absurdistické pásmo,

spojené tentokrát kvazicimrmanovskou přednáškou o fiktivních objevech na fiktivním ostrově. Děti živé, autentické. Jednotlivá čísla v různé míře vtipná, v různé míře popisná, v různé míře verbální. Celek postrádá smysluplné směřování a závěr. V praktické práci jsme se zabývali především ne zcela srozumitelným rámcem a pokoušeli se nalézt tvar pro vyjádření vztahů jednotlivých "badatelů" k tomu, co prezentují oni sami a co jejich "konkurenti" a také do jaké míry jde o smlouvanou hru pro "posluchače" a do jaké míry jsou důležité především na místě vznikající rozpory mezi akterý samotnými.

Jaroslava Holasová dospěla se souborem Moje pětka ZUŠ Jaroměř po nejrůznějších scénaristických peripetiích k příjemnému představeníčku. Ostrov pro šest tisíc budíků potřebuje jen zpřesnit v několika detailech, díky nimž by se logicky a účinně uzavřel rámec od vzbuzením pobouřených dětí až k partě, která se přikloní na stranu ubližovaných budíků, protože se podařilo přitáhnout je k zábavné hře. Na místě jsme si pak chvíli pohrávali právě s tím, jak původní nechota, ba našťvanost probuzených postupně taje následkem zaujetí hrou.

Andersenův Pasáček vepřů ZUŠ Hořice jde spíše cestou "výpravného" divadla s nezbytnými kulisami a bohatými kostýmy. Co chybí, jsou motivace a vztahy, které by nejen odstranily nebezpečí pouhé deklamacce textu, ale dokonce mu daly podtexty a podvýznamy, které on sám nemá a díky nimž pak divák nejen ví,

kdo je jaký a proč co dělá, ale je i napjat, jak to dopadne - přičemž my to vše vidíme v práci s prostorem a v prostoru. Což jsme si zkusili na situaci, kdy císař objeví líbající se pár obklopený skupinou dvorních dam.

Starší děti z **jaroměřské ZUŠ** zahrály čínskou lidovou anekdotu **Ji-Bing, lovec much**. Bezmála bezdějový kousek, na prvý pohled nehratelný, dokázaly přetvořit v skutečnou divadelní anekdotu především díky smyslu pro nadsázku, pro naplnění detailu a přesné vedení temporytmu inscenace. V praktické zkoušce se nám pak podařilo naznačit, jak by se dal řešit ošemetný okamžik, v němž je Ji-Bing proměněný na mouchu vysvobozen rukou, jež se zkrvaví o rezavý hřeb při pokusu zabít jej. Čímž jsme také "zabili" několik much jednou ranou: ubrali textu poučovateľsko-didaktické vyznění, uzavřeli a zesílili smysl linie Ji-Bingova strýce a jeho sebevytrestáním učinili i jeho postavu součástí tématu. A také posunuli zatím nepřiliš uspokojivý závěr.

Krysaře ostravského Domu dětí a mládeže v režii Jitky Kvasničkové jsme viděli jen jako videoprojekci technicky nevalné kvality. Řada působivých obrazů, divadelní vidění i celková velkorysost řešení. Inscenace však zatím postrádá především přesnější vyjádření toho, v čem jsou lidé v Hameln krysami a v čem je krysař jejich protikladem - a tím také vyostření hodnot v trojúhelníku krysař - Agnes - Kristián. Stejně tak je potřeba ujasnit i funkci Seppa Jörge na vzhledem ke krysařovi, jakož i k motivům času a hlavně k závěrečnému řešení s nalezeným dítětem. Prakticky jsme toho s "videoherci" mnoho nenadělali.

Sněhurka dětenického souboru Korálka je zářimována do "dvorečku", v němž děti na začátku "objeví" na půdě kostýmy a "napadne" je, že by si mohli zahrát Sněhurku, a na konci je ve strachu před babičkou rychle vrátí. "Dvorečku" zbytečnému, neb nic nepřidává-

jícimu a nadto nedůslednému: vysvléci se rychle z dívčích šatů je totiž obtížné - a tak je vrátí jen trpaslíci, kteří však na začátku nebyli iniciátory celé hry, ale přidali se až dodatečně. Chyba je, že hrají Sněhurku ve zpracování Lubomíra Feldeka a Milady Mašátové - tedy Sněhurku s velkým nadhledem, vtípem, zcizením..., zatímco režie vede herce spíše k tradiční iluzi. Velkým problémem - při nezkušenosti jinak přirozených dětí pochopitelným - je i obecnost hereckých akcí. A tak jsme v praxi zkusili maličko zkonkrétnit závěrečný pohřební průvod narušený princem-osvoboditelem tak, aby trpaslíci byli opravdu smutní, opravdu našťavní na narušitele, a ten aby je opravdu uviděl, opravdu oslovil a pak s nimi i opravdu bojoval - samozřejmě jen jako: ale ne "jako".

Jediné školní divadlo při **ZŠ Husitská v Nové Pace** přivezlo inscenaci **Maxi, nezlob!**, což je adaptace Sendakova Tam, kde žijí divočiny. Inscenaci sympatickou svou poctivostí, živostí i úsporností. Dramaturgicky však nevyjasněnou v tom hlavním: proč se zlobivému Maxovi v jeho snu zasteskne po klidu domova a po návratu k mamince, která mu v řádění bránila. A tak jsme si pohrávali s tím, jak Maxe "divočiny" mohly přivést svým divočením až k poznání, že čeho je moc, toho je příliš.

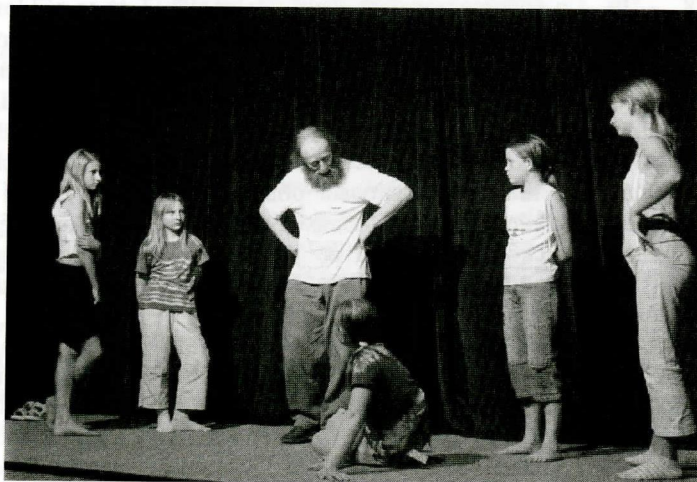
Téměř dospěláci ze **ZUŠ Semily** přivezli inscenaci přiměřenou jejich věku a zájmům: **O Albertu Kyškovi** - na motivy povídky Ivana Vyskočila. Ve spoustě nápaditých a slušně zvládaných prostředků - stínohra, masky, dva prostory... - se však smy-

sl dění spíše zatemnil než objasnil. Je to příběh spáče či snu Alberta Kyšky? Proč hledá spáček létací sen, když předtím byl jeho zlým náhončím?... A tak jsme ve zkratce popracovali alespoň na vstupní situaci, v níž je představován sen o létání, aby z ní jasně vyplynulo, že je to sen krásný a žádoucí, a že sen sdružený, v němž se lítá ve dvou, je ještě onačejší... Abychom zkrátka my diváci alespoň zčásti rozuměli tomu, co oni, zaujatí, přemýšliví mladí lidé, vědí a myslí, že to víme i my.

Fimfárum v podání starších členů **dětenické Korálky** vychází z dobře napsaného scénáře (snad jen onen lapsus, že vyprávěčem je vodnice, zatímco hlavním spolu - i protihráčem kovářovým čert, by stál za domyšlení), k němuž ale zatím chybí naplnění. Jednání postav je neurčité a jeho motivace v provedení nezřetelné (třeba proč tchýně pomlouvá kováře) a neurčité jsou i samy postavy: kovář jako lokaj, kovářka jako tetky z návsí. Není poznat, proč a jakou hodnotu by měla kovářka vidět na svém muži, ani čím ji okouzluje lokaj ze zámku. A tak jsme chvíli zkoušeli najít a pohybem v prostoru sdělit, čím je kovář Kovářem a čím je Lokaj lokajem.

Závěrem? V Divadle Jesličky, kde se onen festiválek konal, se povalovaly letáky s heslem "Co Čech, to umělec!" To je zbožné přání, ale jinak samozřejmě jen nadsázka. Kéž by ale aspoň "co Čech, to někdo, kdo něco umí": třeba naslouchat, pracovat, spolupracovat, zajímat se o druhé, dělat pro ně něco. Je prima, že v Klubu dětského divadla se podařilo

vytvořit dělnou partu, která obětuje svůj volný čas - ve většině případů nehonorovaný - pro cosi, co přináší užitek dětem a celé společnosti, přesto, že ta si toho nijak zvlášť necení. Je prima, že se všichni účastníci naučili vnímat jeden druhého a slyšet od něj to, co sami na své práci nevidí, neb jsou v ní příliš ponořeni. Je prima, že pochopili, že názor, ba i kriti-

ka je pomoc a ne naschválná surovost, toužící nám, geniálním a tudíž nedotknutelným umělcům kazit naši radost a ničit vysoko trůnící sebevědomí. A přemíí navrch je, že na jejich práci je to vidět.

Luděk Richter

„Luděk je úžasný vousatý strýček...“

byla odpověď na dotaz: „A co Luděk?“. Hodnotili jsme cestou z Hradce prožitý víkend v Jesličkách, kde 28. a 29. května probíhal Festival Klubu dětského divadla. Celé dva dny jsme si navzájem ukazovali výsledky úsilí, které začalo už v loni na podzim. Naše snažení jsme zahájili výběrem předlohy, vedlo přes hledání nosných témat, prostředků sdělení, možností...bylo doprovázeno trápením se, kritikou od druhých, nepochopením „té mojí a nejlepší myšlenky“, vztekem, slzami a zadosťučněním, když ostatní pod Ludkovým vedením řekli: „tak to je dobrý“. No, a teprve začala práce s vlastními dětskými soubory.

A teď jsme přinesli kůži na trh. Hotová představení potvrdila nebo vyvrátila pochybnosti...

Bylo to milé hodnocení, které chtělo pomoci – ne ublížit, povzbudit – ne odradit, když vytknout – tak přátelsky...čím to bylo? Nejspíš tím, že se delší dobu známe...nebo tím, že se Jana na všechny směje...nebo tím, že se nikam nepostupuje?

Luděk jasně a srozumitelně mluvil s „režiséry“ a obdivuhodně pracoval s dětmi přímo na jevišti a v situacích...zážitek pro ně i pro nás.

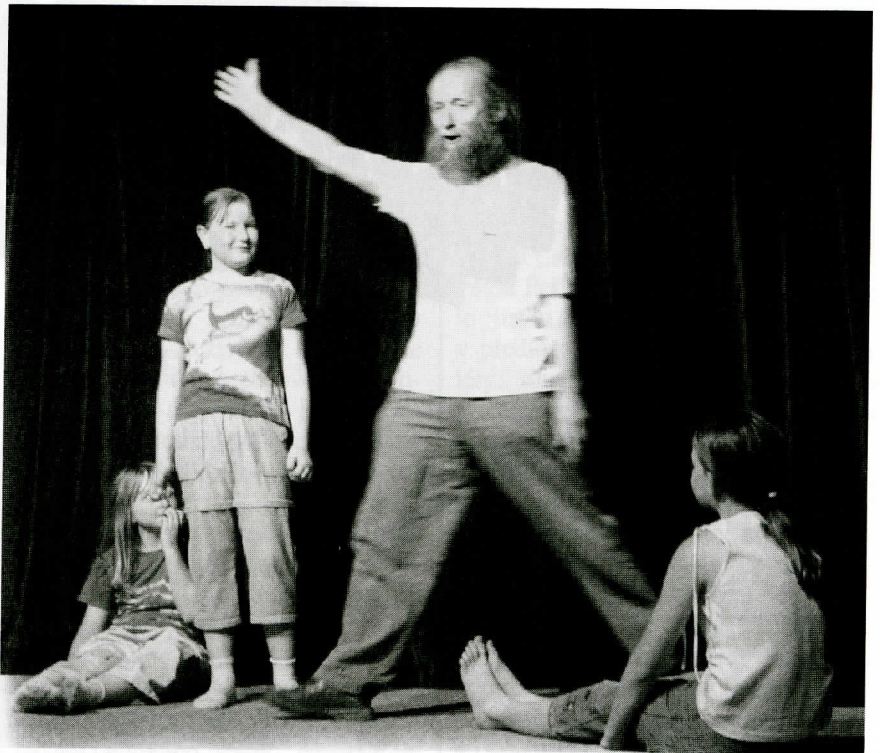
A tak už tahám z šuplíku možných předloh tu další a těším se na září...

„Luděk je úžasný vousatý strýček...a umí...a ví, co dělá...“

Jarka Holasová

O jednom příjemně stráveném odpoledni.

Zúčastnil jsem se této víkendové minipředhlídky práce seminaristů Klubu dětského divadla 28.5., bohužel

Úžasný vousatý strýček Luděk Richter

jen v sobotu odpoledne. Říkám bohužel (nedostávalo se mi více času), neboť prostředí tu bylo věru zajímavé, neobyčejně tolerantní a neobyčejně přátelské, takže i já, který jsem se tu cítil jako "cizí" vetřelec, jsem se tu cítil neobyčejně dobře. Bylo to prostředí veskrze dělné a lektor Luděk Richter o věcech na jevišti hovořil otevřeně a citlivě k inscenátorům a posléze i k dětem, které na jevišti předváděly výsledky své práce, ale hlavně práce svých učitelů a vedoucích. Cílem bylo najít řád a způsob prezentace toho kterého dílka a poznání divadelního tvaru a jeho sdělnosti a divadelnosti, přihlížející také ke kultivaci dětí jako k hlavnímu poslání zveřejňované činnosti. Pro toho, kdo takový seminář vede, je jistě nejpodstatnější, aby podle výsledku na jevišti rozpoznal kvality a úroveň předváděného a této úrovni přizpůsobil i svoje jednání a požadavky směrem k tvůrcům. A to Luděk perfektně, lidsky a věcně i účelně naplňoval.

O smysluplnosti činnosti Klubu dětského divadla mne přesvědčila i videonahrávka Bradburyho Celého léta zinscenovaná v provedení posluchaček a účastníků prvního, minulého

seminárního roku, zrealizovaná na jeho závěr během jednoho víkendu. Předvedená ve výrazné, ale ve všech složkách věrohodné zkratce, v činoherním i loutkovém plánu. Zaujalo mne nepředstírané zaujetí "herců" pro věc a výpovědní hodnota celé této miniscenace, kde názor a pojetí šly spolu v jednotném úsilí předat sdělení a výsledný pocit. Inu, když se ví, jak na to a když to vědí i všichni účinkující, pak takové výrazné dílko může vzniknout a obohatit nejen diváky, ale hlavně tvůrce samé. Působilo vně k divákům i dovnitř toho souboru, k inscenátorům samým určitě nejvíc. A naplnilo poslání toho společného úsilí dokonale. Jsem přesvědčen, že si toho všichni zúčastnění váží.

Bylo to opravdu moc dobré odpoledne.

Jan Merta

Klub dětského divadla další ročník zahájí v neděli 18. září, a protože všichni mají přes prázdniny dost času na přípravu, bude toto setkání věnováno dramaturgické dílně.

VÝCHODOČEŠI NA NÁRODNÍCH PŘEHLÍDKÁCH

foto: Michal Drtina

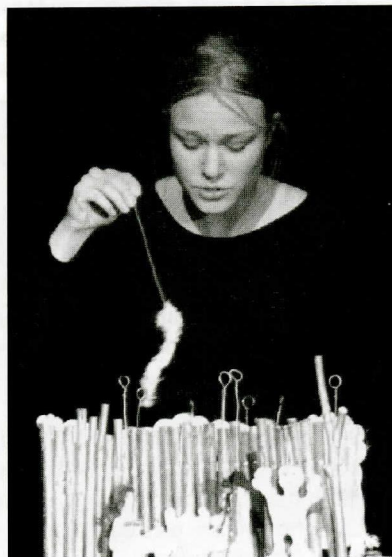
33. ROČNÍK NÁRODNÍ PŘEHLÍDKY POHÁREK SČDO 2005

se letos uskutečnil 23. - 24. dubna ve Velké Bystřici. Hned v úvodu je třeba zmínit, že se letos v oblasti monologů a dialogů mnoho neurodilo. V oblastních kolech soutěžilo pouze 27 žen a 9 mužů v monologiích, odehrál se 21 dialog a pouze dva výstupy s loutkou (oba z východočeského regionu). (Pozn. redakce: v oblastním kole v Divadle Jesličky jsme měli možnost vidět 21 výstupů). Proto také účast na NP byla žalostně nízká a bohužel ani umělecké kvality často nedosahovaly patřičné úrovně. Hledání příčin by stálo za samostatný rozbor.

V ženském monologu se soutěžně představily čtyři účastnice. Naše reprezentantka Olga Vetešniková z divadla Exil v Pardubicích přednesla monolog starší dámy z Vagina monologů E. Enslerové. Svým hereckým talentem dokázala velmi dobře uchopit vnitřní dramaturgii své postavy. Pravděpodobně momentální nedostatek koncentrace způsobil, že to, co cítila a prožívala uvnitř, nedokázala transformovat do vnějšího hereckého výkonu. To, co předvedla v oblastním kole, kde přesně a suverénně uhrála postavu stárnoucí ženy, která se už v mládí uzavřela vůči lásce, se jí bohužel ve Velké Bystřici nepodařilo zopakovat. I tak její výstup, v němž využívala jen málo

vnějších hereckých prostředků (hrála tím, že vůbec nic nehrála), patřil k nejlepším a nejinspirativnějším v ženském monologu. **Olga Vetešniková obsadila 2. místo.**

Kategorie individuálního výstupu s loutkou měla pouze jednoho reprezentanta. Jevištvní výkon Kristýny Matějové z Divadla Jesličky v Hradci Králové, která odehrála Pověst o Libuši, byl ucelený po všech stránkách. Režijně dramaturgické pojetí ve stylu jevištní zkratky až heslovitosti plně podporuje výtvarná složka miniaturního kukátkového divadélka, v němž se odehrává vtipný a přesně pointovaný příběh s využitím jednoduchých marionet. Dokonalé herectví mladé interpretky rámovalo celou inscenaci. Strohost hereckých prostředků a její nadhled přinesl do představení nezaměnitelnou atmosféru. **Výkon Kristýny Matějové byl oceněn jako nejlepší jevištní výkon přehlídky.**

Přehlídku uzavírala kategorie dialogů. Z pardubického divadla Exil se představili Věra Pojmanová a Petr Kouba s dialogem Marty a Nicka z Albeeho hry Kdo se bojí Virginie Woolfové. V hráčsky vyrovnaném výkonu obou interpretů ale chyběl ten 100% prožitek a vzájemná komunikace. Za ocenění stojí režijní pojetí, které se snaží jít po smyslu dramatické situace a rozkrýt vnitřní dramaturgii postav.

K účasti Východočechů na Pohárku 2005 ještě můžeme dodat, že v porotě nás reprezentoval Zdeněk Tesař, z jehož zprávy jsme čerpali pro tento článek.

-ng-

NÁRODNÍ PŘEHLÍDKA DIVADLA JEDNOHO HERCE SČDO KAZNĚJOV 2005

Útulné divadélko Šutr, které je domácí scénou kaznějovského divadelního souboru Štace, se stalo 16. a 17. dubna 2005 dějištěm Národní přehlídky divadla jednoho herce. Představilo se tu pět inscenací, které byly vybrány z krajských kol

Jako poslední se v Kaznějově představila Jarka Holasová z Václavovic, která zastupovala východní Čechy, s vlastní dramaturgií Erbenovy pohádky **Hrnečku, vař!** Pro inscenování si vybrala maňásky. Čistou a přesně fázovanou hru loutek doplnila vlastními vypravěčskými vstupy. Herecký projev Jarky Holasové navodil okamžitě příjemnou atmosféru v sále, což potvrdily i divácké reakce jak dětí, tak i dospě-

Jarka Holasová

lých. Dobře charakterizovala jednotlivé postavy, držela si nad hrou přiměřený nadhled. A její výtvarné pojetí bylo ocenění hodné.

Porota udělila Jarce Holasové Cenu za bezprostřední herecký projev a výtvarné ztvárnění inscenace Hrnečku, vaň!

A v porotě opět zasedl Zdeněk Tesař, jehož zprávu jsme využili pro zpravodajství z Kaznějova.

-ng-

VÝCHODOČEŠI NA NÁCHODSKÉ PRIMA SEZÓNĚ

Hned v úvodu přiznejme, že se letošní Prima sezóna vydařila a že se díky zařazení do systému studentské divadlo dále profiluje a tříbí. Odmyslíme-li si dvě tři šlápnutí vedle (u opavského Štěku přímo mimo mísu), úroveň byla slušná. Navíc zmiňovaní nešťastníci za svůj výjezd na národní přehlídku nemohou, neboť byli vysláni zjevně nekompetentní porotou z regionu.

Celou přehlídku zahajovala **Pastička** Markéty Bláhové z východočeské kolekce (autorka textu odkojena Emou Zámečnickovou, režisérkou inscenace). Soubor Divadla Jesličky z Hradce Králové byl pochválen za odvážný výběr mnohovrstevnaté hry a jeho vcelku invenční uchopení. Byť dle Jožo Krasuly byl velice slibně nastolen princip divadla na divadle (počáteční scénování „lesa vzpomínek“), v druhé části se od něj bo-

hužel upouští (nebo se naň zapomíná). Přes veškerou sympatickou snahu aktérů nebyly všechny vrstvy náročné předlohy rozkryty. Přesto **Pastička** patřila na přehlídce k nejambicióznějším projektům.

Ještě týž den další formace Emy Zámečnickové sehrála snad ještě náročnější a vrstevnatější hru **H. C. Artmanna Ani zrnko pepře pro Cermaka**. Režisérka tentokrát pevněji uchopila všechny komponenty inscenace a přetavila je v duchu autorově do temné, až hororové syntézy. Jsme svědky řady skvělých individuálních hereckých kreací, i malé plochy jsou obdivuhodně vybrušeny. Zdá se, že expresivní pojetí Emíniým svěrencům (i jí) vyhovuje daleko více, než herectví ryze psychologické. K tomu přičtíme výtvarnou složku na velmi dobré úrovni, jdoucí textu doslova „po létech“. Škoda jen, že představitel úhelné dramatické postavy (jindy daleko lepší Tomáš Jarkovský) neměl tak úplně svůj den. Navzdory těmto šumům porota shledala úsilí inscenátorů pozoruhodným a **doporučila** inscenaci k výběru na Jiráskův Hronov.

Třetí formaci hradeckých Jesliček přivezl loutkář Jiří Polehňa. Inscenace **Vítr z Apalačských hor** byla vítaným osvěžením. Této parodii na westerny se prostě v Náchodě dařilo, zejména hejno supů se stalo miláčkem publika a skřeky těchto mrchožroutů se poté ozývaly nějaký čas celým Náchodem.

Posledním východočeským soutěžním želízkiem byli **Vězni** podle

Vítr z Apalačských hor

Karla Houby v úpravě a režii Tomáše Jarkovského, svěřence Emy Zámečnickové z hradeckých Jesliček. Nelze říci, že by se inscenaci v Náchodě nedařilo, přesto jediná z kvarteta těch východočeských (a vlastně i jesličkovských) nepřekročila svůj vlastní stín. Dominantní herectví Pavla Peška přece jenom nezachránilo jistou plakátovost, zakódovanou v předložce; inscenace postrádala valéry, tíhla k černobílému vidění světa. Přiznejme však, že na režijní debut je příslibem.

Tolik Východočeši v Náchodě (pomineme-li hostování souboru Ondřeje Pumra s **Rudým pavilónem**, jenž od loňského roku zaznamenal kvalitativní vzestup takřka fénixovský).

Závěrem možno pouze dodat, že nominována na Jiráskův Hronov byla inscenace děčinského souboru **O líně a lakomém**, neodolatelná adaptace arménské pohádky.

-jt-

FEMAD PODĚBRADY / DIVADELNÍ TŘEBÍČ

Tak aby bylo jasno. Za Východočechy pokládám i nadále území bývalého Východočeského kraje. Nejen proto, že tam dosahuje i teritorium VSVD, ale především proto, že vazby pořád nějak trvají a kamarády to zajímá. A taky proto, že jsme se tak s Nad'ou dohodly.

Pro úplnost. Z královéhradecké přehlídky v Červeném Kostelci se dostaly do programu národní přehlídky dva soubory. Nominovaný Geisslers Hofkomedianten z Kuksu s inscenací **Atalanta** aneb **Pronásledování z lásky** aneb **Krutá královna Tageantů** a z doporučených představení inscenace **Charleyovy tety** J. B. Thomase v režijním vidění **Mírka Lelka** a v provedení hronovského souboru. Mimo tradiční postupový klíč, ale zcela v rámci soutěžních regulí se na přehlídce objevili Nej-

hodnější medvídci - jak sami uvádějí - z Hradce Králové s inscenací *Ultimatum*. Oblast Pardubicka pak postupem z ústecké přehlídky *Zlom vaz* zastupoval soubor z České Třebové s inscenací R. Cooneyho *Rodina je základ státu*.

Přesto, že jsme nakonec nějaká ta ocenění dostali, musím ač nerada říci, že tentokrát se našim souborům příliš nevedlo. Asi nejlépe proplul národními vodami nováček soutěže, hronovský soubor s "Charleyovkou". Dokonce neutrpěl očekávaný přehlídkový kolaps a inscenaci odvedl ve stejném tempu a svěžesti jako v Červeném Kostelci. Recenzi si můžete přečíst z pera sumarizující Alenky Exnarové na konci tohoto článku, stejně jako k dalším představením. Mně udělali ale především velkou radost tím, s jakou pokorou na národní přehlídku přijeli, jak si své účasti považovali, jak přijali hodnocení a jak se radovali z úspěchu.

Horší už to bylo s jasným favoritem kraje, skupinou Petra Haška z Kuksu. Všichni víme, že jejich *Atalanta* se už v červeném Kostelci pro technické problémy podařila až na "druhý pokus". Tehdy jsme mohli jejich improvizaci ještě pokládat za roztomilou zejména proto, že se nakonec zadařilo. Leč opakování podobného kolapsu v úrovni národní přehlídky už tolerovat nelze. Nejvíce mě štve, že kvůli jejich nezodpovědnosti (nevím, jak jinak to nazvat) to jejich představení na Hronově prostě nebude (aspoň ne v řádném programu). Je to škoda, protože je velice zajímavé a hronovští diváci ho měli vidět. Uznávám všechno. Hokejové šílenství zachvátilo nejen diváky v Poděbradech, ale i sám soubor a představení bylo odsunuto na pozdní noční dobu až po zápasu. Ale soubor měl mít i za těchto podmínek tolik odpovědnosti nejen k divákům, ale především ke své práci, že si měl dát potřebný časový limit, aby nasvítíl (světlo je jednou z dominant inscenace), zkontroloval všechny své propriety (nemohl začít, protože hledal desku!) a překontrolovat stav své techniky (zvuková složka je jednou z dalších dominant). Takhle jsme viděli jen jakýsi polotovár toho, co

nemuselo být jen unikátním dramaturgickým počinem, ale i silným diváckým divadelním zážitkem. Samozřejmě, že divadelně orientovaná odborná porota i za těchto podmínek inscenaci docenila jako zajímavý pokus, takže hodnotící seminář pak byl pro účastníky docela vzrušivým vzdělávacím dobrodružstvím. Principál spolku pak v závěru přiznal, že takhle to opravdu dál nejde. Takže každá zlá věc pro něco dobrá a v barokní opeře, která je už na obzoru, bude jistě všechno klapat perfektně.

Nejhodnější medvídci předvedli svůj rovněž zajímavý a ambiciózní autorský pokus o hudební divadlo, dokonce na velmi provokativním tématu terorismu. Bohužel v medvídkovské herecké existenci-neexistenci na jevišti nějak postrádal divadelní účinnost a navzdory všem atakům (hudba, výtvarno, humor) se postupně stával pro diváka únavným. Víc se v zadání slibuje, než v realizaci nabízí. S jistou nostalgií jsem si vzpomněla na "Plácačku", kdy teprve režisér "z venku" dokázal jejich specifický styl povýšit do roviny opravdu divadelní. Přesto si myslím, že Medvídci přinesli podnět, který je nutné ocenit a trochu mě mrzí, že bude asi, a snad i trochu zbytečně, opomenut. Každopádně, máte-li možnost někde *Ultimátum* vidět, běžte se podívat.

Nejvíce se asi nevedlo a tím pádem jsem nejvíce litovala soubor z České Třebové. Jistým způsobem chápu i nechápu jejich nominaci z přehlídky *Zlom vaz* v Ústí nad Orlicí. Soubor jistě představuje ten dobrý standard divadla zakotveného v místě svého působení, kde jistě může slavit u svých diváků úspěchy. Takových souborů je v amatérském divadle řada a představují jeho nezanedbatelnou, ale i živou součást. Jakmile se ale soubor dostane do nejvyšších přehlídkových konfrontací, očekává se od něho jistá divadelní poučenost. Orientace v žánru, ve kterém je hra napsaná, k tomu jistě patří, stejně tak jako s tím související výstavba situací. Ztřeštěnou komedii nelze hrát jako téměř realistickou hru z lékařského prostředí, kde se jen přihodily jakési humorné příběhy. Nezachrání to pak ani herecká dispo-

novanost souboru, o které nemůže být pochyb. Seminář tentokrát proběhl jakousi formou školení na základě rozboru jednotlivých situací. Bylo to na místě a snad to mělo pro soubor i jistý význam. Aspoň jsem to pochopila z toho, když mi jeho členové po skončení říkali, že kdyby tohle všechno věděli, šli by na to jinak. Soubor je inteligentní, sympatický, herecky fundovaný a divadlu oddaný. Je snad ale i trochu jeho vinou, že mnohaletá uzavřenost pouze do vlastních podmínek pro něj znamenala jisté zaspání, které se teď nevyplácí. Pokud ale bude soubor i nadále do náročných konfrontací vstupovat, začne se orientovat a R. Cooneyho *Rodina je základ státu* pro něj bude znamenat jen jeden stupeň v další divadelní kultivaci směrem k úspěchu v podmínkách nejen místních. Velmi bych si to přála a držím jim palce.

A závěrem. Divadelně byl ten letošní dvoják Poděbrady/Třebíč značně nevyrovnaný. Shrnutí doporučuji přečíst v Amatérské scéně. Rozvířilo to opět debaty o kvalitách krajských postupových porot, o kritériích a soutěžních pravidlech. Byly propadáky hluboké, ale byla i představení zajímavá. Myslím, že všechna, která porota nakonec doporučila do programu *Jiráskova Hronova*, stojí za vidění. Rozhodně budou podnětem k diskusím, které mohou být až vášnivé. Přijďte.

Ačkoliv Nad'a na mně vždycky chce, abych zachytila i něco z atmosféry průběhu národní přehlídky, neudělám to. Bylo by to dlouhé. Každopádně vždycky za to stojí zúčastnit se obou jejích částí. Je to nejkompaktnější obrázek o stavu českých vod amatérských v oblasti činoherního a hudebního divadla. Můžete-li, jezděte. A své připomínky k organizaci a atmosféře jsem řekla na odborné radě ARTAMy, kde je to nejspřávnější místo, aby se případné nedostatky řešily a pobyt se stával pro účastníky co nejpříjemnější. Každopádně však všem organizátorům patří poděkování, že podobná republiková konfrontace je možná.

Mirka Císařová

Atalanta aneb...

Recenze:

Zajímavá kuriozita Geisslers Hofkomedianten z Kuksu

zakończyli letošní FEMAD inscenací hry Heinricha Rademina *Atalanta aneb Pronásledování z lásky aneb Krutá královna Tegeantů* z roku 1724. Na tuto „Staats- und Hauptaktion“ nelze uplatňovat stejné parametry jako na běžnou divadelní hru. Z dnešního hlediska je to nehratelná hra z archivu a tedy v podstatě kuriozita. V provedení Geisslers Hofkomedianten je zpracovaná s názorem, s nímž můžeme nebo nemusíme souhlasit, ale který je zde přítomen. Základem je manýrismus, jakási bizarní stylizace v pohybu, jeho strojovosti a loutkovosti, v kostýmech - uniformách. Tyto uniformy vznikají před námi „servírováním“ epolet. A zajímavé jsou i některé další obrazy (například čtení dopisu olizováním – doslovné sežrání podvodu), zatímco jiné zůstávají nečitelné a nejasné. S pohybem se prolíná hudba ze starých desek, různě zpomalovaná, se spoustou šumů.... Ruské písně, vídeňské valčíky a čínská hudba směřují k prostředí dvorů, české písně z 60. - 70. let minulého století pak k osobním vztahům a láskám. Text je kvalitně stylizovaně oddeklamován v duchu hauptakce. Pouštění muziky

ovládá Hanswurst v podání Michala Nováka, v kontrastu se stylizací a v duchu hauptakce improvizující figura, která má být i jakýmsi propojením k dnešku. Bohužel v poděbradském představení nepůsobil jako oživující prvek – naopak, představení retardovalo a diváky spíš atakoval, než aby docházelo k otevřené komunikaci. V podstatě ale lze shrnout, že je inscenace Atalanty v každém případě poctivým a cenným hledáním, pro někoho více, pro někoho méně zajímavým.

Komedie jdoucí přes rampu

Divadelní soubor Jiráskova divadla Hronov

nastudoval hru Jevana Brandona-Thomase *Charleyova teta* v úpravě a režii Miroslava Lelka, v odpovídajícím způsobem řešené scéně a pěkných kostýmech. Kultivovaně nám převyprávěl základní příběh, i když je hra seškrtnána na dřevě a je doplněna písničkami, které tuto konverzační komedii posouvají směrem až téměř k operetě. Nic proti tomu, neboť i sám příběh v podstatě operetní (přiznaně kýčovitý) je. Ale tato výsostná stylizace není dodržena v celé inscenaci a tak to vypadá, jako by se soubor nemohl rozhodnout, v jakém žánru ji odehrát. Začátek naznačuje, že by mohlo jít o konverzační komedii, ale místy je zatěžkána zbytečným psychologizováním a hraje se až pravděpodobně uvěřitelný příběh. Což v tomto žánru nelze. Písničky samotné pak ve svých textech občas prozradí něco, co by se prozrazovat nemělo, aby bylo o čem hrát (například když Ela zpívá mezi druhým a třetím jednáním písničku, že tuší, že teta je Babberley). Rovněž si můžeme klást otázku o funkci zvenku dodaného plánu profesorů a o tom, jakým způsobem se s ním pracuje.

Na druhé straně pak je velmi oce-

Charleyova teta

nitelná souhra tří studentů – Jacka, Charlese a Lorda Babberleyho, což nebývá v inscenacích této hry až tak běžné (obvykle se setkáme spíše s tím, že všichni sekundují exhibici Lorda Babberleyho). Všichni herci jsou až na výjimky výrazní a viděli jsme i některé pěkně vybudované a zahrané situace - jmenujme především první příchod dívek na návštěvu k Jackovi a Charlesovi a ono dlouhé, trapné a rozpačité mlčení. A co je především cenné: inscenace splnila svůj cíl, protože šla přes rampu a diváci se dobře bavili. Můžeme tedy shrnout, že jsme viděli standardní představení vkusného zábavného amatérského divadla.

Nenaplněná crazy

Hra Raye Cooneyho *Rodina je základ státu* je řemeslně velmi dobře napsanou, a proto často inscenovanou crazy komedií. Není se tedy co divit, že si ji vybral také **Divadelní soubor Hýbl při KC Česká Třebová**. Ústřední postavou komedie je lékař Mortimore, který prožívá svůj velký den, neboť má mít důležitou přednášku a posléze, pokud se podaří, být povýšen. Do této úvodní nervózní situace pak postupně vpadají další postavy a vrší se problémy a zápletky. Aby inscenace vůči divákovi fungovala co nejlépe, musí být vrstvení lži jakoby vymyšleno přímo na jevišti. V crazy komedii či frašce musí být diváci vždy o něco napřed a vědět víc než postavy: postavy se musí shodit a my se bavíme vzniklými trapasy a tím, jak se z těch zapeklitých situací dostávají. To se v inscenaci Hýbla neděje. V úvodu je nasazeno poměrně rychlé tempo, ale je to jen souvislý tok řeči, nejsou budovány situace, ba ani slovní gagy nejsou vystavěny, takže se i při tom tempu (které se navíc v druhé polovině rozpadá) stává inscenace poněkud monotónní a nudnou. Pokud se diváci baví, pak je to vtipy ukotvenými už v textu (například: - vezměte si bochánek, pekla je sestra z infekčního oddělení... a tak podobně). Navíc ani prostorové řešení nepomáhá odehrání situací v rychlém sledu:

prostor si zbytečně zastavěli, takže se řada důležitých věcí děje za nábytkem a rychlý pohyb prostorem je znesnadněn (například, když si sestra zkracuje cestu s nemocničním vozíkem s vánočními dárky aj.)

Hlavním problémem českotřebovské inscenace je ale věkový posun v hereckém obsazení hlavní postavy, aniž by tomu byla přizpůsobena předloha, takže základní situace a všechno to, co se od ní odvíjí, nepůsobí zcela uvěřitelně.

Soubor v programové brožůře píše, že s touto inscenací zaznamenal v České Třebové úspěch. Je to jistě možné, protože doma fungují principy takzvaného sousedského divadla, kdy diváci v hledišti vnímají dění na jevišti především prostřednictvím lidí, které znají a tedy vděčněji, protože ještě v jiných souvislostech. V kontextech čistě divadelních však tuto inscenaci nelze považovat za zcela zdařilou.

44.

ŠRÁMKŮV PÍSEK 27. – 29. 5. 2005

Na Šrámkově (žhavém) Písku

Nejkrásněji bylo v parku na ostrově, pod korunami platanů, které stínily paprsky všespalujícího slunce. Ale v podstatě bylo dobře i ve stinných píseckých sálech, v nichž probíhala představení "experimentujícího" divadla. Avšak žádný z těch experimentů nebyl k opocení, takže chladná hlava mohla klást si otázku - co je to (dnes) experimentující divadlo? Tyto hry k "táboráku"? Takové jsme přece, my, dnes přehlížení kmeťi, říkám si poťouchle pod vousy, kdysi na gymplu za odpoledne spíchli k pobavení kamarádů. Pamatuji si ale na písecké "zlaté časy", na kdysi Válovky písecké experimenty, ještě před Hadvadlem, na věci Potužilovy, na Sklepáky před Pražskou pět-

kou, na Bornu s Duškem a Koubkem v Srslení, či jak se to jmenovalo, už zapomínám. To byly bouráky do divadla jsoucího! Na plný pecky a bez jevištní pochybnosti - byli jsme ovšem tenkrát zase my mladí a možná, že mi zůstala jen vzpomínková legenda... Dnes, zdá se mi, se za experimentální divadlo pokládá i to, co může chvíli bavit. Což není na škodu, ovšem katastrofou je, když se to samo bere vážně a ještě tváří intelektuálsky, brkaje po jevišti vratkýma nohama a řečí lajdáckou - Muž s holí, V lázních, Koně...

Co je vlastně ten Písek, k sakru za ptáka, řečeno s králem Ubu? V čem experimentuje? Vždyť letošní nejlepší kousek - osobitá, smělá a smysluplná transkripce Shakespeara Hamleta, byla zcela regulární činohrou, s autorským vkladem z rodu Rajnišů a jiných. Druhé, co mě oslovilo, byl Lantův KaabareRed dr. Krásky, invence sic groteskního pohledu na látku, scénicky ambiciózní však jen po duchu postmoderního divadla, s citacemi Fedotova, Morávka, Pitínského, neopisovanými samozřejmě, ale v jejich řádu. Vostošky Košičana jsem viděl jindy a jeho úspěch Písecký je přesný. Je to fenomén spřízněného publika, já k němu, byť šedesátník, taky patřím. Rudý pavilon aneb Teorie (ne)spolehlivosti, ale k čemu ta strašlivá komedie mě naštal nemohoucností a pohrdáním publikem, a to mám Dredy rád. Vyhledat a zneškodnit taky mnoho s publikem nepočítalo... Písecký "experiment" jaksi nevidět, schovat se v něm ale může mnohé neumětelství či nedostatečnost. Čtu si pak v programech, co že tím experimentem chtěli tvůrci říci a program většínou experimentálnější než inscenace sama.

Současný Písek, dle mého názoru neb každý může mít názor, i různý snad, mnoho neexperimentuje, to jen kritici jej touto škatulkou opatřují a bohužel tak cosi sugerují dotčeným souborům, kterým jejich vztah k jevišti zdá se pak dostatečným. Písek spíše pokládám za přehlídku generačního divadla - pro divadelníky věku středoškolského až po třicátíky, tedy nižší střední generace, žádná

už puberta. A docela by mi vyhovovalo, kdyby Písek byl takto i kategorizován a prezentován: vedle Náchodské Prima sezóny, tedy generační přehlídky pro středoškoláky a Dětské scény v Trutnově, generační přehlídky divadlo dětí "do středoškolského věku", by mohl být generační přehlídkou "starší mladé" generace, která má ještě právo dělat blbosti - jak režisér, Prof. František Štěpánek, kdysi pravil, že ve třiceti má ještě divadelník právo na omyl, v pozdějším věku by se měl zamyslet, zda se nevěnovat něčemu jinému...

Členění českých přehlídek se opírá více o tradici, než o jejich současný smysl. Písek kdysi skutečně byl netradičním a experimentálním, místem setkání tvůrců, kteří v oficiálních strukturách neměli zrovna nárok, Písek boural stojaté vody normalizace, odhaloval vnější divadelní balast. Ale co s tím dnes? Všechny soudobé přehlídky jaksi směřují na Hronov, který je žatvou, a ta snese všecko. Na celostátní úrovni už máme dobře zavedené *druhé* přehlídky (činoherního divadla v Třebíči a Poděbradech, divadla pro děti v Rakovníku, divadla poezie v Prostějově, pohybového divadla v Kolíne atd.) i *specifické* (Zlom vaz studentů uměleckých škol, Next Wave, Mezi ploty, Open Air, Čtyři dny v pohybu, pohřichu všechny mimo postupový systém, ale s jasným inspiračním nábojem). Máme dokonce i kuriózní (celostátně postupovou!) přehlídku "demografickou" (vesnických, dřívě i zemědělských souborů, ve Vysokém na Jizerou). A přehlídky v Náchodě, Trutnově - a Písku by měly být *generační*. Takové členění systému přehlídek - na generační, druhé a specifické by bylo ku prospěchu neboť čitelné. Protože experiment je dnes možný všude. Jen ho proboha nehledejme (vymezeně, programově) na Šrámkově Písku. Nehledejme ho v autorství, nehledejme ho ve formě, nehledejme ho v tématech, s tím se lze setkat na všech přehlídkách. Takové je dnes divadlo. Experimenty typu "co vydrží" divák, když já, performer, s vlastní sveřepostí vydržím cokoliv, ty nemám rád. Je to ovšem taky věc názoru - v kterémžto punk-

tu se mnou pisatel píseckých recenzí asi nebude souhlasit. Ale viděl jsem na vlastní oči. Jo, a jen se nebrat vážně, to bych chtěl ještě připomenout...

Saša Gregar

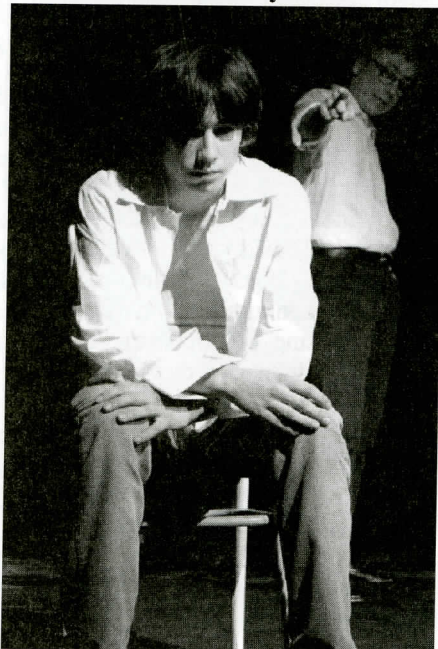
Recenze z článku Vladimíra Hulce pro Amatérskou scénu Experimentující je když....:

...Zcela zvláštní případ byly náchodské soubory J.S.T.E. Artyžok a Dred, jež se spojily (geneze „who is who“ je mi trochu nejasná) a spojily i dva autory (Jiřího Koláře a Jiřího Wolkera) a jejich dva texty (Prometheova játra a Nemocnice) a proměnily je v jeden inscenační celek nazvaný *Rudý pavilon aneb Teorie (ne)spolehlivosti, ale k čemu ta strašlivá komedie*. Viděl jsem inscenaci ve velmi nehotové, syrové podobě loni na regionální přehlídce v Kostelci nad Orlicí. Měla v sobě hodně invence a ještě víc poučené autorské odvahy. Scházel jí však di-

vadelní grunt, zvláště herecký. Letos postoupila z České Třebové a (prý) režisér a autor dramaturgie Ondřej Pumr dotáhl celek do fascinujícího tvaru. Bohužel část souboru cestou do Písku havarovala, a tak byli Náchodští nuceni improvizovat. To, co jsme viděli byl diletantismus a fušerina nemající s původní koncepcí díla mnoho společného. Po chaosem rekvizit zaplněné scéně se nahodile pohybovali, polehávali a postávali do směšných kostýmů odění herci a sem tam řekli či zazpívali kus z původní inscenace. Tu jsme se ocitli v Rudém pavilonu, tu na nás vhodili trochu Prometheových jater, tu jsme zaslechli Modlitbu Marty Kubišové. Při troše režijní nápaditosti a nasazení se mohli herci pokusit ne o rekonstrukci inscenace (chyběli nejen herci, ale i rekvizity a kostýmy), jako spíše o tíživý předsmrtný sen citující části z původní inscenace, posouvající ji však ještě do větší surovosti a tíživosti, což by myslím s původní koncepcí docela souznělo. Nic takového se nekonalo. Herci jen vyplňovali čas po dobu, kdy je samé to bavilo. Pak odešli. S takovým přístupem ale vystoupit - pokud vnímáme divadlo jako seriózní akt - neměli. Bohužel jsem od tohoto souboru a zvláště jeho vedoucího obdobné (ne)spolehlivé vystupování zažil již víckrát a obávám se, že na vině není jen náhoda v podobě zmíněné autonehody. Nevím, k čemu mu je ta, tak často opakovaná, „strašlivá komedie“...

...Nejtěžší otázky si na ŠP položily soubory, které vědomě experimentují s divadelní formou. Prvním z nich bylo hradecké **Divadlo Jesličky**, které přivezlo autorskou dramaturgií tří povídek Karla Houby pod souhrnným názvem *Vězni*. Režisér (a s představitel hlavní role Pavlem Peškem) autor dramaturgie Tomáš Jarkovský obnažil divadelní formu až na samu dřev. V podstatě pracuje jen se světlem, zvukem a civilním hercem. Je to až jakási wilsonovská forma, ke které Jarkovský dospěl. A funguje. Je totiž přesně obtištěná z modelovosti Houbových textů. Je přesným vyjádřením jejich obsahu. A protože obsah je zase velmi precizně akcentován všemi herci,

Divadlo Jesličky: Vězni

jde o téměř studiovou, precizní práci a zamyšlení, co lze čistou divadelní formou sdělit. Takto inscenované téma je vynikající ukázka jeho pochopení a dokonce skrze formu (s propojením tří na sobě nezávislých povídek) možná i prohloubení. Téma manipulace slov, absurdity funkcí, téma podřízenosti a duchovní prázdnoty versus odpovědnost a svědomí, je ukázáno ryze a razantně.

WOLKRŮV PROSTĚJOV PROBÍHAJÍCÍ VE DNECH 21. – 24. 6. 2005

Dobrý den!

Byl mi svěřen náročný úkol, seznámit Vás s dojmy, které v nás zanechal již 48. ročník festivalu poezie Wolkrův Prostějov probíhající ve dnech 21. – 24. 6. 2005. Východní Čechy v tomto celostátním kole recitační soutěže zastupoval celkem šestičlenný tandem, z 83,3% jesličkovský (tedy patřící k žákům či studentům divadla Jesličky ZUŠ Na Střeziňě). V první kategorii bojovali Kristýna Burianová a Tomáš Jirka (oba Jesličky), ve druhé kategorii soutěžili Jana Samková a Tomáš Podrazil (Jesličky), do poslední třetí kategorie byli nominováni Marie Šikýřová a Petr Blažek (oba Jesličky).

V úterý 21. 6. jsme přicestovali ve večerních hodinách. První naše kroky po Prostějově směřovaly k Národnímu domu, kde probíhala registrace všech příjíždějících recitátorů. Naše registrace proběhla vcelku poklidně. Jedině snad dohady o uhrazení účastnického poplatku, ostatně jako každoročně, způsobily ustrnutí našich úsměvů. Po vyřízení všech formalit a s ubytovací kartou v rukách jsme zamiřili do hotelu. Zde nás čekalo nečekané překvapení. Ještě v Hradci jsme byli ujištěni, že budeme na pokojích společně, dívky po-

hromadě a chlapi také. Skutečnost se ukázala jinou. Recepční nám oznámila, že jsme ubytováni dle seznamu organizátorů soutěže. Tedy, na pokojích, kam se odebereme, již bydlí jiní účastníci Wolkrova Prostějova. Smířili jsme se s tímto faktem. Na otázku: „Jak je to se snídaní?“, recepční odpověděla, že snídaně je od sedmi nebo od osmi hodin. Skvěle. Aspoň jíst dostaneme. Odebrali jsme se do svých pokojů.

Oproti mým kolegům jsem ještě ten večer zažila další šok. V momentě, kdy jsem se převlékala do nočního úboru, jsem věděla, že ve vedlejší části pokoje, oddělené pojízdnými dveřmi, už spí dívka ze stejné kategorie. Najednou se rozhrnuly dveře a vešla další mladá žena... následovaná mužem. Zjistila jsem, že tu budou spát oba. Tak se jakýmsi nedopatřením stalo, že jsem jednu místnost obývala s manželským párem.

Druhý den ráno se naše jesličkovské mužstvo sešlo u recepce a vyrazilo vyhladovělé na snídani. Už jsme drželi hrníčky s čajem a sklenice s džusem, když k nám přistoupila žena s otázkou: „Vy jste z Wolkrova Prostějova?“. „Ano“, zněla naše odpověď. „Promiňte, ale vy to máte bez snídaně“ a s úsměvem jí vrozeným nás vykázala z jídelny. A je to tady – poslední kapka! Opravdu poslední?

Vypotáceli jsme se z hotelu a vyrazili do města shánět něco k jídlu. Velký obchodní dům Prior byl nepřehlédnutelný. Chvatně jsme v potravinách nakoupili vše potřebné. Potom jsme se usadili na nedalekých lavičkách u sochy Jiřího Wolkera. Vychnutávali jsme si ukořistěné rohlíky se salámem či sýrem. Následně jsme se přemístili do divadla, kde se konala recitace. Bojovali jsme jako lvi v nevelké konkurenci soupeřů. Většinu času jsme poklimbávali. Snažili jsme se udržet oči otevřené, ale... nešlo to. Přednesy některých soutěžících působily doslova jako ukolébavka. Jeden ze zpravodajů Wolkrova Prostějova, který vycházel každý den, si stěžoval na velmi špatnou výslovnost valné většiny recitátorů. Což nám také neuniklo. Přestávky jsme využívali k nadýchání se čerstvého vzduchu a k debatě o shlédnou-

tých výkonech. Nebyla to vášnivá diskuse, většinou jsme se shodli. Našli jsme si pár favoritů z každé kategorie a těm přáli štěstí. Některé recitátory jsme předem vyřadili. Hodnotili jsme si výstupy i navzájem. V divadle jsme strávili půl dne, od 10 do 14.30 hodin.

Následoval vydatný oběd v příjemné restauraci U Ječmínka. Velmi nám zachutnalo výtečné zdejší pivo. Zmožení po náročném dopoledni a s plnými žaludky jsme ulehli do trávy v parku vedle Národního domu. Další program závisel na dohodě. Rozhodli jsme se jít na představení do Přednáškového sálu Národního domu. Horké počasí, zavřená okna a zatažené závěsy místnosti způsobily, že zhruba v polovině půlhodinového představení se ze zadní části sálu ozvala rána. Něco spadlo! Všichni přítomní se ohlédlí. Po chvílce vyskočil ze židle náš kamarád Tom Podrazil. Jako duchapřítomný student Střední zdravotnické školy se vrhl zachraňovat osobu zvedající se ze země. Chlapi stojícímu u dveří se zatočila hlava a omdlel. Teď se pokoušel vstát. Tom mu poskytl první pomoc a chlapcovi kamarádi ho odvedli na hotel. Dusno v sálu nedělalo dobře ani nám. Další návrh byl jet na nedalekou přehradu. Stalo se. Po návratu z přehrady jsme ještě chvíli poseděli ve zmiňované restauraci, hladový Tomáš Jirka povečeřel a pak se šlo spát.

Následující ráno, tedy ve čtvrtek 23. 6., probíhalo na chlup stejně jako předchozí den. Opět jsme proseděli a proklímbali druhou část recitační soutěže až do 14. hodiny.

Nic nás tam nedrželo. Těšili jsme se do Hradce na Divadelní festival. Rozloučili jsme se s Prostějovem, nasedli do auta a vyjeli směr Hradec Králové. Cesta byla příjemná. Rádio, které vypovědělo službu, jsme nahradili vlastními ústy a hlasivkami.

Závěrem snad jen tolik: Wolkrův Prostějov byl pro nás zajímavou zkušeností (pro některé z nás zklamáním). Nebylo to tam tak špatné, ale Hradecký festival je Hradecký festival.

Marie Šikýřová

DĚTSKÁ SCÉNA

V letošním roce porota krajské přehlídky programové radě Dětské scény nabídla tři představení (z toho jedno nominované). Všechna tři představení programová rada akceptovala a do programu národní přehlídky zařadila. Vedle souborů a recitátorů v odborném týmu Dětské scény pracovali jako vedoucí seminářů rovněž dva Východočeši, z divadla Jesličky Ema Zámečnicková a z Divadla Drak Jiří Vyšohlíd. Jejich reflexi Dětské scény, stejně jako seminaristky Jany Mandlové, přinášíme.

JAK BYLO V TRUTNOVĚ, NA DĚTSKÉ SCÉNĚ 2005

Protože jsem vedla seminář k dětskému přednesu, měla jsem letos příležitost zúčastnit se celé Dětské scény, od 10. do 16. června 2005. Byla to pro mne velmi vzrušující zkušenost, proto ráda vyhovuji prosbě Nadi Gregarové, abych napsala pár dojmů, zejména z vystoupení „našich“ dětí - recitátorů a souborů. Myslím, že není smyslem, abych hodnotila a vynášela soudy o DS a jejich účastnících, to jistě provedou jiní a na jiných místech. Pokusím se pouze ujasnit si a sdělit svůj dojem a pocity.

Celý festival je setkáním lidiček, kteří se zabývají něčím velmi náročným na lidskou psychiku, energii,

čas, něčím často ne zcela zjevným a hmatatelným, něčím finančně zcela nevýhodným, ale velmi, velmi smysluplným - dětským divadlem a recitací, výchovnou dramatikou. Zde se předávají zkušenosti (v seminářích, besedách - oficiálních i v těch „u píva“), předvádějí se výsledky, hodnotí, porovnává. Všichni zúčastnění berou vše nesmírně vážně, zodpovědně, člověk nezasvěcený má dojem, že jde „o život“.

Nejvíce snad při diskusích, při kterých se rozebírala a hodnotila současná představení. Nejdříve sdělovaly své verdikty ústy svých mluvčích (nikoliv lektorů) semináře, ty byly celkem čtyři, pak ostatní účastníci a nakonec lektorský sbor, kterému se říkalo „porota“. Vše se odehrávalo v nepříliš útulném předsálí kina. Musím se přiznat, že jsem paradoxně byla ráda, že se na Dětské scéně letos moje představení nehrálo. To se samozřejmě velmi rouhám, neboť „hrát“ na Dětské scéně znamená dělat dětské divadlo na dobré úrovni... Z vlastní zkušenosti vím, že účastnit se diskusí však přináší velmi cenné poznatky, které se nedají vyčíst

v žádných příručkách. „To“ se prostě musí zažít.

Nádherné pocity jsem měla ze svého semináře. Nevím, čím to je, ale mám štěstí - vždy se ke mně přihlásí velmi příjemní, zajímaví a chytrí seminaristé nebo spíše seminaristky (i když letos byli mladí mužové úžasní...). V první části jsme se účastnili národní přehlídky dětských recitátorů, v druhé si sami seminaristé vybrali texty, na kterých jsme společně pracovali. Ve třetí části semináře jsme společně shlédli a posléze rozebírali všechna představení DS. Hledali jsme prostředky, kterými bylo dosaženo úspěchu, popř. čím se stalo, že na nás představení nepůsobilo zcela kladně. Snažili jsme se být konkrétní, nezaújatí. Bylo to fajn, snad jen toho času bylo málo.

A teď konečně k těm „naším“. Sóloví recitátoři se představili až od 2. kategorie (1.kat. v národním kole nevystupuje), děti ze 4. kategorie z našeho kraje nedorazily (proč dívka ze Sobotky nevím, chlapce odvezli rodiče na dovolenou do Egypta. To vím, protože to je můj žák.) Zbytek „ani nezazářil, ani neu-

ZUŠ Chlumecko/Cidlinou: U medvědů

„Jesličky“: Štědrý večer

razil...“ Jinak tomu bylo u souborů. Již po několikáté se na DS představil soubor Horní – Dolní ze Sloupnice s představením Kocourkov. Opět bylo možno ocenit trvale dobrou práci paní učitelky Evy Sychrové na ZŠ, která vede již několik let velký, věkově vrstevnatý soubor. Inscenace z minulých let se mi líbily více, spíše však výběrem předlohy. Romana Hlubučková, která učí „na lidušce“ v Chlumci n.C., přijela s představením U medvědů. Milé, nápadité, s čitelným Romančiným rukopisem. Jana Portyková se představila se svými žáky ze ZUŠ až poslední den přehlídky. Štědrý večer je představením, které totálně zaujme - mne zejména vizuálně a pocitově. Myslím, že vzrušil i již po týdnu unavené publikum - na diskusi jsem nebyla, neboť jsem připravovala se svými seminaristy ukázky naší práce. Dovolím si však závěrem konstatovat, že „naše“ soubory na DS uspěly a vzorně reprezentovaly.

Em a Zámečníková

VEDOUCÍ DĚTSKÝCH SOUBORŮ JAKO OHROŽENÝ DRUH? ANEB PÁR POSTŘEHŮ K DĚTSKÉ SCÉNĚ 2005

Po dlouhé době jsem byla na Dětské scéně jako seminaristka a tak

jsem mohla pozorovat tuto přehlídku z jiného úhlu pohledu.

Potěšila mě úroveň dětských divadelních i recitačních představení, vzdělávací semináře pro děti i dospělé, způsob vedení dětských diskusních klubů i celková snaha organizátorů o hladký průběh celé akce.

A právě proto, že jsem letos vnímala přehlídku z pozice seminaristy, cítím potřebu vyjádřit se k veřejným diskusím pro dospělé.

Znovu si kladu některé otázky, které jsem si už kladla před lety a které - zdá se - stále nenašly své odpovědi.

Co je cílem veřejných diskusí? Pro koho jsou?

Jsou určeny vedoucím dětských divadelních souborů nebo seminaristům? Co je jejich cílem?

Mají diskuse pomoci vedoucím v jejich práci nebo seminaristům zorientovat se v dramatickém oboru? Zdánlivě by se neměly obě věci vylučovat.

Bohužel se stále střetávají a to na té nejkřehčí rovině - rovině vedoucích dětských souborů, kteří jdou tak říkajíc „s kůží na trh“.

Mám potřebu tyto vedoucí bránit jako ohrožený druh - na konci veřejných diskusí byli často zničení, smutní, zdeptaní, přitom diskuse by

jim měla pomoci, ne je odradit. Dostali se do nepříjemné situace, kdy museli obhajovat svoji práci a skoro se omlouvat za to, že s dětmi vůbec pracují.

(Přitom na národní přehlídce prošli sítím okresních a krajských přehlídek, tedy na Dětské scéně bylo to nejlepší, co se v roce 2005 v dětském divadle a recitaci urodilo - tohle by možná stálo za zamyšlení. Dětská scéna je odrazem stavu dětského divadla, tvořivé a odvážné lidi bychom si měli hýčkat, ne je odradit.)

Kde se stala chyba?

Osobně si myslím, že v koncepci rozborových seminářů.

Při veřejných diskusích vedle sebe stáli jak lidé zkušení, tak i začátečníci - zejména z řad studentů DAMU a JAMU, kteří účast na přehlídce měli povinnou. (Dostávali za ni kredity a zápočty - což myslím není příliš šťastné.) Představení jim sloužila víceméně jako studijní materiál, jejich kritika byla často tvrdá a necitlivá - zejména k práci vedoucích dětských souborů. Nemám jim za zlé, že se přišli učit, to je v pořádku, jen se mi nezamlouval způsob veřejné diskuse, kdy celková atmosféra dostala nepříjemný nádech veřejných soudů. Myslím, že tohle se dá vyřešit jinak a celkově bych se přimlouvala za větší laskavost a vstřícnost. Najít chyby na dětském představení není nic těžkého, neboť není v lidských silách, aby vedoucí dětského souboru byl odborník na všechno - dobrý dramaturg, režisér, herec, scénograf, výtvarník, muzikant, choreograf, loutkář, pedagog, psycholog...

O hledání chyb přece vůbec nejde. Nebo ano?

Veřejná diskuse často chodila v kruhu nebo sklouzávala k akademickým debatám. Většinou v otázkách dramaturgie a žánru. Rozumím snaze po pojmenování, protože chyby v dramaturgii se objevují nejčastěji a volají po jistém zobecnění, ale musí se najít míra. Míra, kdy je diskuse pro vedoucího ještě přínosem. Pak je otázka: musí být vedoucí diskusím přítomen?

Pokud jde při veřejných debatách o jisté zobecnění problémů a okruhů

otázek, pak by měla vedoucímu souboru k jeho vlastní práci stačit interní debata se členy lektorského sboru a účast na veřejné diskusi by měla být na jeho vlastním zvažení. Navíc na letošní přehlídce vedl Luděk Richter dramaturgický seminář, možná že problémy ohledně dramaturgie by se mohly probírat tam?

Líbilo se mi moderování J. Provazníka, který zobecňoval okruhy otázek a navrhoval témata k řešení, jen bych se přimlouvala za větší razantnost při uplatňování pravidel diskuse. (Skvěle takhle fungoval dětský diskusní klub, možná že osnova jeho rozborů by se dobře hodila i pro dospělé?)

Co mi chybělo, bylo zobecnění a diskuse na téma:

- kam se posunulo dětské divadlo?
- jak se proměnila práce s dětmi obecně?
- jaká nová témata dnešní doba přináší?
- jak se vyvíjí obor jako takový, jaké úskalí přináší?

Myslím, že by bylo o čem diskutovat.

Jednu otázku mám ještě ke koncepci přehlídky.

Je Dětská scéna vyvrcholením postupových přehlídek? A v čem je vyvrcholením?

Pro děti je určitě záručením jejich celoroční práce – v setkávání s ostatními soubory, v dětských seminářích a dílnách, dětských diskusních klubech.

Zdůrazňuje se nesoutěžní charakter přehlídky, kritický tón veřejných diskusí však svědčí o opaku. Nestálo by za to vrátit se k udělování cen? Ne určovat pořadí, divadlo se stejně změřit nedá, ale udělit ceny vedoucím souborů za konkrétní umělecké a pedagogické počiny? Jako povzbuzení vedoucích souborů by to možná stálo za to. Koneckonců neformální vítězové Dětské scény jsou vysílání jako reprezentanti dětského divadla na Jiráskův Hronov, jen se to neděje veřejně, není to škoda? Především je škoda každého dobrého slova (ocenění a chvály), které vedle padne – a to i u souborů, které na Hronov nepojedou.

Také si kladu otázky kolem zpravodaje Dětské scény. Líbí se mi moc, je hodně o dětech a pro děti – pak by se však mělo zvažovat, jak informovat o veřejných diskusích dospělých, aby občas necitlivě nenapadaly autoritu vedoucích dětských souborů. (Zpravodaj si vedle seminaristů dychtivě čtou hlavně děti zúčastněných souborů a možná doma i jejich rodiče. Snad další otázka k zamyšlení...)

Kladu si řadu otázek a nepochybují, že si je upřímně a poctivě kladou také pořadatelé a organizátoři Dětské scény.

Sama neznám odpovědi a nemám patent na rozum. Mohu nabídnout jen svůj subjektivní pohled a několik postřehů a úvah.

Recept na dobré divadlo stejně neexistuje, tak aspoň hledejme model dobré diskuse – laskavé, vstřícné, ohleduplné a přitom přínosné pro všechny strany. Chci toho moc?

Hledejme tedy společně.

Jana Mandlová

S JIŘÍM VYŠOHLÍDEM, O DĚTSKÉM DIVADLE...

Jako herec, režisér a hudební skladatel Divadla Drak (na pořadí u tebe nezáleží), máš letitý a bezprostřední kontakt s dětmi. I jako otec. A dovedeš vnímat dětské publikum. Víš také hodně o divadle hraném dětmi, často jsi byl lektorem nebo porotcem přehlídek dětského divadla. Tam dítě vystupuje jako "herec" - a učitel je nejen vedoucím souboru, ale často také režisérem, scénografem, dramaturgem, skladatelem, prostě umělcem. Jaký je tvůj vztah k dětskému divadlu?

Pro mě to je stále obrovská neznámá, byť krásná věc. Sám jsem v takovém souboru začínal (u Hany Budínské) a vždycky, když takové představení vidím, tak mi to přijde naprosto úžasný. A když po mě chtějí nějakou spolupráci, tak vždycky říkám: cokoliv vám můžu říct o divadle, ale jak ty děti navést, jak je připravit, o tom nemám páru. Já to ob-

divuji. A pokud jde o vedoucí souborů, je to jako s každým učitelem, je dobrý nebo špatný, může nastudovat spoustu knih, může moc vědět, ale když v sobě nemá schopnost vést a motivovat, tak to není nic platné. V dětském divadle musí samozřejmě vědět i něco o divadle. Proto ty, co to umějí, obdivuji. Jsou to zlatí lidi. Na děti se totiž nemůže jako na herce.

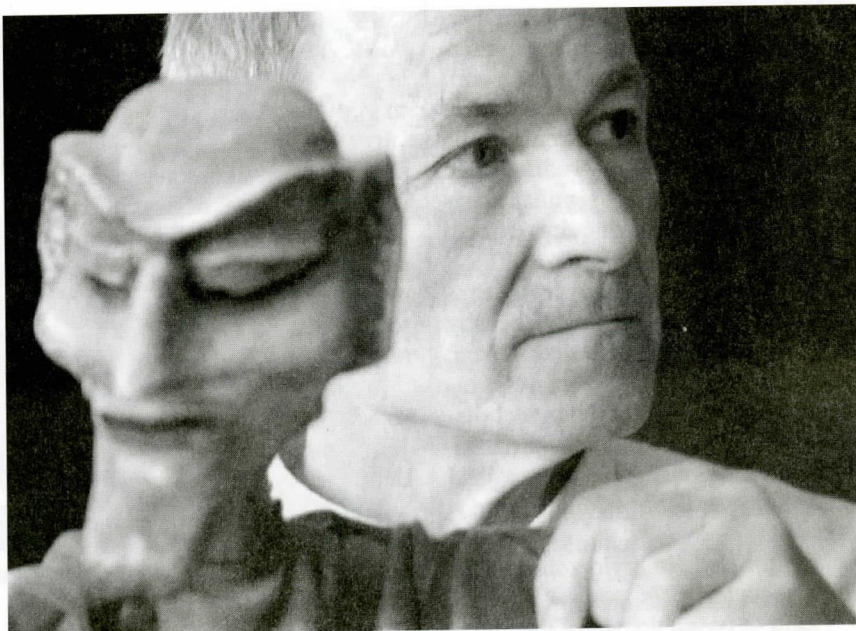
Ted', bezprostředně, jsem ještě pod vlivem letošní trutnovské Dětské scény. A uvědomuji si, že dětské divadlo je divadlo jako každé jiné. Jenže dítě, jako "herec", působí navíc jakýmsi zvláštním, nechtěným kouzlem. A to kouzlo působí, že se mísí divadelní věci (připravené vedoucím, byť třeba dětmi inspirované) s dětskou spontaneitou a vzniká zvláštní umělecký zážitek. Což nemá chybu.

V českých zemích se v posledních letech nějakým způsobem akcentuje dramatická výchova. Co si myslíš o pojmu "výchovná dramatika"?

Dlouho jsem si to sám pletl. Třeba o katedře výchovné dramatiky na DAMU jsem si myslel, že tam školí lidi, kteří budou dělat vedoucí dětských dramatických souborů, ale pak mě vyvedli z omylu. Že to je vlastně příprava na "školu hrou", metodiku školní práce, k ožiování výuky dramatem, cosi v duchu Komenského... Z toho jsem ovšem "živě" nikdy nic neviděl a není mi to proto moc jasné. Ale zdá se mi, že např. přehlídky dětského divadla jsou hodně napojeny na tuhle oblast. Výchova dramatem a výchova pro divadlo je ovšem velký rozdíl. A v Trutnově se to ukázalo. Na katedře výchovné dramatiky DAMU taky trochu učím, znám to prostředí, ale když jsem zjistil, že zákulisí Dětské scény tvoří, kromě těch souborů a jejich vedoucích - vlastně učitelek, skupina lidí, kteří se zabývají výchovnou dramatikou, tak se mi zdálo, že rozborů a hodnocení jsou ovlivněny právě touto "pedagogickou" filosofií - což je strašně teoretická záležitost. U divadla je samozřejmě spousta teorie, ale nakonec jde vždy o to, zda to herec zahraje nebo nezahraje... A tady taky - ten učitel je buď dobrý nebo není, má

duši, osobnost, nebo nemá. Trutnovské semináře více pluly po teorii, ta nad divadlem převažovala. Ale hodnocení umění prostřednictvím teorie je vždycky subjektivní. Hodnotí se umělecké tvary (což je vždycky problematické), kritik vystoupí a řekne - tohle je dobrý a tohle je špatný a vždycky to vypadá jako objektivní soud. To je problém současné kritiky vůbec, vždycky to vypadá jako objektivní soud shůry. Všichni hned, jak toho kritika slyší, říkají: hm, tak ono je to vlastně špatný - nebo: aha, tak ono je to vlastně dobrý. Říkám to sic trochu primitivně, ale jak se na Dětské scéně začne "hodnotit" tímto způsobem, z jakéhosi teoretického nadhledu, podle nějakých škatulí, pak i u představení, který mají ohlas a hluboce citově zapůsobí (což se mi v Trutnově mnohokrát stalo), to diskuse zcela zvrátí. Na začátku se řekne, ano, bylo to dobrý (nebo, děkujeme, hezká práce), a pak se začne pítvat! Musí se přece zjistit v čem to bylo správný (nebo špatný)! A proč se to líbilo (nebo nelíbilo)! A tak se to představení začne demontovat, na šroubečky rozebírat. Jsou u toho tam ti studenti kateder, co studují tuhle problematiku, a proto je tu snaha neustále jim to teoreticky otevírat, aby oni pochopili procesy vzniku toho dílka, jak by si to teoreticky měli zaštitit - představení se stává pokusným králíkem. Ale na úkor toho vedoucího, který v rámci svých dovedností a svých schopností předvedl to nejlepší, co umí - jsme přece na vrcholné, celostátní přehlídce! Ta učitelka je pak naprosto zdevastovaná - představení vlastně není dobré, ale špatné, tolik se na něm přece našlo! Zůstane hromada šroubků. A často smutek, naštěstí děti už u toho nejsou. To by bylo šílený, kdyby u toho byly ještě děti! Ale spousta vedoucích je na to zvyklá a přežije to...

Nevím, co to těm studentům může dát? Pokud jim nikdo neřekne - pozor, tohle je pouhé seminární cvičení, to by nemělo být ztotožňováno s veřejným hodnocením, s kritikou, a cvičte se na nich jinde! Při těch "rozborech" mi totiž schází zásadní otázka: milí studenti, řekněte, jak na vás to představení dopadlo, hnulo to

s vámi? A studenti by si měli sami odpovědět, zda a v jaké míře se potkali s uměním, s divadelním i pedagogickým.

V Japonsku jsme byli s Drakem. A tam dělají ankety, dají lidem papírky a oni píšou. Po představení Naladte si vidličku, což je vlastně jen hra s hudbou a s hudebními nástroji, jedna holčička napsala - "Strašně se mi to líbilo! Ale nevím proč!" Tohle mě připadá upřímné, to by mohlo být i mottem těch rozborů. Proč bych musel nějak přesně říkat a akademicky označovat, co se mi líbilo (nelíbilo) a hned na fleku formulovat taky proč? Bezprostředně po představení je to navíc dost šiléný. A seriózní rozbor vyžaduje erudici - a intimitu, ne jakousi oficiální a "strukturovanou" diskusi, to je nucená porážka.

Divadlo hrané dětmi, a nejen na školách základně uměleckých, ale převážně na školách zcela normálních, bylo jest a bude. Budou i přehlídky jako Trutnov a stále se budou strášat, jak v šejkru, věci umělecké a výchovné. Jak se tedy vypořádat s tím podivným "odérem", který účast na celostátní přehlídce provází? Řada vedoucích se děsí, už když je z regionálních kol vybrána, děti jsou nadšené, že jedou na výlet, protože krásně "tvořily", vedoucí se ale osype už dopředu...

Trutnov by měl být radostný. Samozřejmě, že snaha, aby se tam ti vedoucí něco naučili, zvláště ty nové tváře a začínající (byť prošly sítím hodnocení regionálních kol, pozn. DH), je zcela na místě. Přehlídka je dobrá věc, děti musejí mít publikum, a konečně, tohle je už celostátní úroveň. Otázkou však je, zda vedoucí potřebují vědět jsem lepší nebo horší, jsem první nebo pátej... Ovšem vidět se navzájem - to je důležité. Když všichni navzájem uvidí ta svá představení, tak aniž by jim k tomu někdo něco říkal, už to stačí! Je to možná kacířský, ale ruku na srdce, ti co na to mají, vezmou si slova "kritiky" k srdci, poučí se, chybama se přec člověk učí. Ale ti, co to dělají jen z lásky a nadšení (a prošli až na celostátní přehlídku!), byť to nemá ten plyn, tak těm určitě víc pomůže, že uvidí kolegy a naučí se tím víc, než co o tom (často nesrozumitelně) uslyší. Přehlídka je šance! Je přece krásný se potkávat. Ale pro samý semináře a rozborů na to není čas. A proč musí - k takovému setkávání - být prostředníkem porota? Která z té učitelky furtum furt doluje: a jak jste to dělala a proč jste to zrovna takhle dělala? Umění jde vždycky rovnou k člověku. To si to nemohou říct mezi sebou samy, bez toho prostředníka? Já přehlídky neztracuju, naopak. Ale nevidím důvod rozebí-

rat, které představení je dobré a které horší a popisovat to auditoriu jak na vědecké konferenci. Co je dobré nebo horší se přece vždycky pozná. A poznají to ve valné většině i ti, kteří svedli i to horší. Ti, co to nepoznali, to nepoznají nikdy, ztráta času...

Jana Mandlová řekla, že vedoucí dětských souborů jsou "ohrožený druh" a mělo by se s ním tak zacházet. Máš taky ten pocit? A chtěl bys něco vzkázat těm vedoucím, těm "učitelkám", jak jim říkáš - a z tvých úst jde o krásné pojmenování, bez pejorativního podtextu. Neb i Komenský byl učitel, dokonce národů, proto mi nepřijde, že by mělo jít o nějakou nedostačinnost. Konečně sám J.A.K. nazýval učitele "pasterce malého dobytka", čímž jim ovšem vysekával poklonu.

Tak vzkazuju - jakkoliv si nezoufat! Ale to ony vědí. Dětské scény budou stejně dál. Mé životní zkušenosti s učitelkami, které vodějí k nám do divadla děti, bývaly někdy tristní. A o to víc si vážím těch kantorek a kantorů, kteří svou "výchovnou" práci s dětmi spojili i s tak obtížnou věcí, jako je divadlo, jeho vytváření. Za představením je vždycky spousta neviditelné práce, která by měla být pozlacená až do nebes. A o co při té práci jde? Taky samozřejmě o socializaci, o výchovu ke kolektivnímu soužití, k chápání umění a k chápání života. Ne jen o ten divadelní tvar. Jde přece o výchovu lidí, kteří budou vnímavější - nejen k umění a divadlu, jde o jeho příští diváky, a jde taky o budoucí rodiče, kteří tím dobrým v sobě ovlivní své děti. Prostě té teorie by se mělo trochu ubrat. A být laskavější. Těch, kteří přehlídky vymýšlejí a organizátorů, co to dávají dohromady, si nesmírně vážím. A taky proto bych byl rád, kdyby i těm učitelkám i těm studentům, když jedou z toho Trutnova domů, bylo fajn. Protože se krásně potkali.

Děkuji za rozhovor,

ptal se Alexandr Gregar

VÝCHODOČEŠI V CHRUDIMI - NA JEDNIČKU S HVĚZDIČKOU!

Loutkářská Chrudim, Mekka českých loutkářů, jejíž 54. ročník právě skončil, opět potvrdila, že loutkáři našeho VSVD a Impulsem všeobjímaného regionu, patří k české špičce! Padesát procent udělených cen putuje do východních Čech (spolu s cenou Matiji Solce, který na Chrudim prošel naší regionální přehlídkou). A dvě třetiny nominací na Jiráskův Hronov. Tam bychom měli vidět jednu z nejpůsobivějších inscenací poslední doby, Vojnu s Turkem začínající herečky Johanky Vaňousové ze Žamberka, a geniální Cirkus Divadla DNO. Ten však Hronov nevidí. Lidé ze Dna v tuto dobu chtějí být někde úplně jinde a Cirkusu se nahráli na červnových festivalech až do úpadu, navíc jejich principál, Jiří Jelínek, a jeho dvorní herec, Jirka Kniha, v tu dobu budou už pilně „zarežávat“ v Divadle Husa na provázku, kam je do angažmá přetáhl režisér Vladimír Morávek...

Ale k Chrudimi: po dlouhé době tu byl porotcem prof. Jan Císař. Svěřil se - naladěným svým působením na minulé regionální přehlídce v Jeslíčkách - ten zážitek si nenechám ujít, současní loutkáři mě zajímají! A tak i učinil. V závěrečné zprávě uvedl: "...porotování na Chrudimi jsem si velice užil. Kolegové porotci, mezi nimiž a mnou je rozdíl několika generací, mě vzali a chovali se ke mně slušně a neříkali, ať se vrátím do hrobu, takže se mi mezi nimi velmi volně dýchalo. Po letech jsem měl šanci Chrudim opravdu strávit jako přehlídku - v duchu slovesa prohlédnouti, přehlížeti. Má ohromné rozpětí a předvádí tolik druhů, poddruhů, žánrů, podžánrů a stylů loutkového nebo loutkou silně ovlivněného divadla. Je to v kostce přehlídka současného amatérského divadla téměř se všemi jeho odrůdami a podobami. Nebyl jsem tu léta a nevím jestli tahle Chrudim byla lepší nebo horší než ty, které ji v posledních letech předcházely. Ale bylo tu několik

představení, která považují za špičku i v současném amatérském divadle. Samozřejmě, že různé podoby amatérského divadla mohou vyvolávat nejružnější reakce, ale pro mne je to v každém případě jistý zdroj životadárnosti. Odvezu si odtud řadu podnětů k přemýšlení, kam loutkové amatérské divadlo dospělo, co znamená a jak se dostává do kontextu jevu, který nazýváme amatérským divadlem, jak v kontextu loutkového divadla vůbec, tak, chcete - li i v kontextu divadla v této zemi. Tento ráz přehlídky, při všech jejích rozporech, problémech a nedostacích, ať tedy zůstane zachován, dokonce možná prohlouben..."

UDĚLENÁ OCENĚNÍ 54. LOUTKÁŘSKÉ CHRUDIMI

Cena souborům DNO Hradec Králové a Āapina Trnávka

za inscenaci Cirkus a za její výtvarnou a hudební složku

Cena souboru Poslední mravenec

za inscenaci Válka s Turkem a za herecký výkon Johany Vaňousové

Cena souboru Pachýř Pačejoř z Plzně

za inscenaci Don't Šajn-Pachýřovo hledání a za originální téma a jeho scénické ztvárnění

Cena souboru Strípek Plzeň

za inscenaci Třináctery hodiny

Cena za představení Plyšový zajíc do lesa nepatří

souboru Teatro Plyšolino z Hradce Králové

Cena za inscenaci O líné a lakomém a její hudební složku

souboru dDDD ZUŠ Děčín

Cena Jaroslava Holasové z Václavice za interpretaci klasické pohádky Hrnečku vař!

Cena za komediální herectví Kateřině Davidové a Barboře Dostálkové v inscenaci Pohádkové hašteření souboru Bublanina Ratiboř

Cena za herectví pro Matiju Solce

v představení E BEH?
Cena za výpravu k inscenaci Dva havrani aneb nebyl to dobrý křesťan souboru Tate Iyumni z Prahy

Doporučené inscenace do širšího výběru pro mezioborovou divadelní žatvu Jiráskův Hronov

O líné a lakomém
 dDDD ZUŠ Děčín
Plyšový zajíc do lesa nepatří
 Teatro Plyšolino Hradec Králové
Třináctery hodiny / Střípek Plzeň

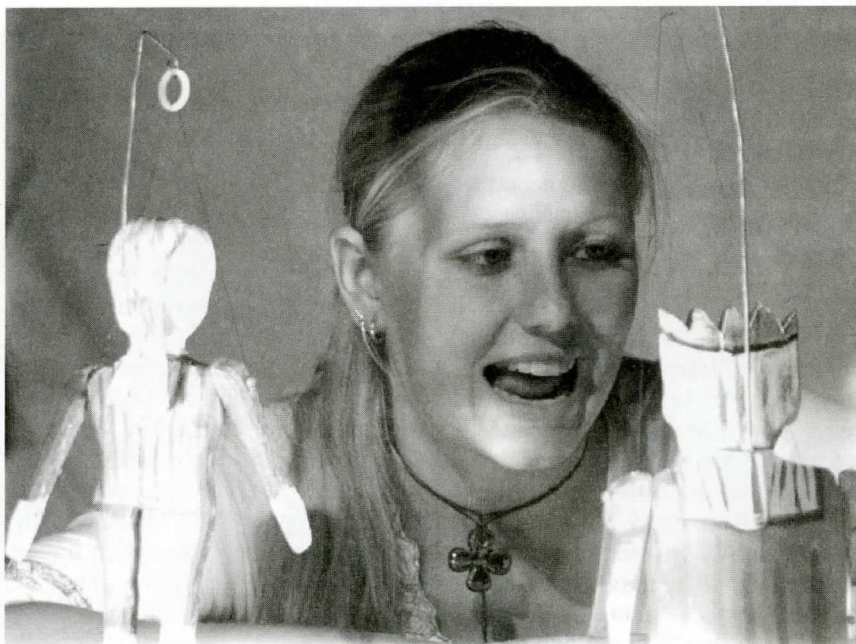
Nominované inscenace na mezioborovou divadelní žatvu Jiráskův Hronov
Cirkus / Divadlo DNO Hradec Králové a Āapina Trnávka
Válka s Turkem / Poslední mravenec ZUŠ Žamberk
Don't Šajn-Pachýřovo hledání
 Pachýř Pačejoff Plzeň

O tom, jak hrály soubory zařazené do Chrudimi z naší regionální přehlídky, citujeme z recenzí uveřejněných ve festivalovém deníku Váhadlo (redakčně kráceno).

KYBAJVÁS PRO (TAK CO?!)
 ZUŠ CHLUMEC N/CIDLINOU)

Každá z částí inscenácie, ktorú by sme skor mohli nazvať revuálnym programom alebo študentskou „besídou“, nesie v sebe svojrážnu mladícku, miestami až drsnú interpretáciu, ktorá nám súbor predstavuje ako tvorivo potenciálny. Inscenačné, prevažne výtvarné nápady, však často-krát pôsobia samoučelne, ilustratívne a aj keď v jednotlivostiach predstavenie dokonca pobaví, jako celok sa rozpadá. Aj keď každá z částí má svoju pointu, chýba záverečná pointa celého predstavenia, prečo si súbor zvolil práve bájky a príslovia a prečo práve takýmto spôsobom. Súboru však nemožno uprieť jeho originalitu, ktorá zasiahne prevažne generáčne spriaznené publikum

(Peter Janků)

Míša Součková, Ptačí hlava a srdce

STRÁŽ (DOSPĚLÁ EMBRYA, Jesličky HRADEC KRÁLOVÉ)

Dvojice Jan Dvořák a Monika Janáková objevila pozoruhodné dílko ve sborníku aktovek pro vojenské divadelní soubory. Jejich nepochybná stupidita – v době vzniku míněná smrtelně vážně, se stala podnětem pro divadelně rozvinutou anekdotu a síla inscenace je ve využití možností maňaska - nástup vojenské jednotky v podobě plošně rozvinuté skupiny maňásků tak manifestuje velmi suggestivním způsobem jak vojenské prostředí, tak všechno, co je potřeba k pochopení této anekdoty. Což platí i o kulturní vložce v podobě masového pěveckého sboru živých zpěváků, manifestuje se tu sama podstata deformovaného života, jež umožňoval, aby se rodily dnes tak absurdně fraškovité příběhy jako je právě Stráž.

(Jan Císar)

MY SE VLKA NEBOJÍME (HAD, HRADEC KRÁLOVÉ)

Inscenace pohádek O třech prásátkách a O neposlušných kůzlátkách je otevřena civilním rámcem dvou herců, kteří se opakovaně vracejí před paraván v metadivadelních

vstupech. Hlavní prostor mají ale pohádkové příběhy. Právě v zacházení s původní látkou ovšem spatřuji kardinální problém celé inscenace. Možná snaha dosáhnout „regulární stopáže“ představení pro děti vedla inscenátory k neadekvátnímu nastavení jednoduché fabule obou pohádek. Rozhodnou-li se inscenátoři pro výrazné posuny zvolené látky nebo obracejí-li dokonce příběh naruby, měli by nabídnout klíč k pochopení svého inscenačního záměru. Je ale třeba ocenit přesnou a důslednou práci s loutkou a cit pro tempo-rytmus v rozehrávání drobných situací.

(Jakub Hulák)

PTAČÍ HLAVA A SRDCE (MIŠAS, ZUŠ Na Střezině HRADEC KRÁLOVÉ)

Pro uchopení látky s nadhledem a ironií je hrozně důležitý vztah inscenátora k této látce. Pohádka Boženy Němcové byla podrobena zevrubnému zkoumání zakončenému vytvořením dramatického textu a jeho zinscenováním. Ale na této cestě se ztratilo něco ze vztahu mezi inscenátory a pohádkou. Ne že by se na Michaelu S. špatně koukalo, je to krás-

Johanka Vaňousová,
Vojna s Turkem

ná ženská, se svěžím projevem, ale jakmile se pozornost upěla zpět na prkna loutkového divadélka, vnímal jsem dramatický tvar, který se mě po hříchu nedotýkal. Škoda, že vše neskončilo u pětiminutové etudy, která prý byla původně v plánu.

(Marek Zákostelecký)

*

**JOHANES DOKTOR FAUST
(ZÁCHVAT, ZUŠ NA STŘEŽI-
NĚ, HRADEC KRÁLOVÉ)**

Sotva jsem dosedl, nastoupila kapela a šlápla do toho ve svižném retro stylu. Její následné vstupy byly živou vodou, i když jen jednou se staly součástí děje. To když to v portugalském království zmáčkli v orientálním stylu. Velmi stísněný prostor kukátkového prostoru toho kaširovaným hrdinům mnoho nedovolil. Jak vysvětlil Jirka Polehňa, podobně jako při poptávce po Kašpárkovi mužského pohlaví, kde nic není, ani čert nebere. Škoda! Viděli jsme tak opět negradující školní cvičení, i když na prváky – loutkáře klobouk dolů!

(Marek Zákostelecký)

*

**PUSTÝ LES
(POLI, HRADEC KRÁLOVÉ)**

Dva zkušební a ostřílení loutkáři Jiří Polehňa (Hradec Králové) a Jaroslav Ipser (Turnov), oba oplývají osobitým humorem a velkým komediálním talentem. Ale záhy se pánové za paravany skryjí a představení

sehrají jako skrytí loutkovodiči. Přitom do hry vnášejí řadu pěkných loutkářských nápadů, ale brzy je vyčerpají a plocha, na níž se hříčka odehrává, je najednou neúměrně velká a humor na ní „tlačí zvnějšku“, představení upadá do stereotypu. Žertovná fistule Kašpárka je úsměvným připomenutím „prťáčkových“ marionetářů, ale pak ztrácí parodický rozměr a nakonec je únavná. Často jsem se přistihoval u myšlenky, že bych komedianství obou protagonistů raději sledoval „naživo“.

(Jakub Hulák)

*

**HRNEČKU VAŘ!
(JARKA HOLASOVÁ,
VÁCLAVICE)**

Kaše byla, podávaná v maňáskovém divadle chutnala báječně. Skvělé strhující tempo, prostý způsob vyprávění, úžasný herecký výkon. V jednoduchosti je síla. Proti původní pohádkové předloze se obě hlavní postavy daleko víc vyprofilovaly na dobré - Anička - a špatné - Teta. A to byla trefa do černého. Maňáskové kukátko potřebuje svižnou a ostrou akci, ale nemusí se vždycky dařit udržet tempo. To však nebyl případ představení, které jsem viděl já. Jako kluk jsem vždycky měl sice radši kaši fidiší konzistence, ale ta podáváná Jarkou Holasovou byla pořádně

hutná, moc jsem si pošmáknul.

(Marek Zákostelecký)

*

**VOJNA S TURKEM
(POSLEDNÍ MRAVENEC,
ZUŠ ŽAMBERK)**

Dva malé příběhy anotované jako O ženách a o mužích. Ale zejména jsou o ženách. Citlivé a vkusné zpracování lidových písní do přesného, čistého a vtipného divadelního tvaru. Výtvarné a hudební prostředky jednoduše, ale přitom dokonale vedou příběh. Přirozený projev herečky nás okouzluje svou lehkostí.

(Dáda Weissová)

*

**PLYŠOVÝ ZAJÍC
DO LESA NEPATŘÍ
(TEATRO PLYŠOLÍNO,
HRADEC KRÁLOVÉ)**

Improvizované představení Teatra plyšolíno se stalo jedním z vrcholů festivalu. Je opojné a hrozné zároveň, postavit se před diváky jen tak, bez ničeho, vybaven pouze odvahou a vtipem. J+J to za pomoci hromady plyšáků zvládli dokonale. Naprostá improvizace to sice nebyla, existuje jakýsi bodový scénář, ale jinak jsme byli svědky situací, které již k vidění nikdy nebudou. A co může být krásnější oslavou divadelního času? Přes

Johanka Švarcová, Plyšový zajíc

všechnu zábavnost bylo toto představení plné krásného sladkobolného smutku pramenícího z pomíjivosti okamžiku i z osudu odložených plyšových kamarádů, veteránů dětských estrád.

(Marek Zákostelecký)

*

E beh?

(Teatro Matita- Matia Solce)

Brilantní loutkařina s naprostým minimem prostředků. Příběh Pulcinelly od zjevení k smrti, o jeho nesmrtelnosti. Prstový herecký koncert, ekvilibristika, kouzlení. Drobný příběh zaujme způsobem, jakým je podán, se zatajeným dechem sledujeme, co hlavička nasazená na ukazováku ruky dokáže zahrát. Potomek slovinského loutkářského rodu má umění prstů, hlasu i nápaditosti snad už v genech, ale není to jen žongléřská hbitost prstů, ale i smysl pro detail, přesné vedení pohybu v jeho tvaru, rozměru, délce, důrazu, umístění, přesné citění temporytmu, schopnost vytváření vztahů k partnerovi, budování gagu atd. atd. Matija Solce umí loutkou zahrát postavu – jednat způsobem vlastním materiálu loutky tak, že v ní vidíme živou bytost – což je nezbytný začátek loutkového divadla.

(Dáda Weissová a Luděk Richter)

*

CIRKUS

(Divadlo DNO,
HRADEC KRÁLOVÉ A ŤAPINA,
MĚSTEČKO TRNÁVKA)

Asociácia slova „Cirkus“ určite v každom z nás rozozvučí predstavu ekvilibristiky výstupov artistov, životu nebezpečné výkony krotiteľov zvierat či čísla smutných a veselých klaunov. DNO sa však nesnaží tieto výstupy napodobniť, ale na tému cirkusu nazerá sebe vlastným jazykom divadelných obrazov. Základným scénickým priestorom je skutočné „šapitó“. Každá z postav nesie seba vlastnú štylizáciu a výstup herca sa organicky dopĺňa s jemu priradeným výtvarným prvkom. Ten, aj keď je vyrobený napríklad z papundekla,

v kombinácii z citlivo a presne vybudovaným charakterom postavy, pôsobí miestami až magicky. Za „klasickými“ číslami a výstupmi jednotlivých artistov však postupne objavujeme druhý plán hry, ktorý rozpráva príbehy a tragédie ľudí. Humor, ktorý ponúkajú jednotlivé výstupy najprv dokonale pobaví, ale postupne za ním objavujeme a cítime zvláštny smútok, ktorý miestami až mrazí. Je to ten typ humoru, ktorý v konečnom dôsledku človeka očisťuje. Autentický jazyk (niečo medzi slovakizovanou italsko-svahilštinou), ktorými postavy hovoria, spája prítomných bez rozdielu národnosti a vďaka precíznemu divadelnému výkladu situácií, sa napriek tomuto jazyku divák v inscenácii dobre orientuje. Inscenácia oplýva mimoriadnou symbiózou všetkých výrazových zložiek – hereckej, dramaturgickej, režijno-výtvarnej či hudobnej, čo v konečnom dôsledku umožňuje divákovi spolu s postavami zažiť záverečnú katarziu. A to sa v súčasnom divadle stáva málokedy.

(Peter Janků)

JEN PÁR SLOV, dvě poznámky ryze osobní,

skoro bych řekl pocity a dojmy fragmentární k vystoupení východočeských souborů na 54. LCH. Především pro mne možná zážitek – a zároveň překvapení – na LCH největší. Přiznám se otevřeně, že žádné „divadlo jednoho herce“ ani „one man (woman) show“ v jakékoliv podobě nemám příliš rád. Mám k tomu několik důvodů, ale teď uvedu jen jeden: divadlo jsou pro mne vždycky alespoň dva; koneckonců vždycky se říká, že divadlo vzniklo až když vznikl dialog – možnost aby dva spolu mluvili. Víam samozřejmě, že loutkové divadlo takové „jednomužské“ či „jednoženské“ produkce obsahuje, že k němu patří. Ale vždycky je beru jako vystoupení, kterým k plnokrevné divadelnosti něco méně či více chybí. Ale Chrudim 2005 mně dovolila na tento můj názor zapome-

nout. Jednou Jaroslava Holasová svou interpretaci pohádky Hrnečku vař!, kde jsem to chápal jako nutný důsledek tvaru, v němž mezi sebou hovořily dvě loutky a dokonce v jejich interakcích pro mne byl hlavní půvab. A především pak *inscenace* – podtrhuji a zvýrazňuji *inscenace*, což je pojem, jenž prakticky u divadla jednoho herce nepoužívám – O Turecké vojně **Posledního mravence ze Žamberka**. Dámy Olga Strnadová (úprava, režie a scénografie) a Johana Vaňousová (herečka) totiž tak precízně a nápaditě strukturovaly a tvarovaly, že vznikl obdivuhodný a pozoruhodný princip celistvého scénování.

Za druhé poznámka ke klasické marionetě vztahující se k tradici českého lidového loutkářství. Dvakrát se na 54. LCH vynořila tato linie českého loutkového divadla díky **neúnávnému Jiřímu Polehňovi**, jenž na tomto poli koná práci téměř sysifovskou. Po prvé v představení Johanes doktor Faust, jež zahrála jedna odnož Jesliček, soubor Záchvat, po druhé v Pustém lese, jež hraje sám Polehňa s Jaroslavem Ipserem. Je to ztracený problém, oříšek téměř k nerozlousknutí. Jak se tenhle typ loutkového divadla dostane vedle všech těch scénických postupů – a na 54. LCH tvořily drtivou většinu – v nichž se kombinuje materiál tělesného herectví s loutkou, jeví se více nebo méně anachronicky, nmoderně a hlavně: je schopný předvést základní dějová fakta, ale už minimálně nebo vůbec nedokáže tato fakta interpretovat. Chápu závěrečný povzdech recenze Jakuba Huláka, že by raději viděl oba herce „na živo“. Ale přesto si pořád myslím, že v okamžiku, kdy přijme takové představení v řádu, jež si nutně svým jazykem ukládá, budeme asi nutně hledat jeho možnosti jinde než v tom, že jeho herci začnou hrát „živě“. Napsal jsem, že je to práce téměř sysifovská, ale myslím si, že opravdu jen téměř... Že toto loutkové divadlo svou sílu má a jde jen o to, jak ji osvobodit a nechat i na plno zazníť.

Jan Cisař

OSOBNOSTI

PETR KOUBA

REŽISÉR V EXILU

K divadlu, jak říká, se dostal náhodou a už je to sedmnáct let. Prostřednictvím kamarádů. A náhodou se stal hercem, náhodou se stal i režisérem a dokonce se (řízenou) náhodou stal i profesionálním rozhlasovým režisérem. A taky šéfem divadla, které v českých zemích nemá obdoby. Jeho pardubický Exil má na padesát (více méně) činných herců a za rok zahraje na dvě stě repríz! Osm premiér ročně taky není výjimkou...

První režie? To byly Anderseny vy Červené pantoflíčky. Na ně vzpomínám jen při těch nejhorších nočních můrách... Začal jsem v šestnácti, v Hronovické ulici, v ZK Tesla, jako herec a samozřejmě taky v pohádce. Hrál jsem vždycky toporná dřeva, což jsem samozřejmě byl. Hodně chlapce, a to tak často, že

jsem si pohádky znelíbil. Studoval jsem kantořinu a po revoluci, kdy se přestalo hrát, jsem si (v roce 1993) založil soubor o třech lidech - jmenoval se Kuskus, ani nevím proč, to arabské jídlo ještě nebylo populární, a pak jsme se spojili s dalším pardubickým souborem, Pardubickým avantgardním realistickým divadlem, jež působilo na letišti, to byli vojáci z povolání, kteří hráli za čárku ve vojenských výkazech, a pak zase pauza... A taky jsme dělali charitativní představení na zámku, vždycky premiéru i derniéru zároveň, protože jsme neměli střechu nad hlavou, ani kde zkoušet. Z ničehož nic nám v roce 2000 pan majitel domu, kde jsme dnes, nabídl sklepní místnosti, dřív to byl varhanní sálek LŠU, samý umakart a dřevěné obklady (dodnes) - a vzniklo Divadlo Exil.

Žijete vedle "kamenného" Východočeského divadla, vedle Devětadvacítky a při tom tvůrčí činnost Exilu zaujímá značnou plochu pardubického kulturního života?

Ted' máme na repertoáru sedmáct inscenací pro "domácí scénu". Na zájezdy další tři. Za těch pět a půl roku existence jsme udělali 38 premiér. Samozřejmě, je na to kupa režisérů. Herci i režiséři přicházejí a odcházejí, ale vždycky je nás na to šest, sedm. Většina dělá jednu premiéru ročně, já s Ivanou Novákovou po dvou. Máme sál pro 80 lidí a průměrně přijde kolem padesáti diváků, někdy jen deset. Ale třeba Vagina monology měly už víc než třicet repríz a mají stále plno. Ono je totiž v Exilu plno, když přijde šedesát diváků... A v souboru máme něco mezi 50 - 60 členy, tedy jádro, které více hraje, je asi tak poloviční. Dřív jsme na herce vyhlášovali konkursy, dnes už se nám ale se začátečníky hůře spolupracuje a tak se spíše opíráme, když je potřeba, o kolegy ze spřátelených souborů, třeba z Opatovic. Tedy ne, že bychom je chtěli přetahovat. A vždycky v pololetí děláme náslechy, jako v profidiva-

v inscenaci *Kdo se bojí V.V.* s Františkem Novákem
foto: Michal Drtina

dle - jak to s tebou bude vypadat v příští sezóně, budeš hrát, kolik máš času, máš chuť, můžeme s tebou počítat? To, aby nikdo neměl pocit, že když trochu stojí, že stojí opodál, že o něj není zájem. Ale je třeba připravit konkrétní repertoár, plánovat, narvat výkony do políček. Prostě vymysleli jsme si ten provoz. A co naděláš, v souboru je dvě třetiny ženskejch a hry plný chlapů.... Jedno nastudování trvá tak čtyři měsíce, ale taky jsme stihli hru za pět týdnů. V horším roce hrajeme na 180 představení ročně, v tom nejlepším zatím 210! O prázdninách nehrajeme, koncem srpna jsou "oprašovačky", volno máme jen o

vánočních svátcích a na Nový rok. Hraje se i na Štěpána, na Silvestra, na 1. máje.

Pardubice jsou poměrně rozbujelejší líheň amatérského divadla. To v Hradci Králové neznají, tam to obstarávají pouze Jesličky a pár loutkářských uskupení...

Když jsem v roce 1988 s amatérským divadlem začínal, bylo to jedenáct souborů, jen tři při Tesle, další v Semtíně, v Doubravcích, na Dukle Mladé divadlo, na Dubině, pak onen vojenský soubor s nímž jsem měl tu čest - a pak přišla revo-

luce (do níž divadelníci investovali sami sebe), smetla je. V Pardubicích nebylo nic. Pak vznikl Exil. Všichni ze všech jedenácti souborů, tedy ti, co chtěli dál dělat, v něm našli místo, proto možná název Exil.

Naše divadlo má v Pardubicích svoje místo. Východočeši hrajou 300 repríz ročně ve velkém sále i jinde, na Kuňce, Devětadvacítka, to je pro specifické publikum, taky víc muzika a alternativa. A my s 80 místy můžeme klidně dělat desítky repríz, o něž má publikum zájem. Stotisícové město je něco jiného než třeba Úpice, kde se publikum z města a okolí vejde do divadla na jednu dvě reprízy...

A taky se musíme uživit, musíme vydělat na provoz. Máme 65% soběstačnost, příjmy hlavně ze zájezdů, ze vstupného. Platíme nájem, pan majitel je ale úžasnej fanda, takže nájem není komerční. Když přijde účet na 35 tisíc za energie, vždycky omdlím. Musíme vydělat a zaplatit dvacet tisíc měsíčně. Roční rozpočet - čtvrt milionu, za nájem, za energie, vodu, topení, za sklad kulis, za malou zkušebnu. Na výpravu k premiéře, což je skoro každý měsíc, si schováváme 4 tisíce. Pro sponzory jsme hrozně nezajímaví, ti do kultury nesypou. Grant magistrátu vydrží tak na čtyři měsíce provozu. O dalších osm se musíme postarat sami...

Profesí jsi rozhlasový režisér. Jak prožíváš svůj vztah s prostorem, s živým hercem, který je v rozhlase jaksi "on Air"?

Samozřejmě, že mě ta profese ovlivňuje. Např. když mám naaranžováno a komedie už běží v situacích, tak zavřu oči a poslouchám. Dělam si jakousi poslechovou kontrolu a když mám líbý pocit, že to herci pěkně říkají, tak je inscenace na dobré cestě. Nekoukám, jak se hejbu, ale nejdem dál, dokud jim sluchem nevěřím... Prostě ten rozhlas ve mě zůstává. - A přestože nemám rád komedie, dělám komedie, co mi zbývá, někdo to dělat musí. A tam, jak známo, se to musí

nějak hejbat! Jako rozhlasák s tím mám moc práce. Ale zajímají mě provokativní věci, proto jsem dělal Vagina monology, ale střídám to, vážný věci prokládám komediemi...

Petře, ty jsi, stejně jako já, původním povoláním učitel, dokonce jsme oba studovali češtinu a dějepis. Pravda, já toho v mládí moc nenaučil, spíš teď na starý kolena... Jak jsi se dostal k rádiu?

Já neučil ani hodinu. Hrozně mě bolela hlava, ale prosím, žádná simulace, hned po škole jsem s tím ležel v Praze v Kateřinkách půl roku. A pak do školy? Ani pomyslení! V novinách jsem si přečetl inzerát,

že v Hradeckých novinách hledají písárku. Tak jsem se jich zeptal, zda by to nemohl být písář? Já totiž uměl poměrně hodně těch úhozů a všemi deseti (na psacím stroji, pozn. AG) a oni, coby ne, navíc jsem skutečně psal rychleji než ti ostatní v konkursu. Tak jsem tři týdny písařil, ale pak mi dali na starost přípravu vydání a za chvíli jsem povýšil na redaktora. A šel jsem dělat rozhovor s majitelkou Rádía Profil. A ona povídá, takový šikovný chlapec, nechcete být u nás v rádiu? Kývl jsem, pobyl a pak přestoupil do Českého rozhlasu, jak snadné! No, chvíli to přece jenom trvalo. Ale rádio jsem si oblíbil a nejvíc mě na něm baví, jak lidi mluvějí. Nemyslím spisovně, ale

jak modulují, jakou má jejich hlas barvu, vnitřní náboj, dynamiku. Hlas je přece největší lidská zbraň. Nejen na divadle nebo v rádiu při "dramatické četbě", v rozhlasových hrách. Jak je krásné, když i čtení zpráv zní krásně, když moderátor ví že jazyk, čeština není jen zvukovým nástrojem, ale že je to čistá krása. Kouzlo hlasu je nesmírně intenzivní, za hlasem znějícím z rádia si mohu vždycky někoho představit, jeho hlas obléci do své fantazie, do své představivosti...

Máš nějaké režijní sny, nějaké divadelní tužby?

U postele mám spoustu scénářů, které bych chtěl dělat. Mám rád Shakespeara, a rád bych se na něj nějakým svým pohledem podíval, taky antická dramata mě pokoušejí, a Williamsova Tramvaj nebo jeho Kočka na rozpálený plechový střeše. Teď mě "stravuje" takový mini-projekt - nazval jsem si ho "4 x 4", o problémech čtyřprocentní menšiny, ve čtyřech hrách. Už zkouším Shopping and Fucking, další bude Abrahám, pak Noci šelem, čtvrtá zatím schází.

a s Věrou Pojmanovou, foto Michal Drtina

Věřím, že Petr Kouba na tu čtvrtou taky přijde. On totiž s ničím nedá pokoj, dokud toho nedosáhne... A jed'te se podívat do Exilu, Petr vám prodá lístek u pokladny (Exil přece musí žít ze vstupného), nabídne i skleničku vína v minibaru nebo, taky na prodej, krásné paňáky ušité v chráněné dílně a pak ná-davkem dostanete ještě představení, které zrežíroval. Nebo nějaké jiné, co udělali jeho přátelé, režiséři a herci v Exilu, kde jsou doma.

Saša Gregar

VE SLUŽBÁCH THALIE

Ivana RICHTEROVÁ

* 1. 1. 1945

Nerada o sobě mluví, neprožívá výročí, ale přece ji někdo občas dostane a dožene až k slzám. Například divadelník a ministr kultury, pan Pavel Dostál, svou obšírnou, laskavou a obsažnou gratulací, která tak nenadále přišla poštou. Ivana se divila, červenala, nenápadně obálku z kabelky vyjímala a znovu četla. Muse-ly jsme ji s Kamilou Markovou a Jiřinou Poznarovou ubezpečovat, že si to opravdu zaslouží. K rozhovoru pro Hromadu se ale nenechá přimět. "V podstatě je toho mluvení o mně dost. Co víc k tomu mému divadelnímu životopisu dodat. Divadlo jsem dělala a doufám, že budu dělat. To, že už jsem v důchodu, na tomto faktu nic nezmění. A k Jiráskovu Hronovu? To také víš. Měla jsem to tam ráda. Byl to kus života, který mě moc obohatil nejen o zkušenosti, ale i o přátele. A hlavně byla sranda a pohoda."

Ivanini kamarádi z domovského souboru nebyli tak lakoničtí, a proto nahlédněme do polického měsíčníku, co že o ní napsali:

Ivanka slaví významné životní jubileum

Jak to jen napsat a jak to jen říci. Je to těžké, protože to je k neuvěření. Naše drahá kolegyně, naše chůva, která polovinu současného souboru Kolár Police nad Metují vozila v kočárku a hlídala nás, se dožívá 60 let. Ano, jubilea se dožívá ta Ivana, která jako jedna z mála ze starších ochotníků v Polici se nebála, a po roce 1989 pomohla tehdy mladým nadšencům, kteří se pokusili obnovit činnost divadelního souboru. Pomohla nejen radou, ale hlavně tím, že svým elánem a výborným hereckým projevem pomohla na svět Revizorovi. Tehdy většina začínajících ochotníků opravdu nevěděla, co obnáší divadlo. Jen měla ohromnou chuť to zkusit. No a tito elévové věděli, že Ivanka, která si zahrála Hejtmanku, poradí, vynadá, ale hlavně vždy pomůže. Nakonec se dočkala odměny, Revizor se dostal až na národní přehlídku do Třebíče, kde Ivana obdržela ocenění za svůj skvělý herecký výkon. Hejtmanku prostě zahrála parádně.

Tento skvělý začátek naštěstí neznamenal konec spolupráce. Následovaly Hrátky s čertem. V této hře si Ivana zahrála čerta. Byla opět báječná. Nevadila jí ani menší role ve hře Mnoho povyku pro nic. Zážitky pro diváky připravila v Ženitbě, ve které si zahrála dohazovačku Teklu. Za tuto roli získala ocenění na krajské přehlídce v Červeném Kostelci, snad právě tam zaznělo poprvé z úst prof. Císaře: "porota uděluje cenu za krásné brutální herectví Ivaně Richterové". Jo, jo. Je to tak. Ivana je svá, pravdivá, a to nejen na jevišti. To nakonec potvrdila i v roli Sandry v Truchlících pozůstalých. Asi už nikoho nepřekvapí, že i za tuto roli převzala další ocenění.

Ivanka divadlu propadla již jako malé robě. Vždyť ona na jevišti vlastně vyrůstala. Její rodiče měli hos-

H R O M A D A

podu s divadelním sálem. Dodnes ráda vzpomíná na herecké celebrity, které tehdy u nich hrály. Bohužel, osud tomu chtěl, že Richterovo divadlo pohltili komunisti. Ivanka má jeden krásný dar, který jí asi komplikuje život. Neumí říci ne! A tak, když ji náš režisér Jára Souček (kterého k divadlu přivedla a vychovala) poprosí, zda by v Námluvách nesledovala text, neodmítne. Podobné zkušenosti mají další členové souboru, kteří se pokusili o své pojetí divadla. Pomohla, poradila, zorganizovala. Zapomenout se nesmí ani na skutečnost, že se věnovala dětem. Z této práce vyrostlo několik velmi dobrých herců a hereček. Věříme, že takto Ivanu znají nejen naši poliční ochotníci předchůdci (sehrála s nimi výborná představení), ale i divadelníci z Hronova (se kterými hrála a hraje) a celá ochotnická divadelní společnost. Kdo z nás se s ní nesetkal na Jiráskově Hronově jako

s hlavní organizátorskou a pořadatelskou duší celé přehlídky? Takových se najde asi málo.

Pravda je taková že se život s Ivanou moc nemazlil a nemazlí. Ovšem ona naplňuje slogan "mám se blbě, ale snáším to dobře" na sto procent. Žije stále naplno a přitom je úžasně skromná. Její duševní svěžest, mladost a odhodlanost je obdivuhodná.

Proto, Ivanko, do dalších let Tvého smysluplného života, zlom vaz.

DS Kolár Police nad Metují a vedení města dodává: - a vem Tě čert!

Tolik poliční, a jak krásně. Ke gratulaci rádi, byť s mírným zpožděním, se připojujeme s přáním splněných snů. Za VSVD Kája Dörrova

Tak tyhle dvě první dámy metodicko-organizačních aktivit východočeského amatérského divadlnictví oslavily letos významná jubilea. A protože při redakční radě Hromady striktně odmítly jakékoliv oslavné pajány a dalekosáhlé písemné gratulace, vymysleli jsme rozhovor, při kterém jim budou položeny stejné otázky. Pepa Tejkl coby pokladatel a glosátor se vykroutil a tak jsem se tohoto úkolu ráda ujala, protože Mirku i Nad'ou považuji za své kamarádky. To ovšem ani jedna z nás netušila, jak se s tím budeme trápit, přepisovat zkracovat...(a profesor mě „sprdnuł“, že jsem vymyslela složité otázky). Ale myslím si, že odpovědi na ně budou zajímat všechny divadelníky, kteří kdy s Mirkou a Nad'ou spolupracovali a spolupracují. Takže tady jsou – a děvčata, všechno nejlepší!

Alena Exnarová

M i r k a
C I S A R O V Á
* 19. 4. 1940

Mirka

1. S jakými zkušenostmi a očekáváním jsi vstupovala do funkce metodičky pro divadlo a v čem jsi musela svá očekávání poopravit nebo měnit?

V kultuře jsem chtěla dělat vždycky. Asi i proto jsem šla po „gymplu“ na „osvětovku“ do Prahy. Myslím si, že mi ta škola dala dokonce pro mou budoucí práci docela slušný základ. Další kus práce vykonala Praha. Absolvovala jsem za studií kdeco, od výstav, koncertů samozřejmě až po divadlo. Byla to léta kulturně-obžerská. Další zkušenosti jsem získala, když jsem nastoupila do svého prvního zaměstnání, do Osvětového domu v Náchodě a shodou okolností do funkce organizační pracovnice pro jubilejní 30.

D I V A D E L N Í

Jiráskův Hronov. To byl také podstatný náraz a dokonce na nejvyšší úrovni. V Náchodě jsem pak pracovala dál jako metodička a vystřídala jsem i výtvarné obory. S Mirkem Houšťkem jsme tam tehdy založili na svou dobu unikátní Divadelní studio mladých. Kde že ještě byli pozdější hronovské Kluby mladých! Taky jsem tam zažila krátké období práce v hronovském divadelním souboru. Později jsem se vlastně už na jeviště mimo konferování nějakých pořadů nevrátila. Vdala jsem se do Hradce Králové a nastala nová etapa. Prožila jsem nádherných deset let v KDDM (nebo KDPM, název se měnil podle společenské situace, doba byla politicky třaskavá). Na oddělení společenských věd, kde jsem pro středoškoláky z kraje organizovala vzdělávací cykly z filosofie, psychologie, sociologie, dějin umění atd. Sjížděli se tam mladí lidé z celého kraje. Vlastně to byla jakási doba lidové konzervatoře, jen v jiných oborech. Tahle komunita žila velmi intenzivně. Dělali jsem text-appealy, koncerty, točil se film, dokonce i hrálo divadlo, trávili jsme společně prázdniny na odborně zaměřených táborech. Bylo to nejen o vzdělávání, ale i ideálech, kamarádství, odpovědnosti, o životě naplněném. Mnohé z toho se stalo později i součástí mé další práce v kultuře. Přišel rok 1968, všechno skončilo. V KDPM jsem zůstat nemohla. Řízením osudu jsem ale nastoupila v Krajském kulturním středisku a to už všichni znáte. Stejně si ale myslím, že základní ovlivnění mého života je v dětství, protože jsem žila do 12 let v divadelní Úpici, oba rodiče byli činní v místním souboru a já tam prvně k divadlu přičichla a to i na jevišti. Přičichla doslova, protože divadlo tehdy opravdu vonělo šminkami.

Alenko, úvod dlouhý, protože život už dlouhý a otázky složité.

Takže do funkce metodičky jsem nastupovala s ideály a s přesvědčením, že mohu pro amatérskou obec něco prospěšného udělat. Věděla jsem, že budu dělat všechno pro to, aby se lidé této obce mohli scházet, dál vzdělávat, komunikovat a sdílet, aby měli možnost konfrontovat výsledky své práce atd. atd. Ty ideály mně zůstaly, snažila jsem se opravdu ze všech sil a sama jsem v tom byla šťastná i když to byla práce docela náročná. Omezení byla dána samozřejmě dobou totalitní, byť nemohu říci, že bych já sama zažívala nějaké přímé zásahy; těch bylo kupodivu málo. Nejhorší asi byla tehdy autocenzura, ale vlastně to teď neumím přesně posoudit, co všechno to s námi udělalo. Omezením asi nejkonkrétnějším byly vlastní fyzické možnosti. Nikdy jsem nestačila všechno, co jsem si vymyslela.

2. Jaké vlastnosti a schopnosti by měla dobrá metodička mít?

Vlastně si myslím, že tahle otázka už je minulostí. Myslíš si, že ještě existuje profese metodičky pro amatérské divadlo? Kdo by dnes mohl ze své profese soustavně sledovat obor v určitém nadhledu a celistvosti, kdo by na základě konkrétních znalostí mohl

realizovat nabídku a organizačně a finančně zajišťovat to, co v té které chvíli bude nejpotřebnější? Zařízení, v nichž takoví pracovníci pracovali, jsou zrušena. Nová zatím nevznikají. Shodou mnoha šťastných okolností existuje Impuls, takže může existovat i metodička Naďa. A pak má šance samozřejmě ARTAMA. Já bych ti mohla jedině říci, jaké by podle mého názoru měl mít metodik vlastnosti v minulosti a jaké by mohl mít případně ten budoucí. Tak taková metodička (metodik pochopitelně taky) by měla především mít o tu práci zájem, protože by ji nikdy nemohla dělat pouze jako zaměstnání, ale jako poslání. Měla by mít potřebný rozhled v oboru, jež by musela neustále aktualizovat. Měla by mít úctu k druhým lidem a k jejich práci a měla by je mít ráda. Měla by být komunikativní a schopná sdílet i naslouchat. Měla by mít schopnost vyhledávat kvalitní spolupracovníky a získávat je k trvalé spolupráci. Měla by mít schopnost koncepčních, jak se dnes říká, systémových řešení. Měla by mít vynikající organizační schopnosti. Měla by být pracovitá a ta práce by ji měla přinášet uspokojení. Měla by umět pracovat v kolektivu a s kolektivem. Měla by mít – jak se také dnes říká – charisma.

To jsou ideály, Alenko, co?

3. Kterých svých pracovních výsledků či nápadů si nejvíce ceníš?

1. Vybudování Lidové konzervatoře Východočeského kraje a celého dalšího systému vzdělávání.
2. Založení mezidruhové přehlídky Inspirace, která umožnila setkávání oborů, které se dosud nepotkávaly a to v době, kdy to ještě nebylo běžné.
3. Vydání řady textů předních odborníků pro amatéry (Císař, Štěpánek, Vinař). Na jejich vydání jsem spolupracovala s ARTAMOU.
4. Výstavy k Roku českého divadla, které jsme dělali v potu tváře a na koleně se Zdeňkem Zahradníkem z královéhradeckého muzea. Mimo jiné to byla vynikající možnost nahlédnout do vzrušujících dokumentů z archivů amatérského divadla.
5. Toho, že na vzdory totalitnímu režimu bylo KKS za mého působení přirozeným centrem dost velké části východočeských amatérských divadelníků.
6. Toho, že jsem iniciovala vznik VSVD, časopisu Hromada a převedla bez pohromy po revoluci obor do nových podmínek a do přívětivé náruče Impulsu.

Ale hodnotit by měli jiní, nevím, jestli není moje vidění neskromné.

4. Jak se liší Tvoje práce před rokem 1989 a po něm, jak se vyvinula a proměnila?

Před revoluci:

1. Existoval systém profesionálních zařízení s profesionálními pracovníky. Samozřejmě záleželo na tom, jaký kde byl a čemu sloužil. Ale tam, kde byl ve své podstatě odpovídající potřebám toho kterého oboru, měl šanci a také v řadě případů podle mého názoru přinášel i pozitivní výsledky. Kromě toho umožňoval na př. koncipovat práci v dlouhodobější perspektivě, což pokládám za důležité.
2. V podstatě nebyly problémy s financemi; šikovně formulované požadavky byly většinou splněny. Je skoro s podivem, že vládnoucí mechanismus investoval peníze tam, kde se často revoltovalo i proti němu.
3. Vzhledem k jistému „zvrácenému“ doceňování společenské prospěšnosti této práce nebyly problémy s uvolňováním lidí na různé druhy setkání. Dokonce byli oceňováni i lidé, kteří by při podrobnějším zkoumání tehdy jistě „neprošli“. Ale byli i ti zatracovaní a to pak byly situace nejen paradoxní, ale i bezvýchodné.
4. Amatérské divadlo se ve své většině mělo vůči čemu vymezovat. Bylo jasné kdo, proč, proti čemu, pro co divadlo dělá. Divadlo bylo součástí naplnění života i přežití. Ve svých špičkách přinášelo významné podněty celé naší divadelní kultuře. Mimo systém metodické péče existovalo i divadlo zakotvené zejména v místní kultuře, které si tak velké cíle nekladlo. Rozhodně však amatérské divadlo vytvářelo jistou lidskou komunitu, která svým členům umožňovala život zajímavější, opravdovější, smysluplnější. Pokud byl příslušný profesionální pracovník i součástí této komunity, přinášela celá práce totéž i jemu. I proto mohla být ta práce v tomto období i uspokojující.

Celé je to, Alenko, ovšem mnohem složitější, to je na samostatný článek, ne-li studii z rukou odpovědnějších.

Období těsně porevoluční:

Tohle období po zrušení profesionálních zařízení bylo pro mne snad nejtěžší a nejnáročnější. Protože byl Impuls, byla i šance zachovat co bylo k zachování. A v našem kraji toho, myslím, bylo dost. Protože jsem paličatá, ale i s vědomím, že divadelníci sami si to přejí, musela jsem hledat nové způsoby na příklad organizace přehlídek, ale i jejich financování. Bylo to i období budování VSVD a počátky Hromady. Byl to však i boj o možnost působit v celém východočeském regionu, což nebylo vůbec jednoduché, protože Impuls byl okresním zařízením. Bylo velkým štěstím, že tehdy v našem okrese bylo několik hlav osvěcených a pomazaných, bez nichž by se to nepodařilo. Musím tu vzpomenout alespoň – nebo především – Honzy Dvořáka.

A co dnes:

Zachováním Artamy se udržela i určitá kontinuita péče. Její vrcholová osamocenost ve zrušeném systé-

mu však nese sebou i řadu problémů, protože je jakousi nadstavbou bez opěrné základny. Existující mezeru podle mého názoru nemohou zatím adekvátně vyplnit ani sílící dobrovolné amatérské organizace, se kterými se snaží spolupracovat. Myslím si, že celý ten systém je ještě v pohybu, že se hledají cesty a na mnohém bude ještě hodně záležet. Samozřejmě, kdyby existovalo více takových Impulsů, situace by byla přehlednější. Východočeský region má postavení opět dost výjimečné. Výjimečná je i symbióza VSVD a Impulsu jako dobrovolného sdružení a státního zařízení. Jsem přesvědčená, že VSVD by zdaleka nemohlo mít tu sílu bez profesionálních služeb Impulsu. Ale na druhé straně: kde by vzal Impuls tak dělný tým, jakým je třicetičlenná Rada VSVD, jež přináší podněty, informace, usnadňuje orientaci v terénu a má i své pravomoce a pomáhá řešit i problémy finanční. Navíc takový předseda v čele, jakým je Saša Gregar, to je další poloviční profesionální síla. U nás v kraji vypadá tenhle model ideálně, ale nejsem si sto procentně jistá, jestli je tak docela přenosný. Rozhodně je vyhovující právě pro tuto současnost. A je i jakýmsi základním rysem celé práce. Myslím si, že to je tou jistou proměnou, na niž se ptáš. I když jistě paralely s poradními sbory z doby totalitní by se také našly.

Do toho, jak se proměnilo samo amatérské divadlo, se nechci pouštět. Určitě je daleko více diferencované, má více podob a je i více důvodů, proč se dělá. Od toho se potom odvíjí i to, co pro kterou skupinu dělat a jak; to se mně zdá v současné době složitější. Taky je zřejmě složitější celé financování. Zatím se potřebné peníze vždycky našly, ale zdá se mně náročná celá grantová praxe a celé to neustálé nové hledání zdrojů a s tím i související nejistota. Možná se mně to zdá složitější proto, že to nemusím sama dělat. Naopak jsem zcela přesvědčená, že celou práci strašně usnadňuje počítač. Dělat na př. Hromadu bez počítače, zejména v celém tom rozsahu, si vůbec nedovedu představit. Přes počítač je také rychlejší komunikace a může to být komunikace četná a živá. Dokonce může dávat i pocit jisté důvěrnosti. „Za mne“ bylo vše postaveno na konkrétním osobním kontaktu, omezené možnosti korespondence a setkání na společných akcích. Ale vcelku – pokud to mohu sledovat zejména na úrovni našeho kraje – je základ té práce pořád stejný. Mění se jen prostředky, jak docházet k výsledkům.

5. Co považuješ v současnosti pro amatérské divadlo za důležité?

Myslím si, že je třeba, aby zůstala zachována možnost setkání, vzdělávání a konfrontace, alespoň pro ty, kteří si to přejí. Pro ty, kteří zatím ne, bych neskromně uvítala možnost provokování tohoto zájmu, nabídku a iniciaci. Pro všechny skupiny pak finančně únosné podmínky pro práci a možnosti pro zkoušení. Důležitější ale je, aby amatérské divadlo zůstalo věrné samo sobě. Své specifické vyplývající mimo jiné i z toho, že pohled lidí, kteří to divadlo ak-

D I V A D E L N Í

tivně tvoří, ale nejsou profesionálové a pohybují se v životě ještě v jiném prostředí, může a také často přináší zejména ve svých špičkách osobitý pohled na svět. Není asi bez důvodu, že na př. v současnosti vzniká řada zajímavých textů právě na amatérské půdě. Včetně textů Pepíka Tejkla. Současné se obdivuji té široké diferenciaci amatérského divadla, která sahá od zábavných titulů zakotvených především v místní kultuře až po pokusy o náročnou výpověď nebo exaltované výkřiky „zmučených“ duší mladých. Hlavně, aby se amatérské divadlo vyhnulo komerci, aby své možnosti nezačalo zpeněžovat a nepřivydělávalo si v pendlujících skupinkách po vzoru některých profesionálů. Byla bych moc ráda, kdyby i nadále amatérské divadlo alespoň v té části, která mne nejvíce zajímá, lidi obohacovalo. Jak ty, kteří je tvoří tak ty, kteří se ně dívají.

6. Jaké jsou Tvé zkušenosti ze spolupráce s týmy odborníků, s profesionály i amatéry, v čem je jejich spolupráce přínosem?

Každá spolupráce s inspirujícím týmem je důležitá. Stejně jsem si vážila všech iniciací vycházejících z naslouchání svým poradním sborům v době totalitní, jako vysoce fundovaných odborných týmů lektorů konzervatoře, nebo týmů porotcovských. Záleží samozřejmě na jejich kvalitě a člověk si pak v celé té škále názorů musí vybrat. Vždycky jsem ve svém životě, ale i v práci hledala lidi chytřejší, než jsem já sama. A vždycky se mně to vyplatilo. Díky tomu jsem se ledacos naučila. Myslím, že se to vyplatilo i amatérům východočeského regionu. U těch profesionálů je to ale otázka složitější o to, že ne každý i dobrý nebo výborný profesionál je pro spolupráci s amatéry vhodný. Musí to být člověk, jenž i sám v té spolupráci vidí jistý přínos. Musí ho to zajímat. Ale i když ho to zajímá, musí ještě najít cestu jak komunikovat, musí najít metodu jak amatérům sdělovat své zkušenosti a názory, musí být nejen pedagog, ale i psycholog. A musí si těch, kterým něco přináší, vážit. Bez úcty k amatérské práci to nejde. Dlouhodobě ob stojí jen ti, kteří tyto i jiné další vlastnosti mají. Profesionálové se v amatérské práci mohou uplatňovat v mnoha rovinách. Ta jedna je oblast vzdělávání a porotování, tam jsou nezastupitelní. Jistá úskalí, ale i vynikající výsledky může přinášet spolupráce profesionálů přímo na inscenační činnosti konkrétního souboru; nejlepší je v tomto směru dlouhodobá spolupráce. Tím úskalím myslím to, že pokud takový člověk pak odejde, soubor většinou jen těžko hledá náhradu ve vlastních řadách a často už předešlých vynikajících výsledků nedosahuje. A pak bývají setkání zázračná jako je to, jehož výsledky jsme viděli letos v Karolince. Téma je pro amatéry i profesionála společné a stejně nutkavé, inscenace vzniká na společně se rodícím textu, všem jde o výpověď a všichni jsou ještě k tomu hráci. Profesionální ruka to citlivě, ale ve smyslu společného názoru koriguje. Ano, myslím si, že spolupráce s profesioná-

ly je pro amatéry přínosná. I když jsou skupiny, které pracují jiným způsobem a mohla by být pro ně i rušivá. A i když jsou také soubory, které ji asi nikdy hledat nebudou. A rovněž budou soubory, které ji hledat budou, ale nedostane se jí jim a mohou být také soubory, kterým se dostane, ale soubor ji neunes. Je to zkrátka všechno složité. Komplikovaná je ještě spolupráce profesionálů v rámci soutěží jako porotců. Je to téma na samostatný článek, protože to je asi v současné době záležitost nejsložitější a řekla bych, že má spoustu svých dokonce porevolučních problémů.

Tak mně Alenko dovol, abych se do něj pro tentokrát nepouštěla.

7. Jak bys zhodnotila Nadino působení a čeho si na ní nejvíce ceníš?

Nadin příchod do Impulsu byl, myslím, nanejvýše šťastný. I když ona si v té době příliš nevěřila a měla z převzetí té práce velké obavy. Ukázalo se však dost brzo, že má pro ni řadu předpokladů, zejména povahových. Nad'a má ráda život, lidi. Je komunikativní, umí lidem naslouchat, váží si jejich práce a umí jim dát pocit, že jsou důležití, že je ráda vidí, že se těší upřímně z jejich úspěchů, ale rozumí i jejich prohrám. Její velkou předností je přirozený organizační talent. Nad'a vypadá, že vlastně nic není problém, že všechno jde lehce, s pohodou a úsměvem. Dokáže tím vytvořit přátelskou atmosféru i v nejvyšších stresech. Na druhé straně Nad'a není zase žádný beránek. Svě si dokáže prosadit. Myslím, že za tu dobu co je v Impulsu jako osobnost vyrostla, získala potřebné sebevědomí. Z ostýchavé úřednice se stává vyhraněnou osobitou metodičkou. Je především její zásluhou, že v kraji funguje velmi dobře celý přehlídkový systém. To samo o sobě je velká kláda. Snaží se postupně, aby odhadla i to, co je potřeba v oblasti vzdělávání. Díky ní se rozrostla Hromada o řadu dopisovatelů a stala se jakýmsi základním informačním článkem v oblasti.

H R O M A D A

Taky nesmím zapomenout na Open program při festivalu Divadlo evropských regionů v Hradci, který by bez jejího organizačního zajištění nejspíš nebyl. Se Sašou dotváří i složitý systém spolupráce VSVD a Impulsu. Je také její zásluhou, že amatéři vnímají Impuls jako zařízení potřebné a prospěšné. Pokud si neví rady, hledá spolupracovníky a konzultanty. I to se jí daří. Je už tak daleko, že názory přijímá, ale rozhoduje sama. Ale přehnat to nesmíme, vid' Naďo, je třeba zakoušet i jiné stránky života. Nejen divadlo. I to je mně na Nadě sympatické.

GREGAROVA
* 29. 4. 1955

8. V čem zůstala zachována kontinuita vaší práce a jak spolupracujete v současnosti?

Kontinuita zůstala zachována už tím, že se podařilo převést celou oblast KKS do Impulsu. K mé velké radosti přetrvává v podstatě i základní model té práce. Samozřejmě se všechno přizpůsobuje novým podmínkám. Nejvýraznější změnou je ale asi způsob spolupráce s VSVD. S Naďou se mně velice dobře spolupracovalo ještě v KKS. Odhadla jsem její kvality a postupně jsem převedla pod její křídla do Ústí na př. konzervatoř pro vedoucí dětských divadelních kolektivů i několik ročníků Inspirace. Snažím se to Nadě vracet, ostatně nemohu bez toho asi být. Takže se pokouším, abych byla pokud možno ještě něco platná radou, konzultací, námětem, názorem, slovem do diskuse, podílem na přípravě některých materiálů. A pracuji samozřejmě v Radě VSVD i v redakční radě Hromady. Ale nevím, jestli nejezdím do Hradce především za kamarády. To je pro mne velmi silná motivace.

9. Co tato přinesla práce přinesla tobě osobně?

Strašně moc. Jako největší hodnotu cítím to, že jsem mohla dělat práci, v níž jsem se realizovala, která mne těšila a o níž jsem byla přesvědčena, že má smysl. Pokládám za velké životní štěstí, když se toho člověku dostane. Ta práce pro mne měla vždycky jakousi vzrušivou svobodnou tvořivost navzdory době, v níž jsem ji dělala. To, že to mělo jistá omezení je už jiná věc. Díky téhle práci jsem poznala spoustu výborných a zajímavých lidí, jichž si dodnes vážím a kteří obohatili můj život. A je jedno, jestli to byli organizátoři, amatéři nebo jejich profesionálové. Viděla jsem nepřeberné množství krásných představení a vážila jsem si i těch, která k dokonalému výsledku nedošla. Získávala jsem vědomosti, které bych jinak neměla. Navštívila jsem řadu míst v kraji i mimo něj, kam bych se třeba bez divadla nedostala. Teď je znám jinak a nějak důvěrněji. No, a pak jsem se ještě díky tomu povolání seznámila se svým mužem a to je další velké štěstí mého života. Takže, i když jsem si tím intenzivním způsobem života asi trochu opotřebovala kolečka a teď to pociťuji, nic bych nebrala zpátky a klidně bych si to znovu zopakovala.

Fakt!

1. S jakými zkušenostmi a očekáváním jsi vstupovala do funkce metodičky pro divadlo a v čem jsi musela svá očekávání poopravit nebo měnit?

V roce 1974 jsem nastoupila v Ústí nad Orlicí na OKS, ale až v roce 1981 na úsek slovesných oborů. S amatérským divadlem jsem neměla žádné zkušenosti. Takže - spíš než s očekáváním jsem nastupovala se zvědavostí.

Myslím, že největší zásluhu na tom, že jsem se začala věnovat tomuto oboru, mělo moje seznámení s mým nynějším manželem Sašou Gregarem. Divadelní i loutkářské přehlídky v okrese Ústí nad Orlicí měly sice vybudovanou strukturu a organizaci, ale v té době to bylo všechno poněkud rozpadlé, oboru se nevěnovali lidé, kteří by mu rozuměli, a tak jsme museli začít od znovu. Saša byl mezi amatéry v okrese uznávanou osobností. I díky tomu se nám podařilo vytvořit tým, tehdy se tomu říkalo „okresní poradní sbor“, a s ním se to znovu rozběhlo. Byli v něm výteční divadelníci, z Chocně František Sedláček, ze Žamberka Hanka Kvapilová, z Letohradu pan Rudolf Kamínek. A začali jsme pořádat různé vzdělávací akce, semináře, hereckou školičku. Tehdy také začala moje spolupráce s Mirkou Císařovou. Poprvé jsme se potkaly na dětské krajské přehlídce ve Vysokém Mýtě. Přehlídka tam neměla právě na různých ustláno a Mirka hledala místo, kde by mohla v příštích letech pokračovat, a taky místo pro konzervatoř pro vedoucí dětských divadelních souborů. Jak jinak, domluvily jsme se a obě akce jsme spolu přenesly do Ústí nad Orlicí.

Spolupráce s Mirkou byla pro mě velmi důležitá. Vedle ní jsem poprvé poznala a pochopila, co všechno obnáší „zajišťování“ takové přehlídky - od přihlášek a skladby programu, zajištění lektorů a techniky, až k péči o žaludky účastníků. A kdo s kým má a může nebo musí bydlet. A že se musí dát dohromady tým lidí, které spolu baví věci připravovat a organizovat, a že jim musí na výsledku záležet, že se musí cítit potřeby lidí a vůbec mít pro to cit, že ten tým mohou být třeba jenom dva, tři, a velký štáb je většinou na překážku... A když pak Mirka vymyslela Inspiraci, což byl vynikající nápad - soustředit každoročně divadelníky nejrůznějšího založení a vkusu s dílky hotovými i nehotovými, ale prostě inspirativními, tak naše spolupráce pokračovala v Letohradě a potom

D I V A D E L N Í

v Ústí nad Orlicí, kam se také Inspirace přenesla, protože to město jsme měli „divadelně“ zmáknuté. A tak jsme spolu takhle spolupracovaly v podstatě až do roku 1989.

Pak se začala rušit okresní a krajská kulturní střediska, ale v Ústí nad Orlicí zázračně zůstalo, na novém Okresním úřadě totiž nebyl přednostou blbec. Konečně dodnes kraje trpí absencí těchto pracovišť. Snižovaly se však důrazně počty pracovníků, už totiž nebyli potřeba „metodici pro nástěnky na vesnicích a metodici pro místní rozhlas“. Ovšem zájmové divadelní činnosti se změnou společenských poměrů nepřestaly být aktuální. V rámci „vyšší efektivity“ jsem si přibrala k amatérskému divadlu i dětskou recitaci, dětské pěvecké sbory, scénický tanec, jeden čas dokonce i amatérskou fotografii. A vlastně až tady pro mě nastalo velmi zajímavé období. Do Ústí jsme přestěhovali celou řadu významných národních přehlídek, začalo to mezinárodní dílnou dětského divadla, inspirovanou výročí J. A. Komenského. Do Kunvaldu se pak sjeli účastníci opravdu z celého světa - tím taky začala moje spolupráce s Jardu Provazníkem, která mi také mnoho dala. Do Ústí nad Orlicí jsme spolu z Prachatic a z Mělníka přesunuli národní přehlídku dětských recitátorů i národní přehlídku dětského divadla a začali je pořádat společně jako Dětskou scénu, dodnes se tak organizuje... K tomu přibyla i celostátní přehlídka a letní mezinárodní dílny scénického tance. Prostě, myslím si, že ústeckým přehlídkám a jejich účastníkům se dařilo, mně to přinášelo radost a uspokojení a městu se to tenkrát taky moc líbilo...

Nejdříve Saša v roce 1995 a já pak v roce 1997 jsme odešli do Hradce Králové. Nastoupila jsem do Impulsu, který také jako jeden jediný zůstal na kulturní mapě naší vlasti jako „servisní“ státní pracoviště pro podporu amatérských uměleckých aktivit. Myslím, že se o to hodně zasloužil Honza Dvořák. Ale nastoupila jsem s tím, že nechci mít nic společného s činoherním divadlem a s VSVD, že se budu věnovat jen dětským aktivitám a loutkovému divadlu, k nimž jsem měla daleko hlubší vztah, divadlo dospělých mě dokonce štvalo, tedy spíš nejrůznější názory kolem. Do Impulsu jsem přišla společně s Emou Zámečnickovou. Málo se ví, že právě ona vybudovala přehlídku činoherního divadla v Červeném Kostelci a mladého divadla v Úpici. Ema po dvou třech letech z Impulsu, kde byla jen na půl úvazku, odešla - a tak mě činoherní a mladé divadlo neminulo, nevím přesně, jak k tomu došlo, ale stala jsem se i tajemnicí VSVD, odříkaného chleba největší kus! A k tomu „redaktorství“ Hromady - pravda, díky práci na Hromadě jsem získávala stále větší přehled o tom, co se v kraji děje, kdo je kdo. Díky dobrým lidem - mám na mysli především Honzu Mertu - jsem začínala i VSVD považovat za organizaci potřebnou a prospěšnou, Honza byl tehdy předsedou. A tak mě, především kvůli milým lidem, práce pro amatérské divadlo začala bavit a to dokonce hodně.

2. Jaké vlastnosti a schopnosti by měla dobrá metodička mít?

Co to je být metodikem? Já se nikdy nepovažovala za „metodičku“, ani teď, ani v dobách, kdy se mé povolání takhle označovalo. Jsem úřednice, organizační pracovníce. Abych mohla být dobrou metodičkou, musela bych mít odborné vzdělání, a to nemám.

Dnes a v té šíři, kterou zajišťuji, od organizace přehlídek divadelních i dětských aktivit, redigování Hromady, administrativní zabezpečení VSVD, shánění finančních prostředků - zřizovatel platí především provoz, na akce je třeba peníze sehnat - mi mnoho času na nic jiného nezbyvá. Když to vezmu obecně, člověk na tomhle místě by měl především mít lásku a úctu k práci lidí, pro něž pracuje, měl by mít schopnost naslouchat, schopnost komunikovat. K organizaci přehlídek patří pečlivost, úzká spolupráce s místními pořadateli, kolem sebe musíte mít pořad spoustu lidí, a musíte se s nimi umět radit...

3. Kterých svých pracovních výsledků či nápadů si nejvíce ceníš?

Co vlastně můžu považovat jen za svůj výsledek? Jsem dnes velmi spokojená, že všechny přehlídky tzv. slovesných oborů mají skvělé pořadatelské zázemí - ať je to v Červeném Kostelci, Kostelci nad Orlicí, v Miletíně, v Jesličkách....

Důležitá je atmosféra přehlídek - setkávají se na nich lidé se společným zájmem, sice tam spolu třeba soutěží, ale za svou éru, snad i díky mému přispění, jsem se málokdy potkala se žárlivostí či fevnivostí. A velkou radost mám, že se podařilo otevřít Klub dětského divadla, vytvořit pro učitele ze ZŠ a ZUŠ, kteří pracují s dětmi, vzdělávací zázemí. U dospělého divadla se vždycky jedná o jakýsi „výrobní tým“, učitel a vedoucí dětského kolektivu je na všechno sám, je si dramaturgem, výtvarníkem i režisérem a ještě má odpovědnost za děti - nejen za představení, ale i před rodiči. Jsem moc ráda, že se nám takové konzultační středisko podařilo otevřít. Původní nápad měla Jaruška Holasová, ale nejspíš by se to nepodařilo bez ochoty a vstřícného přístupu Ludka Řichtra. Dnes Klub organizačně garantuje Jana Portyková, podle mne schopná svou odborností a zkušeností přinést této aktivitě další rozměr. Takže si moci přeji, aby to vydrželo a fungovalo.

4. Jak se liší Tvoje práce před rokem 1989 a po něm, jak se vyvinula a proměnila?

Politické tlaky jsme v té práci, kterou jsem v okrese Ústí nad Orlicí dělala, příliš nepocíťovali, i když se občas taky něco objevilo - a pak bylo třeba hrát takovou kličkovanou, divadelnici to uměli. Bylo ale méně starostí o financování, tehdy se peníze prostě naplánovaly a byly. Vlastně, když si to teď uvědomuji, je to už hrozně dávno a upřímně řečeno si to už tolik nepamatuji. A taky jsem zdaleka tak intenzivně nepracovala jako teď po roce 1989, ovšem tuto zkušenost má zřejmě v této zemi každý nebo alespoň každý

H R O M A D A

druhý... Jedinou změnu, kterou vnímám a která souvisí s propojením Impulsu a VSVD, je to, že dnes svou práci chápu jako práci servisní, informační a organizační. Za tzv. veřejnou službu pro lidi, pro amatéry, kteří jsou těmi potřebnými pro naši společnost. Myslím si, že dnes se o metodické práci nedá mluvit.

5. Co považuješ v současnosti pro amatérské divadlo za důležité?

Aby lidi pořád bavilo dělat divadlo, aby jim to něco přinášelo. Rada souborů funguje bez jakékoliv potřeby účastnit se přehlídek, vzdělávat se, prostě mají divadlo za svůj koníček, za svou zábavu, mají své diváky. Ti, kteří mají zájem jít dál než jenom k místní zábavě, by ale měli mít příležitost ke svému rozvoji, k dalšímu vzdělávání, ke konzultacím, k odborným rozborům a analýzám, k soutěžním konfrontacím – tedy v tom dobrém - k setkávání tváří v tvář mezi sebou i s odborníky. Domnívám se, že přehlídky, které děláme a vzdělávací akce, které nabízí ARTAMA, tuto funkci plní. A jsem přesvědčena, že soubory jsou dnes už většinou schopné najít si cesty, jak získat finanční prostředky, už si zvykly na to, že mohou žádat o granty, myslím, že není nic, co by amatérskému divadlu chybělo nebo ho ohrožovalo.

6. Jaké jsou Tvé zkušenosti ze spolupráce s týmy odborníků, s profesionály i amatéry, v čem je jejich spolupráce přínosem?

Sama bych bez zázemí spolupracovníků nemohla existovat. Je tu především Rada VSVD a konečně i mé přátelství s lidmi, kteří o tom všem vědí víc. Vlastně jde o neustálé rozhovory o amatérském divadle, o „dospělém“, o loutkovém, o dětském - s Mirkou Císařovou, s Honzou Mertou, Pepíkem Tejklem, Blankou Šefrnovou, s Emou Zámečnickovou, Janou Portykovou, abych na někoho nezapomněla - samozřejmě se Sašou, tedy i doma, po pracovní době, která má v našem případě někdy dvacet čtyři hodiny...

Moje spolupráce s profesionálními lektorskými sbory je jedinečná - mám pocit, že na všech našich přehlídkách jsou mimořádně kvalitní lektori, odborně i lidsky. Považuji za nesmírně důležité, že můžeme amatérům umožnit setkávání s prof. Císařem a Laurinem, se Zdeňkem Tichým či Vládou Hulcem - o takových „konzultantech“ by se mnohdy i profesionálnímu divadlu mohlo jen zdát...

7 - 8. Jak bys zhodnotila Mirčino působení a čeho si na ní nejvíce ceníš?

U Mirky jsem vždy obdivovala zaujetí a obrovské nasazení. A obětavost, které já schopná nejsem. Její naprostá informovanost o amatérském divadle ve východočeském regionu, sounáležitost s divadelníky existuje i dnes, kdy je Mirka už patnáct let mimo zaměstnání v oboru, čehož si mnozí možná ani nevšimli, protože nikdy nebyla „out“. Mirka podle mého názoru byla vždycky schopná svá poznání a informace odborně zúročit, vytvořila koncepci vzdělávání, neza-

pomenutelnou Východočeskou lidovou konzervatoř, založila Inspiraci apod., nikdy nebyla jen úřednice, ale vlastně opravdová metodička, jak bychom to od toho pojmenování očekávali. A konečně, ještě si k tomu vzala pana profesora....

Mirka je dnes členkou redakční rady Hromady, členkou Rady VSVD, tajemnicí poroty v Červeném Kostelci, jezdí s panem profesorem i na další přehlídky. Dnešní naše spolupráce spočívá především v „průběžném rozhovoru“ na téma amatérské divadlo, Mirčín názor mě vždycky zajímá.

9. Co tato přinesla práce přinesla tobě osobně?

Setkání s řadou zajímavých a dobrých lidí, mnozí se stali součástí mého života, našla jsem cenná přátelství, s Mirkou, s Honzou Mertou, panem profesorem.... Mám vždycky velkou radost, když se daří, když je krásné divadelní představení, bohatá a zajímavá přehlídka. To mám i jakýsi pocit sounáležitosti. A v tu chvíli si myslím, že to, co dělám není neúčinné...

MÍSTO GRATULACE

Co má dělat, jak se má zachovat předseda sdružení a chefredacteur tohoto listu, když oslavenkyně je shodou okolností, tedy nikoliv náhodou, jeho žena, právoplatná manželka. Co má dělat, aby to nevyznělo jako nepotismus či jako sebechvála, malá domů? Protože nelze jinak, než se připojit k těm, kteří si Nadi váží a kteří ji mají rádi - mohu říci, že někteří ji dokonce milují, což ve mně rozdmýchává žár žárlivosti. Ale vím, že nejde jinak, že je láska skrze divadlo (i když zástěrky bývají rozmanité), samozřejmě i já si svou ženu tuto zamiloval skrz divadlo trošku (ale hlavně proto, že byla krásná a chytrá a přímá – což je pořád) a divadlo tím ale taky bylo vino v mnoha souvislostech, teda vino – má na tom zásluhu velikou. A moc bych si přál, aby nám to s Nad'ou klapalo dobře jako dosud, divadelně i jinak, protože ona za ta léta, co se stará o divadelníky, byť sama by na jeviště v bláznovském šatě ani za zlaté prase nevyšla mezi herce, ještě zmoudřela a ještě omládlá krásně. Tak jí spolu Vámi přeju, a to s díky za velkej kus svého pěkně prožitého života, aby nestárla nikdy a dobře se jí vedlo s námi se všemi. I když nás všech občas má, jak to i v manželství bývá, plný zuby. Děkuju ti, Naděnko!

P.S. Nad'a, jak známo, tento list sází a koriguje, takže má za povinnost zkontrolovat i to, zda v předchozí větě má být „děkuju“ nebo „děkuji“, což je pro oslavence šileně schizofrenní. Takže také: Odpusť, Naděnko...

Tvůj tč. předseda a nadosmrtní manžel Saša

D I V A D E L N Í

~~H A N D A~~ PROCHÁZKOVÁ * 10. 4. 1940

Jakpak je to dlouho, co jsem před pěti lety psal o Hance k jejímu kulatému výročí (Hromada XXVIII, s.43) a už se znovu připomíná další. Nevidáme se sice při jejích vlastních loutkových představeních, jako tomu bylo dříve, ale už jen sporadicky v Klicperově divadle nebo v Jesličkách při divadelních představeních, přes které zůstává divadlu stále věrná. A tak nás těší, že ji můžeme oslovit alespoň v dnešním čísle Hromady a připomenout při této vzácné příležitosti její záslužnou činnost divadelní i činnost v oblasti výchovy těch nejmenších předškoláků.

A opět, stejně jako minule, ti Hanko přejeme s upřímnou radostí hodně zdraví a životní pohody v dalších letech tvého působení.

Honza Merta

~~M i l e n a~~ JANEČKOVÁ * 29. 4. 1945

Významné jubileum oslaví kamarádka mnohých z nás, Milena Janečková.

Má za sebou bohatý divadelní život. Spoustu let byla oporou hořického divadelního souboru, později trutnovského spolku Klicpera.

Vždy perfektně připravená, poctivá v divadelní, recitační i publicistické činnosti. Ve své celoživotní učitelské práci dokázala zúročit nejen lásku k divadlu a poezii, ale i své výtvarné nadání a široké zájmy. Vzácně se jí podařilo neuchylovat se nikdy k lacinostem.

Stále vidím Milén – jak jí říkám, tak jako tehdy, když jsme se poznaly. Příjemná, milá, usměvavá, celá jakoby prosluněná, dokázala vždy kolem sebe „vyzařovat“. Nyní září obzvláště šťastně, a sice v roli dvojnásobné babičky.

Znám ji nejen jako spolehlivou kolegyni, vnímavou a citlivou kamarádku, ale i jako pracovitou hos-

Z roku 1971, v roli Nancy
v "Plynových lampách" P. Hamiltona

podyňku, kuchařku, nadšenou zahradnici.

Takže za sebe se těším na každé další popovídání, procházku v přírodě, setkání na koncertech, vernisážích či divadelních akcích.

Díky Ti, děvče, i za to, že aspoň občas mám s Tebou pocit, že se (na chvíli) „zastavil čas“.

Přeji Ti jménem našich společných přátel mnoho dalších prosluněných, bezmračných, spokojených let - zkrátka takových, jaká si přeješ.

Užij si nejen svůj „velký den“.

Dáša Haliřová

~~A n t o n í n~~ RUBÍČEK * 3. 8. 1935

Významný loutkář z Úpice, letos už sedmdesátník, je po celá léta duší tamního loutkářského souboru. Je jeho vedoucím a režisérem od roku 1957. Pod jeho vedením byl po celou dobu a stále je soubor aktivní, a to i přes těžkosti, které soubor postihly v roce 1994, kdy musel opustit svoji mateřskou scénu, kterou léta

H R O M A D A

budoval a spravoval. Ale stále udržuje pravidelnou činnost, dnes jako Klub loutkářů Úpice. Stále připravuje 4 - 5 inscenací za rok, se kterými vystupuje na jevišti velkého úpického divadla a na mnohých zájezdech.

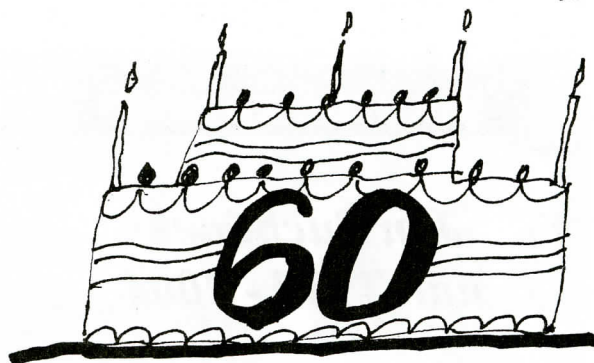
Toník se věnuje po celý svůj divadelní život loutkovému divadlu pro děti. Veškerou tvorbu soustavně směřuje tím směrem. I v tom nejvýraznějším období činnosti souboru, v letech 1974 - 1993, v období hledání kvalitní dramaturgie, ale i v oblasti hledání ji-

ných forem loutkového divadla, stále cítíme ten zásadní vztah k dětskému divákovi, kterému jsou inscenace "jeho" divadla podřízeny. A stále je aktivní. V poslední době, od roku 2001, se s ním a jeho souborem zase, po jisté odmlce, setkáváme pravidelně na libčanské přehlídce, kde právě kvalitou divadelního řemesla, zkušenostmi a věrností k tradicím marionetového divadla, si soubor pod jeho vedením svými inscenacemi získává dětského diváka. To konečně potvrzuje i to, že soubor během posledních čtyř let obdržel od dětské poroty Cenu Matěje Kopeckého třikrát. Jeho vztah k této přehlídce vznikl už v počátečních letech její existence (od r. 1974) a za prvních deset let trvání získal jeho soubor řadu ocenění. Setkával se tu i s Matějem Kopeckým, se kterým jej po celou dlouhou dobu pojilo pevné přátelství. Popsat jeho osudové spojení se souborem a loutkovým divadlem, to by byl popis bohaté, nekončící cesty a hledání, kterou tvoří výtvarník za svůj divadelní život prožívá.

Co jiného zbývá na závěr tohoto malého připomenutí významného výročí, než popřát jubilantovi mnoho zdraví a svěžesti do dalších let jeho působení s divadlem pro děti. - Toníku, mnoho štěstí.

Honza Merta

ŠEDESÁT LET BÉDY MACHA

Kdybyste kdokoliv přijel do Třebechovic pod Orebem v průběhu posledních třiceti let na nějakou kulturní akci, je pravděpodobné, že byste potkali skromného pána, který mistrně ovládá světelný park, jevištní techniku. Je lhostejné, jestli potřebujete přemístit reflektor, spravit tah, nebo zařídit jevištní stavbu, Běda Mach si ví prakticky se vším rady. Bývaly doby, kdy stihl ještě dělat uvaděče nebo s manželkou spravovali šatnu.

Umělecké snažení je na těchto stránkách vzpomínáno často, chceme dnes poděkovat jednomu z těch, kteří se do světla jeviště nedostanou a potlesk diváků vnímají ze světelné kabiny.

Ano, letos bylo Bédovi už 60 let - ať mu mladistvý elán vydrží ještě hodně dlouho.

Za soubor Symposion Třebechovice Martin Černý

Jiří
DUCHÁČEK
* 4. 11. 1925

Nejstarším žijícím členem našeho souboru E. Vojana v Brněnci je pan Jiří Ducháček, který se 4. 11. dožívá 80 let. Naši diváci si jej pamatují především z rolí posledních - Trepifajksl, Kalafuna a další. Přejeme mu do dalších let hlavně pevné zdraví, aby ho mezi nás stále nohy donesly. Je naším stálým věrným divákem, vzájemná úcta a náklonnost k ochotnickému divadlu jsou opravdu výjimečné.

Milada Pavlasová, DS E. Vojana, Brněnec

Smutné zprávy

Jan Suchánek
nar. 1937 - 2004

Nedlouho před minulými vánočními zemřel po dlouhé nemoci smiřický loutkář Jenda Suchánek.

Ve smiřickém loutkovém divadle působil již od svých školních let až do svého onemocnění. Významnou měrou se podílel na zřízení a postupném zvelebování nynějších prostor divadla a byl jeho výborným loutkohercem - vodičem a režisérem. Jeho inscenace hry manželů Lamkových Křížem krážem byla v roce 1964 nejzdárnějším představením tohoto Loutkářské Chrudimi a získala také cenu ministerstva kultury za loutkářský počin roku. Patřil i k organizátorům loutkářského hnutí a po dva roky byl předsedou někdejšího krajského poradního sboru pro loutkové divadlo. Pro loutkářství vychoval i syna Honzu, dceru Jarču a k loutkám se hlásí už i jeho vnuk. Jméno Jenda Suchánek tedy z loutkového divadla nezmizí ani po jeho odchodu, stejně jako nezmizí naše vzpomínka na jeho obětavost, činnost a upřímnost.

Jendo, smiřický Kašpárek Ti mává na Tvou věčnou pout'

Jiří Zahálka

Už je to skoro rok, co chlumečtí loutkáři slavili výročí. Velmi se omlouváme, že na stránky Hromady se jejich výročí dostává až nyní.

Ale i uprostřed horkého léta je příjemné si připomenout čas předvánoční.

LOUTKÁŘI V CHLUMCI NAD CIDLINOU OSLAVILI 20 LET

V čase vánočním se děje nejedno kouzlo. Proto jsem si mohla dovolit nechat ožít nejen zdi Základní umělecké školy, které toho tolik zažily a slyšely.

zdi: „Už časně ráno v sobotu 20. listopadu nás probudilo dětské štěbetání. Máme rády svůj klid a o víkendech si užíváme zaslouženého odpočinku, ale vypadá to, že dnes tu bude pěkně živo.“

kronika: „A není se taky čemu divit. Je to velká oslava 20 let, co Romanka Hlubučková začala vést v Chlumci nad Cidlinou malé loutkáře. Nejprve patřili pod Dům dětí a mládeže a potom přešli pod literárně-dramatický obor naší ZUŠ.“

učebna: „Na to se moc dobře pamatuji, přišlo s nimi spousta rekvizit a kulís...a za tu spoustu let jsem měla možnost poznat 142 tváří. Ani si nedovedu představit, že by se tu sešlo najednou všech 41 letošních žáků, to bych nejspíš praskla.“

zdi: „A my zase ohluchly!“

kronika: „Všechny soubory se dnes budou podílet na organizaci dnešního slavnostního dne. Od nejmenších jsou to: „Čtyřlístek“, „Kyselá rybičky“, „Uzel“ a ti nejstarší „Tak Co?!“ A taky si přijdou zavzpomínat bývalí loutkáři. Teď už jsou velcí – doufám, že je poznám...“

učebna: „A ti všichni pouze pod vedením Romany Hlubučkové. Často si říkám, jak ty děti zvládá, protože já když to vidím...“

kronika: „Ale zvládá to obstojně, protože za těch 20 let zvládla vytvořit s dětmi 74 představení, inscenací a etud.“

program: „To se dalo přece čekat. Ráno se hrálo pro ty nejmenší a postupem hodin narůstal i věk diváků. A večer se nám představil nejzkušenější soubor „Tak Co?!“ s tím nejlepším, co doposud stvořili.“

učebna: „A podle toho, jak je znám, tak už to rozhodně nebylo pro děti.“

klobouk: „Trochu mi cinká v uších z toho dobrovolného vstupného, musím říct, že dneska byli všichni příjemně štědrí.“

barová pokladna: „Ani já si nestěžuju, „Tak CO?!“ tady pěkně kmitá, takže jen přibývá.“

bar „U Divokého Kašpárka“: „Po večerním představení se to tady slušně rozjelo, konečně se nemusím stydět za svoje jméno!“

varná konvice: „Až jsem z toho poněkud orosená.“

vývrtka: „Z toho vína, se mi nějak točí hlava...“

zdi: „S nimi jsme trochu omládlý, šly jsme spát až po druhé hodině ranní.“

váza: „A těch darů, co Romana dostala.“

zrcadlo: „Příjemná dvacátice to je.“

kronika: „A já ji za všechny přeji minimálně dalších 20 profesních let s námi.“

vývrtka: „Ať se nenechá snadno vytočit...“

klobouk: „...ať má pořád něco dobrého v hlavě...“

konvice: „...ať hned tak profesně nevychladne...“

učebna: „...ať na jejich představení chodí čím dál víc lidí...“

bar: „...ať dobře užívá...“

ZUŠ: „...ať každé úterý, čtvrtek a pátek přichází se svým úsměvem...“

zrcadlo: „...hlavně, ať ji z toho všeho nepřibývají vrás-ky!“

Kolikrát se říká: „Jo, kdyby ty zdi uměly mluvit.“
Věřte, že to jde, stačí „jen“ naslouchat.

Za chlumecké loutkáře Alena Popelková

80 let DIVADELNÍ BUDOVY KRAKONOŠ

Před 80 lety si začali vysočtí ochotníci plnit svůj sen, když 31. května 1925 položili základní kámen k vlastní divadelní budově. Ještě téhož roku na podzim v ní uvedli první inscenaci. Od té doby je budova divadla Krakonoš sídlem stejnojmenného divadelního spolku – spolku s nejstarší divadelní tradicí v republice. Rozsáhlé činnosti zdejších ochotníků slouží divadlo více méně v nezměněných podmínkách dodnes. V dnešní době se také, již po 35., připravuje na národní přehlídku venkovských divadelních souborů - Krakonošův divadelní podzim 2005, tradici Vysokého nad Jizerou.

V letošním roce se spolku podařila unikátní věc. Má na repertoáru pět žánrově zcela rozdílných inscenací. A tak, jak jinak oslavit osmdesátku divadla než divadelní prací?

Od nápadu uspořádat festival vysockého divadla byl jen krůček k jeho uskutečnění. Festival splní hned několik účelů. Během tří květnových víkendů sehraje divadelní spolek Krakonoš všechna svá aktuálně nastudovaná představení a přidají se i dřevění herci. Vysočtí ochotníci tak budou prezentovat svoji divadelní činnost. Zároveň se však počítá s tím, že výnos z celé akce bude věnován na opravu budovy, která si ji po tolika letech nezbytně žádá.

Festival nabídne svým divákům možnost pobavit

Cesta kolem světa za 80 dní

se u konverzační komedie ze současnosti s lehce erotickým nádechem z pera Ivana Krause Víkend, dále uvedení nejslavnější hry v dějinách vysockého divadla Cesta kolem světa za 80 dní dle knihy J. Vernea, derniéru napínavé detektivní hry s malým obsazením, ale úspěšným uvedením Dvoji hra, přes tři roky uváděné autorské divadlo P. Pýchy Republiku za koně a fotbal aneb Obrázky dějin národa Havlase Pavlaty (s úspěchem uvedenou v divadle Jary Cimrmana v Praze). Vše uzavře známá pohádka J. Drdy Hrátky s čertem, která potěší velké i menší diváky. Pro ty úplně nejmladší přidá loutková scéna pohádku Z. Schmoranze Bezhlavý rytíř.

Vraťme se však k počátku tohoto divadelního minifestivalu, divadelní budově Krakonoš. Dnes je opět ve vlastnictví divadelního spolku Krakonoš, ale počátkem devadesátých let nikdo netušil, kolik úsilí a prostředků bude třeba k udržení jejího chodu. Na základní provoz a na drobné opravy budovy si spolek vydělá svou činností, divadelními i loutkovými představeními, plesy, besedami, koncerty a jinými společenskými akcemi. Ale na zásadní opravu omítek, výměnu oken, dveří a téměř padesát let starého topení by spolek potřeboval přibližně tři miliony korun. Přestože kromě kulturních akcí na domácí scéně absolvují členové spolku v průměru každých 14 dní jedno zájezdové představení, při současné aktivitě by potřebnou částku spořili zhruba 60 let. Pro možnosti spolku je potřebná částka bez "pomoci z venku" prakticky nedosažitelná. Už v loňském roce byla proto vyhlášena veřejná sbírka na opravu a případnou rekonstrukci divadla Krakonoš, aby divadlo mohlo dál sloužit nejen vysockým, ale během národní přehlídky i ochotníkům z celé republiky. Sběrka byla prodloužena o další rok, protože peníze jsou sice kulaté, ale kutálek se na sbírkové konto velice opatrně.

Zveme proto všechny příznivce vysockého divadla do horského městečka Vysokého nad Jizerou. Přidejte pobejt! Určitě se Vás tam někdo jako správný vysocký nemráť zeptá: "A co jste nám přinesli?"

Svatava Hejralová

D I V A D E L N Í

SYMPOSION JUBILUJE

Ochotnické divadlo se hraje v Třebechovicích víc než dvě stě let. Prvním přestavením byla hra Prokopa Šedivého Tepličtí kováři. Štafetu obrozeneckých liboherců přejali nadšení divadelníci po osvobození od fašistické poroby založením spolku SYMPOSION.

Šedesát let úspěšné práce chtějí třebechovičtí ochotníci oslavit sice skromně, ale srdečně. Všichni vás srdečně zvou na společenský večer 8. října 2005 v kulturním domě. Zveme všechny přátele, bývalé spolupracovníky a vůbec ty, kteří mají potřebu se společně sejit, popovídat, zavzpomínat. Prostory budou otevřeny od 19 hodin. V sále budeme mít stolové zařízení, skromné občerstvení je zajištěno a budete si ho moci zakoupit podle svých představ. Program bude krátký, hlavní prostor necháme pro popovídání, tanec, prohlídku výstavy, možnost prohlídky videových televizních záznamů. Tuto možnost máme jen díky porozumění a finanční podpoře města Třebechovic pod Orebem.

Zveme srdečně všechny kolegy a známé z VSVD. Pořadatelé budou vděční za ohlášení očekávané návštěvy na e-mail: cerny@atron.cz

Martin Černý

V NOVÉM BYDŽOVĚ OSLAVÍ JIRÁSKOVCI STÉ VÝROČÍ SVÉ EXISTENCE FIDLOVAČKOU

Historie ochotničení čili - jak se tehdy s oblibou říkalo - činnosti "herců z libosti" se v našem městě nekryje s počátkem našeho divadla. Už ve 2. polovině 19. století si příležitostně lepili vousy, nasazovali paruky a převlékali se do brnění, princezen či skutečných postav členové různých spolků a korporací - hasiči, sokolové, řemeslnické besedy a o prázdninách také studenti. Vždy po odehrání uložili vousy, paruky i kulisy kamsi na půdu, kde je po dlouhé době kdosi

vystrachal, a zase se na chvilku "ochotničilo". Teprve na konci století počala hrstka těch nejoddanějších služebníků Thálie zvažovat myšlenku na stálou organizovanou ochotnickou činnost. Cítili zkrátka potřebu založit spolek, jenž by se zabýval výhradně divadelní ochotnickou činností. Byly sepsány stanovy a společně se žádostí byly odeslány na c. a k. místodržitelství v Praze a - světe div se! - spolek byl povolen. Na ustavující valné hromadě v hotelu Schroll na náměstí se 29. července 1905 sešlo 11 pánů a 11 dam, kteří vyslechli úvodní projev pana Schrolla a zvolili ze svých řad první funkcionáře "Spolku divadelních ochotníků". Sláva jim jako prvním!

Už 8. října téhož roku se konalo první představení - právě vyšlá novinka F. A. Šubrtova Žně. Již rok před založením spolku zakoupilo město Hostinec Na kopečku, kde společně s ochotníky zřídilo jeviště zprvu jen na kozách, které bylo nutno po každém představení uklidit. Když bylo v roce 1907 z iniciativy spolku zřízeno jeviště stálé, musela se tato událost ihned oslavit, a sice slavnostním představením Jiráskovy Lucerny. V následujících letech přijal spolek definitivní název Divadelní jednota Jirásek a v jeho repertoáru byly hry tehdejších autorů jako byl Stroupežnický, Jirásek, Štolba, ale i těch mladších a samozřejmě také klasiků Gogola, Ibsena, Przybyszewského, Tyla a jiných. Zvyšující se nároky moderního divadla si vyžádaly zbudování moderní divadelní scény. V památný den 12. října 1924 se otevřely prostory krásného moderního Jiráskova divadla a ochotníci na jeho jevišti uvedli čtyři vyprodaná představení Tylova Strakonického dudáka. V tomtež roce přijal Alois Jirásek čestné členství v našem spolku, jakož byl jmenován i čestným občanem našeho města.

Přeskočme však nyní nějakých osm desítek let a doskočme do let současných. Přeskočme éru revuálních pořadů ve dvacátých a éru operet ve třicátých letech, účast na 1. ročníku Jiráskova Hronova v roce 1931, první místo na XVII. Jiráskově Hronově v roce 1974, úspěšné uvedení hry Marie Kubátové Jak šla basa do nebe s následnými dvaceti reprízami a přeskočme i smutných sedmnáct let, kdy bylo divadlo zavřeno. Otevřením zrekonstruovaného divadla na jaře roku 2003 se začíná psát rovněž novodobá historie našeho spolku. Ještě v květnu téhož roku jsme představili výpravnou Jiráskovu Lucernu, jež měla dosud celkem sedmnáct repríz. V loňském roce jsme uvedli zdařilou francouzskou detektivku Roberta Thomase Past a klasickou českou pohádku Sůl nad zlato.

Rok 2005 je pro naše město rokem velkých oslav 700. výročí. Je tedy zcela nasnadě, že náš divadelní spolek nemůže zůstat stranou tohoto dění, zvláště pak slaví-li shodou historických okolností v tomtež roce rovněž kulaté sté výročí svého vzniku. Členové DJ Jirásek se proto v průběhu předchozího roku rozhodli nastudovat divadelní představení slavné Tylovy hry Fidlovačka aneb žádný hněv a žádná rvačka, aby tak jejím uvedením přispěla, ne-li završila, důstojně oslavu města.

Fidlovačka se v našem městě hrála poprvé v roce 1917, a to velmi úspěšně, hned šestkrát za sebou. Následuje uvedení roku 1926, poté po letech války opět svobodně roku 1946 a naposledy na oslavu 50 let republiky v říjnu roku 1968. Málokdo asi ve fázi příprav tušil, jak silným emotivním dojmem představení zapůsobí a mnozí si jistě dobře pamatují dojaté publikum při zpěvu naší národní hymny slepým Marešem právě při tehdejších uvedení Fidlovačky.

Naše současné nastudování je tedy již pátým počinem tohoto druhu ve stoleté historii DJ Jirásek a zároveň čtvrtou premiérou v její novodobé historii. Je nutno říci, že je to hra, která klade velké nároky na její tvůrce. V odkrytém orchestřišti zasedne 30 profesionálních hudebníků, členů komorního orchestru Bon

art z Pardubic. Za dirigentský pult se postaví Stanislav Horák, který zároveň sepsal a rozepsal veškerou partituru pro orchestr i zpěváky. Do řad herců jsme přibrali několik nových tváří, neboť inscenace sestává z více než 20 hrajících osob, z nichž většina navíc sólově zpívá. Dalších téměř 25 osob tvoří mužské a ženské sbory představujících role drvoštěpů, tovaryšů, židů či švadlenek. O režii nad všemi těmito postavami a celým kusem jsme požádali temperamentní a svědomitou paní režisérku Zdenu Vaškovou z Hořic. Většina kulis pochází z dílen Národního divadla, kde byly vyrobeny i pro Lucernu, a kostýmy zapůjčeny z fundusu Barrandovských ateliérů.

Petr Kruliš, (kráceno)

PELMEL...

OCHOTNÍCI SE BAVÍ

Bývalo tradicí, že divadelní spolky pořádaly v balovém čase karnevaly, maškarády či šibřinky. Některé soubory u této tradice zůstávají, jiné ji opustily. Samozřejmě, že pro tuto doplňkovou v podstatě i propagační činnost je nutný zájem místní veřejnosti. Právě o tento zájem nemáme u nás v Luži nouzi a „musíme“ tak tradičně na konci plesové sezóny pořádat tradiční ochotnický karneval. Každým rokem mívá jiné téma, ráz. Letos to bylo „ve slunné Itálii“, loni „karneval v divadle“, předloni „svět bláznů“ a tak bychom mohli pokračovat. Rázu podřizujeme i příslušné dekorace sálu, aby vše bylo dle tématu. Nejdůležitější je to, že na tyto hry přistupují účastníci a rádi si pořizují příslušnou masku. Výjimkou není účast přes osmdesát masek.

Do pořadu karnevalu zahrnujeme různá „předtančení“ v podobě krátkých divadelních výstupů napsaných pro tuto příležitost a zahranič členy souboru. Letos to byla zpěvohra Romeové a Julie tří generací na příslušnou parodii od hradecké Lokálky, a tak podobně.

Aby toho nebylo málo, ujali jsme se i pořadatelství country bálů. Tady stejně jako u karnevalů nešetříme bohatou stylovou výzdobou. Program soubor obohacuje vlastním předtančením a uvedením divadelního výstupu. Letos to byla vlastní úprava z Brdečkova Limonádového Joa.

Tyto řádky nejsou nějakým chlubením, ale pro inspiraci pro jiné. Myslím si, že takové konání může být jednou z cest jak si pěstovat domácí veřejnost i pro vlastní divadlo. A o diváka nám jistě všem jde.

Milan Zlesák

PO UZÁVĚRCE:

RUDA RAIMANN MEZI DRŽITELI ZLATÝCH TYLŮ

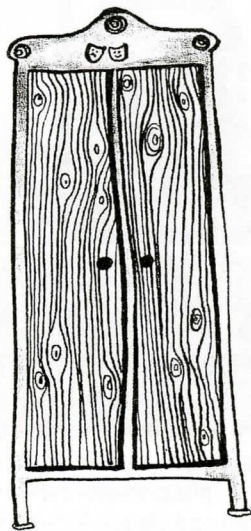
Poslední květnový pátek byl opravdu horko a dusno. Hodně o tom může povyprávět Mirka Císařová, která ten den obětavě přicestovala (vlakem v pátek odpoledne!) až do Ústí nad Orlicí. V Roškotově divadle byla totiž nachystaná velká sláva. Dalším z držitelů Zlatého odznaku J. K. Tyla se stal známý ústeckoorlický služebník Thálie Rudolf Raimann. „Rudu“ navrhlo na udělení tohoto významného ocenění Občanské sdružení divadelních ochotníků Ústí nad Orlicí. Vyznamenání převzal z rukou Mirky Císařové a také zástupců OSDO. Mezi gratulanty nemohli chybět členové Rudova „domovského“ soboru Vicena ... a přišel také Budžes, dokonce Hrdý Budžes. Na tento den měl soubor Vicena nachystanou reprízu Hrdého Budžese a tak se hodilo na prknech Roškotova divadla spojit příjemné s užitečným.

Rudovi ještě gratulujeme a přejeme hodně zdraví!

Eva Malínková, OSDO Ústí nad Orlicí

DIVADELNÍ JARMÁRKA PROFESORA CÍSAŘE

Ilustrace Jiří Jelínek, DNO

SCÉNOGRAFIE

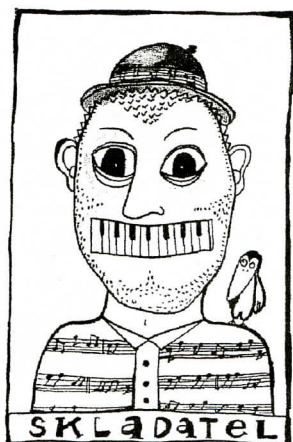
Divadlo je především podívaná, především je to, na co se díváme. Herec sice může pouze odříkávat text a může to být někdy i zajímavé. Samozřejmě se můžeme koukat na herce a nic jiného nemusíme chtít, ovšem podstata divadla je v tom, že nám něco ukazuje, že my onu skutečnost sdílíme. A od toho tu je scénografie. Má prastaré kořeny a vždycky byla v divadle přítomná. Pokud to nebyly dekorace, tak byly alespoň kostýmy. Chudá divadla, folklorní, lidová, prostě taková, co neměla budovu a jeviště, měla naopak přebohaté kostýmy oslňující fantastičností a barevností. Novodobá scénografie v Evropě funguje od renesance, baroko ji rozvinulo.

My někdy scénografii ztotožňujeme s tím, že nám vytvoří jakési „rélie“, kuchyň, nemocniční pokoj, lesní scenérii s potůčkem a zámečkem, ale to není její stěžejní funkce. Scénografie pomáhá řešit umístění a pohyb herců v prostoru, takovou scénografii se všechno scelí, a čím lepší scénograf, tím lépe ví, že teprve s hercem a jeho pohybem v prostoru má scénografie smysl, že je spoluvůdčím inscenace. Existuje omyl, že scénografie je výtvarno, ale není to pravda. Z výtvarných proudů se sic napájí a byla období, kdy spousta vynikajících malířů pomáhala divadlo ovlivnit a posunout dopředu. Ale scénografie není výtvarné umění, protože je svázána jednak s místem představení, s budovou, jednak s inscenací, ale především s hercem, který se v té inscenaci pohybuje..

HUDBA V DIVADLE

Na začátku většiny atrakcí, rituálů, obřadů a magických zaklínání, které obsahovaly divadelní prvky, byl vždycky tanec, což znamená rytmus, tedy hudba, nějaké melodické prvky. Říkáme, že antické, řecké divadlo položilo základy činohry, ale není to tak zcela, řecké divadlo bylo bohatě syntetické, byly v něm tance a muzika. A dokonce i způsob mluveného projevu měl svou melodiku, nejen v časoměře veršů ale v jejich melodických intonacích. Jsou druhy a žánry divadla, kde hudba je rozhodující. Hudba může být hlavním, nebo přinejmenším rovnocenným podílníkem na zrodu určitého druhu divadla. Samozřejmě existuje scénická hudba, která v činohře plní řadu funkcí. Dřív se hrála často při dlouhých přestávkách, což dnes už nebývá zvykem, dnes naopak hudba nese vlastní témata a vlastní motivy a spolupřivádí situaci, podtrhuje náladu apod.

Často hudba zachrání i některé špatné nebo zastaralé komedie, když se neví, co s tím, tak se zařadí chytré písničky, herci udělají pár krůčků sem a pár krůčků tam, je to oživení na jevišti a my se radujeme. Nebo, kdo už dneska ví, že slavný svatební pochod, který se hraje v obřadních síních je z Mayerbeerovy hudby ke Snu noci svatojánské? Hudba je věčnou a organickou součástí divadla, která i v činohře má své rozsáhlé místo.

SKLADATEL

Skladatel opery je umělec zcela suverénní, ale co hudba v činohře? V minulosti se hrávala k přestavbám nebo byla hudba, která vytvářela náladu. Dnes nese svá vlastní témata, vlastní motivy a je spolutvůrcem inscenace. Proto také takové nároky na osobitost skladatele.

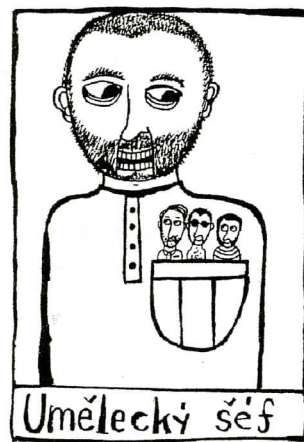
Ve východních Čechách žije jeden z nejgeniálnějších divadelních hudebních skladatelů, Jiří Vyšohled. V královéhradeckém Draku je jednak výtečným hercem a režisérem, ale především vynikajícím muzikantem, který fenomenálně cítí divadlo. Jako hudební skladatel se podílí i na stavbě situace, muzikou a celou zvukovou složkou, nejrůznějšími zvuky, skřipoty a údery dokáže postavit situaci a už si ji nedovedete představit jinak, bez toho zvuku, bez té muziky. Prostě ta inscenace by nebyla možná bez té hudby, nebyla by. Podobně Miroslav Kořínek v Ypsilonce, který báječně umí upravit hudbu a zpěv pro herce, neb ne každý má operní školení. Kořínek také vytváří duch Ypsilonky, její hudební náboj. Nebo Pitínského Její pastorkyně ve Zlíně - nemohla by existovat bez zvukové a rytmické složky skladatele Vladimíra Franze a nebyla by tou slavnou inscenací, v níž Franz hudební složkou posunul hru Gabriely Preissové až k mýtům, k barbarství, k archetypům.

CHOREOGRAF

Vše začalo v 18. století, kdy se celé divadlo reformovalo. Ve Vídni v jednu chvíli vedle sebe působili Willibald Christoph Gluck, reformátor opery, Gotthold Ephraim Lessing, reformátor činohry a spolu s ním Josef von Sonnenfels, který prosazoval psané drama oproti improvizovanému divadlu - a s nimi pár sezón pobyl i baletní mistr, Francouz Jean - Georges Noverre, který zreformoval tanec na jevišti. Balet sám je druh umění, které má spoustu přesně pojmenovaných pohybových konvencí. Slavné balety minulosti jsou vlastně dědictvím, jsou přesně zapsány baletními termíny a mohly by se rekonstruovat takt po taktu. Dnešní choreografie je však velmi zvláštní divadelní disciplína, která se posouvá až do oblasti režie, někdy je choreograf a režisér jedna osoba. Dnes už nejen balet, ale spousta jiných produkcí, včetně činohry, má výraznou „choreografovanou“ pohybovou složku.

Ve slavném londýnském divadle Covent Garden jsem jednou viděl zkoušku klasického baletu, který stávil jakýsi Řek, anglicky znal snad jen „Hallo!“ a tanečníci byli z celého světa. Všichni si ale rozuměli dokonale, Řek tohle ukázal a tady řekl „pas de deux“, tady „pirouette“, tady zas „pas de trois“, no a šlo jim to. Zažil jsem taky inscenace, kde režisér pozval choreografa, řekl mu, co má udělat a dal mu na to tři dny a zmizel. Pak znovu přišel, měl připomínky a dal choreografovi další tři dny, a takhle to šlo dál, všechno vyrobil choreograf a režisér to pak nějak pospojoval.

UMĚLECKÝ ŠÉF

Divadlo je neustále se přelévající masa egoistů, sebemenší maličkost může způsobit explozi. Je to umělecké pracoviště, jehož hlavní součástí jsou lidé, jejichž základní „pracovní“ povinností je předvádění se a schopnost rychle nastartovat své emoce. A to má denně na talíři umělecký šéf. Je to nevděčná funkce, je jakýmsi nárazníkem mezi ředitelem divadla a ostatními zaměstnanci, snad s výjimkou účetních. Zažil jsem uměleckého šéfa, který, když bylo nejhůř a vypukly vášně, na tři dny zmizel a cítil tezi, že se to musí nechat vyhnít. Umělecký šéf však také může, je-li toho schopen, dát svému souboru program a vydobýt mu i sobě nesmrtelnou slávu. To jsou potom velké éry velkých uměleckých šéfů. Největší zásluha a velikost Otomara Krejčí, alespoň pro mě, nespočívá v éře jeho Divadla Za branou, ale kam dovedl Národní divadlo, když byl uměleckým šéfem jeho činohry. Od té doby se to nikomu a nikdy nepodařilo. Tehdy to byla skutečně první státní scéna, vynikající herci, vynikající režiséři, vynikající inscenace.

Umělecký šéf je bytost, která na sebe bere nejrozmanitější povinnosti. Kdysi jsem umělecky šéfoval divadle na Kladně. A před premiérou přišla za mnou herečka s pěnou u úst a hysterickým záchvatem - podívej se na mě, v tomhle kostýmu musím hrát, to je hrůza a dělej s tím něco! Stačil jsem se zeptat, zda to schválil režisér a výtvarník a kostymér, ona řekla, no právě, a tak jsem s klidem řekl - tož v tom budeš hrát. A hodinu ji křísili.

PŘIHLÁŠKA

k účasti na přehlídce amatérského činoherního a hudebního divadla dospělých

ČERVENÝ KOSTELEC

(zakroužkujte)

MILETÍN

DO 31. ŘÍJNA 2005

SOUBOR

Název a sídlo souboru :

www:

Jméno a adresa vedoucího souboru:

Telefon :

Email :

INSCENACE

Název :

Autor :

Přeložil:

Dramatizace, úprava apod. :

Režie :

Minutáž představení (s přestávkou) :

Přestávka: ano - ne

Min. čas na přípravu :

Bourání

Divácká adresa od:

Datum premiéry :

Hrací prostor :

Technické požadavky :

Počet osob nutných k realizaci představení :

Termíny, kdy je možné inscenaci, příp. zkoušku zhlédnout :

Kdy, kde, v kolik hodin:

1/

2/

3/

